

Kuusikko-
työryhmä

Kuuden suurimman kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut ja kustannukset vuonna 2016

Aino Hiekkavuo
Kuusikko-työryhmän
julkaisusarja 6/2017

Esipuhe

Kuusikko-työssä vertaillaan kuutoskaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) varhaiskasvatusta, lastensuojelua, aikuissosiaalityötä, toimeentulotukea, työllistämispalveluja, päihde- ja mielenterveyspalveluja, kehitysvammahuoltoa, vammaispalveluja sekä vanhuspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista.

Kuutostyö alkoi vuonna 1994, jolloin Helsinki, Espoo ja Vantaa päättivät alkaa toteuttaa vertailuja sosiaali- ja terveyspalveluista sekä niiden kustannuksista. Turku ja Tampere tulivat mukaan vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuonna 1999. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Kuusikko-työ alkoi varhaiskasvatuksen, toimeentulotuen sekä vanhusten palvelujen vertailulla, mutta ajan myötä mukaan on tullut uusia palvelukokonaisuuksia.

Kuusikko-tiedonkeruu sisältää sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta ainoastaan osan kustannuksista ja toimintatiedoista. Sosiaali- ja terveyspalvelut muodostavat omanlaisensa kokonaisuuden, jossa erityisesti sosiaalipalvelut ovat vahvasti limittyneet toisiinsa. Kunta voi panostaa esimerkiksi ehkäiseviin toimintamuotoihin, mutta ehkäisevään työhön laitettut resurssit eivät näy välttämättä Kuusikko-raportoinnissa.

Raporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Kuusikko-työn keskiössä on työryhmissä tehtävä määrittelytyö, jonka ansiosta kerättävät tiedot saatetaan mahdollisimman vertailukelpoiksi. Määrittelytyö on välttämätöntä, sillä palvelut poikkeavat kuntien välillä nimikkeiltään ja sisällöiltään, ja ne on organisoitu hallinnollisesti eri tavoin. Lisäksi kunnilla on käytössä toisistaan poikkeavia tietojärjestelmiä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tieto, joka yhdessä kunnassa saadaan automaattisesti, voi toisessa kunnassa vaatia paljon manuaalista työtä tai sitä ei ole edes mahdollista saada. Määrittelytyössä täytyy huomioida myös kuntien erilaiset kirjaamiskäytännöt. Vertailutyön pitkän historian avulla on kuitenkin saavutettu hyvä taso vertailtavuudessa.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutostiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovituihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot.

Kuuden suurimman kaupungin
varhaiskasvatuksen
palvelut ja kustannukset
vuonna 2016

Kuusikko-työryhmä
Varhaiskasvatus
Aino Hiekkavuo
8.9.2017

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Aino Hiekkavuo

ISSN 1457-5078

Editia Prima Oy 2017, Helsinki

Tekijä(t)		
Varhaiskasvatuksen Kuusikko-työryhmä, kirjoittanut Aino Hiekkavuo		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin varhaiskasvatuksen palvelut ja kustannukset vuonna 2016		
Julkaisija (toimiala tai laitos)	Julkaisu-aika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Espoon sivistystoimi, Vantaan sivistystoimi, Turun kasvatus- ja opetustoimi, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut.	9/2017	35 s. + 68 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	6/2017	
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 120 084 varhaiskasvatukseenikäistä lasta. Lasten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta Oulua lukuun ottamatta. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatukseenikäisistä lapsista 92,7 prosenttia oli varhaiskasvatuksen palvelujen ja kotihoidon tuen piirissä.</p> <p>Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Lisäksi päiväkodin hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavan henkilöstön ja kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten välinen suhdeluku muutettiin 1:7:stä 1:8:aan. Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ovat ottaneet käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden ja Oulu henkilöstömitoituksen muutoksen.</p> <p>Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 66 929 lasta eli 1 610 lasta (+2,5 %) edellisvuotta enemmän. Sen sijaan kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatukseen olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään (-13,7 %, -454 lasta). Kunnallisessa perhepäivähoidossa oli vain 2 869 lasta eli 2,4 prosenttia varhaiskasvatukseenikäisistä.</p> <p>Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatukseen oli yhteensä 2 614 lasta eli 583 lasta (-18,2%) vähemmän kuin edellisvuonna. Espoossa ostopalvelun osuus on muita kaupungeja suurempi.</p> <p>Varhaiskasvatuksen palveluseteli on käytössä Turussa, Oulussa, Tampereella ja Vantaalla, ja se on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta näissä kaupungeissa. Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatukseen oli yhteensä 6 568 lasta eli 914 lasta (+16,2 %) enemmän kuin vuotta aiemmin.</p> <p>Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatukseen oli 7 272 lasta eli 125 lasta (-1,7 %) edellisvuotta vähemmän. Espoossa ja Helsingissä yksityisen hoidon tuen osuus on muita kuutoskaupungeja suurempi ja niissä lasten määrä myös kasvoi edellisvuodesta.</p> <p>Kotihoidon tuella hoidettiin 25 137 lasta eli 20,9 prosenttia varhaiskasvatukseenikäisistä. Lapsimäärä väheni edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa, yhteensä 4,1 prosenttia (-1 080 lasta).</p> <p>Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset olivat lähes 1,1 miljardia euroa, joka oli 2,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Kokonaiskustannukset kasvoivat edellisvuodesta kaikissa kaupungeissa 0,3-6,0 prosenttia lukuun ottamatta Oulua, jossa ne laskivat hieman (-0,5 %).</p>		
Asiasanat		
Kuusikko, varhaiskasvatus, kustannukset, kuntavertailu		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 5	www.kuusikkokunnat.fi	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Ajankohtaiset asiat varhaiskasvatuksessa vuonna 2016	2
1.1.1	Varhaiskasvatusoikeuden muutos Vantaalla ja Oulussa.....	7
2	VARHAISKASVATUKSEN PALVELUJEN JA ESIOPETUKSEN KOKONAISUUS	11
2.1	Varhaiskasvatusikäiset lapset kuutoskaupungeissa	11
2.2	Varhaiskasvatusikäisten sijoittuminen varhaiskasvatuksen palveluihin.....	13
2.2.1	Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus	15
2.2.2	Esiopetus.....	16
2.2.3	Lasten kotihoidon tuki	17
2.2.4	Muu varhaiskasvatustoiminta	17
2.3	Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset.....	18
3	KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS	19
3.1	Varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa.....	19
3.1.1	Lapset.....	19
3.1.2	Henkilöstö	19
3.1.3	Kustannukset.....	21
3.2	Varhaiskasvatus kunnallisessa perhepäivähoidossa	23
3.3	Kehityksen ja oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa	24
4	YKSITYINEN VARHAISKASVATUS.....	27
4.1	Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus.....	28
4.2	Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli	28
4.3	Yksityisen hoidon tuki.....	29
5	LASTEN KOTIHOIDON TUKI	30
6	YHTEENVETO	32
	LÄHTEET	35
	Liite 1 Lasten varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2016 tietojen keruulle.	36
	Liite 2 Taulukoita ja kuvioita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista.....	45
	Liite 3 Varhaiskasvatuksen toiminta- ja kustannustietoja vuosilta 2012 – 2016	61
	1A/1 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2012 – 2016 (31.12.).....	61
	1A/2 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) äidinkielen mukaan vuosina 2012 – 2016 (31.12.)	63
	1B/1 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Helsingissä 31.12.2016	64

1B/2 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Espoossa 31.12.2016	65
1B/3 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Vantaalla 31.12.2016.....	66
1B/4 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Turussa 31.12.2016	67
1B/5 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Tampereella 31.12.2016.....	68
1B/6 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Oulussa 31.12.2016.....	69
1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2012 – 2016	70
1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämismuodoittain vuosina 2012 – 2016 (Tilanne 31.12.)	72
1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2012 – 2016 (Tilanne 31.12.)	75
1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2012 – 2016 (Tilanne 31.12.).....	77
2A/1 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannukset vuonna 2016	79
2B Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten tarkastelua vuosina 2015 ja 2016. Vuoden 2015 kustannukset on deflatoitu.	81
2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2012 – 2016.....	82
2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2012 – 2016	85
2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2012 – 2016	87
2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2012 – 2016	90
2E Laskennalliset lapset.....	92
3A Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö 31.12.2016	93
3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2012 – 2016 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja hoito- ja kasvatushenkilöstö) ¹	94
3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2012 – 2016 ¹	96
3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2012 – 2016	98

3B/4 Kunnallisen varhaiskasvatuksen koko henkilöstö vuosina 2012 – 2016 ¹	100
Liite 4 Yhteenveto kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskyselyistä ...	101
Liite 5 Varhaiskasvatuksen asiantuntijatyöryhmän jäsenet vuonna 2017	102

KUVIOT

Kuvio 1. Vieraskielisten varhaiskasvatusikäisten (10kk – 6v) lukumäärä vuosien 2012 – 2016 lopussa.....	12
Kuvio 2. Varhaiskasvatusikäisten (10kk – 6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotihoidon tuelle joulukuussa 2016, osuus varhaiskasvatusikäisistä (ei sisällä muuta varhaiskasvatustoimintaa).....	13
Kuvio 3. Lapset varhaiskasvatusajan mukaan kunnallisessa, ostopalveluna hankitussa ja palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa vuosina 2015 ja 2016.....	16
Kuvio 4. Eri tehtävien osuudet päiväkotien hoito- ja kasvatushenkilöstöstä joulukuussa 2016	20
Kuvio 5. Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista vuosina 2012 – 2016.....	23
Kuvio 6. Rakenteellisten tukitoimien kohdentuminen tukea saavien lasten määrän mukaan kuutoskaupungeissa joulukuussa 2015 ja 2016.....	24
Kuvio 7. Kotihoidontuella olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä (10kk – 6v) lapsista joulukuussa 2012 – 2016	30
Kuvio 8. Kunnallisten päiväkotien deflatoitujen ¹ vuosikustannusten kehitys laskennallista lasta kohden vuosina 2005 – 2016 suhteutettuna Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon vuonna 2005 (=1).....	32

TAULUKOT

Taulukko 1. Varhaiskasvatusikäiset (10kk-6-vuotiaat) ikäryhmittäin 31.12.2016 sekä muutos vuodesta 2015.....	11
Taulukko 2. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset ja muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset vuonna 2016 ja muutos vuodesta 2015	18
Taulukko 3. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannukset laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2016	21
Taulukko 4. Eri kustannuslajien osuudet kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista vuonna 2016.....	22
Taulukko 5. Kunnan järjestämän varhaiskasvatuksen ja rakenteellista tukea tarvitsevien lasten määrä erityislastentarhanopettajaa ja erityisen tuen muuta työntekijää kohden	26
Taulukko 6. Lapsia ostopalveluna hankitussa sekä palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2016 ja muutos vuodesta 2015, sekä yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista.....	28
Taulukko 7. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisen keskeisimpiä kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä vuonna 2016.....	34

1 JOHDANTO

Varhaiskasvatuksen kuutosvertailua on tehty vuodesta 1993 alkaen. Aluksi vertailussa olivat mukana ainoastaan pääkaupunkiseudun kaupungit. Vuonna 1995 mukaan tulivat Turku ja Tampere ja vuonna 2002 Oulu. Raportit syntyvät varhaiskasvatuksen asiantuntijaryhmän tiiviin yhteistyön tuloksena. Vuoden 2017 aikana työryhmän puheenjohtajana toimii Maija-Liisa Rantanen Turusta. Tarkemmat tiedot työryhmän kokoonpanosta löytyvät liitteestä 5.

Varhaiskasvatuksen raportissa tarkastellaan varhaiskasvatuksen palvelujen käyttöä ja kustannuksia. Raportissa on tietoja kunnallisesta ja kunnan ostopalveluna hankkimasta varhaiskasvatuksesta, palvelusetelillä järjestetystä varhaiskasvatuksesta, yksityisen hoidon tuesta sekä lasten kotihoidon tuesta. Varhaiskasvatuspalveluihin liittyvät kiinteästi esiopetus ja muu varhaiskasvatustoiminta, joka sisältää kerho- ja leikkipuistotoiminnan ja avoimet päiväkodit. Varhaiskasvatuksen Kuusikko-työryhmä on koonnut tähän raporttiin edellisvuoden tapaan myös katsauksen kehityksen ja oppimisen tuesta varhaiskasvatuksessa (luku 3.3).

Laki lasten päivähoidosta (36/1973) muuttui 1.8.2015 varhaiskasvatuslaiksi. Uuden lain myötä käsitteistö muuttui, ja muun muassa varhaiskasvatuksen tavoitteita, ohjausta, suunnittelua ja arviointia sekä lapsiryhmän enimmäiskokoa koskeviin säädöstehtäviin tuli muutoksia. Kuusikko-raportoinnissa käytetään vuodesta 2016 alkaen päivähoito-käsitteen sijasta käsitettä varhaiskasvatus. Myös Kuusikko-työryhmän nimi muutettiin lasten päivähoidon työryhmästä varhaiskasvatuksen työryhmäksi.

Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Lisäksi päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden lasten ja hoito- ja kasvatustehtävissä olevien henkilöiden välistä mitoitusta muutettiin siten, että päiväkodissa tulee olla yksi hoito- ja kasvatustehtävissä oleva henkilö kahdeksaa lasta kohden aiemman seitsemän lapsen sijaan. Kunnissa on tehty erilaisia päätöksiä näiden lakimuutosten suhteen. Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ovat ottaneet käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden (36/1973, 11a §). Lisäksi Oulussa otettiin käyttöön henkilöstömitoitusta koskeva muutos.

Varhaiskasvatuksen Kuusikko-raportissa lapsimääränä käytetään vuoden viimeisen päivän poikkileikkaustietoa, mikä mahdollistaa palvelujen käyttäjien suhteuttamisen vastaavan ikäiseen väestöön. Todellisuudessa varhaiskasvatuksen palveluissa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrä vaihtelee vuoden aikana kuukausittain. Raportissa käytetyt varhaiskasvatuksen määritelmät sekä perusteet vuoden 2016 tiedonkeruulle ovat liitteessä 1. Liitteessä 2 on raporttitekstiä täydentäviä kuvioita ja taulukoita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista. Liitteessä 3 on tilastotietoa varhaiskasvatuksen toiminnasta, henkilöstöstä ja kustannuksista vuosilta 2012 - 2016.

1.1 Ajankohtaiset asiat varhaiskasvatuksessa vuonna 2016

Varhaiskasvatusoikeutta muutettiin 1.8.2016 voimaan tulleella lailla. Samanaikaisesti tuli voimaan päivähoitoasetuksen (239/1973, 6 §) muutos, jonka mukaan päiväkodin hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavan henkilöstön ja kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten välinen suhdeluku muutettiin 1:7:stä 1:8:aan.

Varhaiskasvatuslain mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi saa varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa kunnan järjestämässä varhaiskasvatuspaikassa vanhempainrahan päätymisestä perusopetuksen alkamiseen asti (36/1973, 11 a §). Varhaiskasvatusta on järjestettävä 20 tuntia laajempaan tai kokoaikaisesti, kun lapsen vanhemmat työskentelevät kokoaikaisesti tai opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. Varhaiskasvatus on järjestettävä 20 tuntia laajempaan, kun se on tarpeen vanhemman tai muun huoltajan osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Lisäksi lapselle on järjestettävä varhaiskasvatusta kokopäiväisesti, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden vuoksi tai se on muutoin lapsen edun mukaista.

Yksityisen hoidon tukea koskevaan lakiin tehtiin varhaiskasvatusoikeuden muuttamisesta johtuen myös muutoksia. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa maksetaan ensisijaisesti pienempää hoitorahaa ja enintään puolet tulosidonnaisesta hoitolisästä. Vuonna 2016 tämä hoitoraha oli 63,93 €/kk ja tulosidonnainen hoitolisä 73,06 €/kk lasta kohden. Jos lapsella on oikeus varhaiskasvatuslain mukaisesti laajempaan varhaiskasvatukseen, maksetaan suurempaa hoitorahaa ja tulosidonnaista hoitolisää, vuonna 2016 euromäärät olivat 173,74 €/kk ja 0-146,11 €/kk lasta kohden.

Esiopetuksen järjestäjien tuli viimeistään 1.8.2016 alkaen ottaa käyttöön esiopetuksen opetussuunnitelman vuonna 2014 määrättyjen perusteiden (Opetushallitus 2016a) mukaiset paikalliset esiopetussuunnitelmat.

Opetushallitus päätti uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista varhaiskasvatuslain mukaisesti vuonna 2016 (Opetushallitus 2016b). Opetushallitus laati varhaiskasvatussuunnitelman perusteet siten, että niiden mukaan laaditut paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2017 alkaen. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ovat ensimmäistä kertaa normi, jota kuntien tulee noudattaa. Kuntakohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien työstäminen kunnissa alkoi heti Opetushallituksen antaman määräyksen jälkeen.

Helsinki

Helsingissä uusi esiopetuksen opetussuunnitelma otettiin käyttöön elokuussa 2016 kaikissa toimipisteissä. Vuonna 2016 Oivalluksia eskarista! -hankkeessa kehitettiin esiopetuksen uuden opetussuunnitelman mukaista toimintakulttuuria sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntävää pedagogiikkaa ja oppimisympäristöjä. Lisäksi varhaiskasvatuksen digiohjelma valmistui vuonna 2016.

Helsinki ei ole rajoittanut subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta, vaikka varhaiskasvatuslain mukaan se olisi mahdollista 1.8.2016 lukien. Helsingissä ei myöskään ole otettu käyttöön uutta henkilöstömitoitusta, jonka mukaan yli kolmevuotiaiden kokopäiväisen palvelun osalta kahdeksaa lasta kohden tarvitaan yksi hoito- ja kasvatushenkilö, vaan kasvattajia on edelleen yksi seitsemää lasta kohden.

Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen muuttamisesta tuli voimaan 1.8.2016. Muutokset koskevat yksityisen hoidon tuen perusteita ja euromääriä. Varhaiskasvatuslautakunta päätti maaliskuussa 2016, että yksityisen varhaiskasvatuksen toimintaedellytysten turvaamiseksi ja lasten hoitomuodon valintamahdollisuuksien säilyttämiseksi yli 20 viikkotunnin varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvat perheet saavat 1.8.2016 alkaen samaa kuntaliisää kuin tähänkin asti.

Kesäkuusta 2016 lukien Helsingissä ryhdyttiin aktiivisesti valmistelemaan kaikissa virastoissa laajaa 1.6.2017 käynnistyvää uutta organisaatiota. Varhaiskasvatus, perusopetus, lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö sekä edellä mainittujen toimintojen ruotsinkieliset palvelut muodostavat jatkossa yhteisen kasvatuksen - ja koulutuksen toimialan, jossa varhaiskasvatus ja esiopetus sekä koululaisten iltapäivätoiminta muodostavat oman palvelukokonaisuuden.

Espoo

Espoossa ei otettu käyttöön varhaiskasvatuslain mahdollistamia rajoituksia lasten subjektiiviseen varhaiskasvatusoikeuteen. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti lasten yhdenvertainen oikeus varhaiskasvatukseen turvataan riippumatta vanhempien työmarkkina-asemasta. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevasta lapsesta maksetaan yksityisen hoidon tuet perheen tarvitseman laajuuden mukaisesti.

Espoo ei myöskään kasvattanut varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja päivähoitoasetuksen muutoksen mukaisesti. Kolme vuotta täyttäneiden lasten ja henkilöstön välinen suhdeluku on edelleen 1:7. Kuitenkin ryhmien, joissa on osapäiväisiä lapsia, ryhmäkoko rajattiin 24 lapseen.

Espoossa esiopetusikäisten perusopetukseen valmistavasta opetuksesta vastasi vuonna 2016 suomenkielisen opetuksen tulosityksikkö. Valmistava opetus toteutettiin kouluilla esiopetusryhmissä inklusiivisen opetuksen mallilla. Valmistavaan opetukseen kohdennetaan kieli- ja kulttuuriryhmien opettajan opetusta sen lisäksi, että ryhmissä on varhaiskasvatuksen mitoituksen mukainen henkilöstö. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikkö järjesti esiopetusikäisten perusopetukseen valmistavaa opetusta kahdessa ryhmässä ns. pilotina vastaavalla tavalla kuin suomenkielinen opetus.

Espoossa suomenkielinen opetus järjestää myös osan esiopetuksesta. Näille lapsille suomenkielinen varhaiskasvatus järjestää tarpeen mukaisen varhaiskasvatuksen yleensä samoissa tiloissa. Toiminnassa on noudatettu esiopetuksen aikana perusopetuksen säädöksiä lapsimäärästä ja henkilöstöstä ja varhaiskasvatuksen aikana yleensä osapäiväisen varhaiskasvatuksen mitoitusta. Opetus- ja kulttuuriministeriöstä tulleen tulkinnan mukaan jos lapsi on esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksessa samassa toimintapaikassa, koko päivän osalta noudatetaan kokopäiväisen varhaiskasvatuksen mitoitusta, oli toiminta järjestetty sitten koulussa tai päiväkodissa. Espoossa mitoitus muutettiin ohjeen mukaiseksi elokuusta 2016 lukien.

Vantaa

Suurin muutos Vantaalla vuonna 2016 oli 20 tunnin palvelun järjestäminen kustannustehokkaasti. Varhaiskasvatuksen johtoryhmä ja yksi päiväkodinjohtaja jokaiselta palvelualueelta muodostivat Lapset ja palveluverkko – työryhmän. Ryhmän tehtävänä oli laatia suun-

nitelmia osa-aikaisten ryhmien rakenteista sekä henkilöstöressurssin käytöstä kustannustehokkaasti. Yhteistyötä tehtiin kaikkien päiväkodinjohtajien sekä henkilöstön kanssa, että löydettäisiin parhaat ratkaisut palvelujen järjestämiseksi. Yhteistyössä tehtyjä suunnitelmia esiteltiin johtajille tulosaluapäivässä ja johtajat tekivät suuren työn ryhmien ja henkilöstön työajan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Uusia osa-aikaisia ryhmiä aloitti elokuussa 2016 yhteensä 31.

Toinen suuri muutos 20 tunnin palveluun liittyen oli uuden asiakasmaksun ja uusien kuntalisien määrittely. Asiakasmaksuihin liittyen kaikkien lasten hoitoaikasopimukset uusittiin. Tämä työllisti päiväkodin johtajia ja toimistohenkilöstöä kevään lopulla ja kesällä 2016. Lakimuutoksen perusteella varhaiskasvatukselle asetettiin säästötavoitteet vuosille 2016 ja 2017.

Vantaalla 20 tunnin palveluun liittyy mahdollisuus hakea myös laajempaa varhaiskasvatusoikeutta lapsen ja /tai perheeseen liittyvistä syistä. Vantaalla päätettiin, että varhaiskasvatuspäälliköt valmistelevat päätöksen laajemman oikeuden myöntämisestä yhteistyössä päiväkodin johtajien kanssa. Tällä pyrittiin takaamaan kuntalaisten tasavertainen kohtelu.

Hoitoaikasopimusten uusimisen yhteydessä päiväkodin johtajat tekivät runsaasti palveluohjausta perheille. Hoitoajan lyheneminen ei kaikissa tapauksissa tullut myönteisenä muutoksena perheille. Osapäiväiseen varhaiskasvatukseen kuuluu aterioista ainoastaan lounas ja tästä yksi huoltaja reklamoi marraskuussa 2016. Reklamaation johdosta osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa tarjotaan myös aamiaisen tai välipala, mikäli lapsen varhaiskasvatusaika ajoittuu aamiaisen tai välipalan aikaan ja lapsi on yhtäaikaan samassa ryhmässä koko-aikaisten lasten kanssa.

Arviointi taidepedagogitoiminnasta valmistui vuonna 2016 ja sen tulosten perusteella kasvun ja oppimisen tukea vahvistettiin vakinaistamalla 15 taidepedagogia 1.8.2016. Heidän työaikansa on enintään 35 viikkotuntia. Vantaalla aloitettiin vuonna 2016 laaja kehityksen ja oppimisen tuen arviointi. Arvioinnin tavoitteena on laatia suunnitelma entistä vaikuttavampien tukitoimien kehittämisestä.

Mobiiliratkaisu lasten hoitoaikojen seurantaan otettiin käyttöön vuonna 2016 ja se laajenee kaikkiin päiväkoteihin vuoden 2017 loppuun mennessä. Ratkaisu vapauttaa henkilöstön työaikaa pedagogiseen suunnitteluun ja muuhun työhön.

Väestönkasvuun ja kiinteistöihin liittyneiden haasteiden vuoksi perustettiin 3 paviljonkia vuonna 2016. Kerhojen määrää lisättiin kysynnän kasvamisen vuoksi ja varhaiskasvatuspalvelu tavoittaa Vantaalla nyt lähes kaikki varhaiskasvatuskäiset, kun kerhotoiminta otetaan huomioon palvelujen peittävydessä.

Vantaalla järjestetään perusopetukseen valmistavaa opetusta 6-vuotiaille inklusiivisesti esiopetuksen ryhmissä. Valmistavaa opetusta annetaan viisi tuntia päivässä esiopetuksen toiminta-aikoina.

Turku

Turussa kaupunginhallitus päätti olla ottamatta käyttöön lasten varhaiskasvatuslain 11 a ja b pykälien muutosta varhaiskasvatuksen subjektiivisen oikeuden muuttamisesta. Niin

ikään päätettiin olla ottamatta käyttöön lasten päivähoidosta annetun asetuksen 6 § 1 momentin muutosta, joka määrittelee lasten ja henkilökunnan välistä suhdelukua. Päätöksen yhteydessä varhaiskasvatusta edellytettiin suunnittelemaan 20 tunnin palvelutuote, joka mahdollistaisi omaehtoisen lyhemmän varhaiskasvatusajan valinnan silloin, kun se perheen tilanteessa on mahdollista. Uuden palvelutuotteen käyttöönotto siirtyi vuoden 2017 asiakasmaksulain muutosten yhteyteen.

Uudet esiopetussuunnitelman perusteet ja Turun kaupungin esiopetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016. Esiopetuksen opetussuunnitelmatyötä tehtiin samanaikaisesti perusopetuksen opetussuunnitelman kanssa OppivaOPS2016-hankkeessa. Näin suunnitelmata-solla rakennettiin yhtenäistä oppimisen polkua lapselle esiopetuksesta perusopetukseen. Käyttöön otettu uusi esiopetussuunnitelma korostaa lapsen osallisuutta ja toiminnalli-suutta esiopetuksen toteuttamisessa.

Turussa ryhdyttiin työstämään kaupunkikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa valtakun-nallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden työstämisen rinnalla jo vuonna 2015, ja prosessi jatkui laajalla osallisuudella koko vuoden 2016. Turun varhaiskasvatuksen kou-lutussuunnittelu ja keskeiset käynnissä olleiden hankkeiden sisällöt suunnattiin vuodesta 2016 alkaen uuden varhaiskasvatussuunnitelman implementoinnin tueksi ja toimintakult-tuurin kehittämiseksi. Turun varhaiskasvatuksen johtajuuteen suunnatuilla koulutuksilla ja hankkeilla ja selkeän johtamisrakenteen luomisella oli niin ikään keskeisenä tavoitteena varhaiskasvatussuunnitelman mukainen pedagogiikan johtajuuden kehittäminen.

Perusopetuksen esiopetukseen valmistava opetus aloitettiin Turussa lukuvuonna 2014-2015 aluksi vain Varissuon alueella. Lukuvuotena 2016-2017 valmistava opetus laajeni koko kaupungin alueelle. Esiopetusikäisten valmistava opetus järjestetään Turussa maksut-tomana lähipalveluna esiopetukseen integroituna viitenä päivänä viikossa viisi tuntia päi-vässä. Joulukuussa 2016 valmistavaan opetukseen osallistui 89 lasta eri puolilla Turkuja ja valmistavassa opetuksessa työskenteli esiopetuksen lisäresurssina 6 valmistavan opetuk-sen kiertävää lastentarhanopettajaa.

Tampere

Tampereen kaupungin kasvatus- ja opetuspalvelut muodostuu varhaiskasvatuksen, esiope-tuksen ja perusopetuksen kokonaisuudesta. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöllä on pitkät pe-rinteet. Vuonna 2016 sitä voidaan jo kuvaila yhteiseksi työksi, jossa esioppilaat ja koululai-set luovat yhteistä toimintakulttuuria. Esiopetuksen ryhmistä 85 prosenttia on kouluilla.

Vuonna 2016 Tampereen varhaiskasvatuksen lastentarhanopettajista muodostettiin asian-tuntijaverkosto ja nämä 25 asiantuntijaa nimettiin vasuagenteiksi. Verkoston tavoitteena oli ja on tukea uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönottoa.

Monipuolisen liikunnan lisääminen ja liikunnallisten oppimisympäristöjen rakentaminen oli vuonna 2016 varhaiskasvatuksen kärkihanke. Kaikki esioppilaat olivat mukana Taide-kaaren järjestämässä toiminnallisissa ja monipuolisissa kulttuuritapahtumissa. Henkilöstön tietoisuutta ja osaamista kielitietoisesta kasvatuksesta tuettiin ja lisättiin "kielitietoinen kasvattaja" -projektilla. Tampereella esiopetusikäisten lasten suomen kielen tuki järjeste-tään tavallisissa esiopetusryhmissä eli lapset eivät ole valmistavassa opetuksessa.

Tampereen varhaiskasvatuksen palveluverkon haasteena ovat olleet kiinteistöjen huono kunto sekä varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kasvu suhteessa olemassa olevaan palveluverkkoon. Palvelutarvelisäys katettiin pääsääntöisesti lisäämällä yksityisten palvelusetelituottajien määrää. Tämän osalta haasteelliseksi on osoittautunut sopivien järjestämispaikkojen löytäminen, esimerkiksi päiväkotitoimintaan soveltuvat tilat ja tontit.

Hoitoaikaperusteinen palvelu varhaiskasvatuksessa käynnistyi pilottina vuoden 2016 aikana ja jatkuu heinäkuuhun 2018. Pilotissa oli vuonna 2016 mukana noin 1 000 perhettä seitsemästä päiväkodista. Pilotin tavoitteena on lapsen hoitopäivän lyheneminen, asiakaslähtöisyyden lisääminen palvelutarjontaa monipuolistamalla sekä resurssien joustava käyttö. Asiakkaiden yhdenvertaisuuden varmistamiseksi Tampere ei rajoittanut lasten varhaiskasvatusoikeutta kunnallisessa tai yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Kunta maksaa yksityisen hoidon tuet perheen valitseman laajuuden mukaisesti.

Oulu

Kuusivuotiaiden valmistava opetus

Kuusivuotiaiden valmistava opetus käynnistyi Oulussa 1.8.2016 alkaen. Valmistava opetus järjestetään inklusiivisesti kunnallisten päiväkotien esiopetusryhmissä. Opetuksessa noudatetaan Oulun esiopetuksen opetussuunnitelmaa sekä Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteita 2015. Oulussa valmistava opetus koostuu päivittäin neljästä esiopetustunnista ja yhdestä suomen kielen opettamiseen keskittyvästä tunnista, joka voi sijoittua ennen tai jälkeen esiopetusajan. Esiopettaja vastaa valmistavan opetuksen toteutumisesta, sisällön suunnittelusta ja arvioinnista. Suomen kielen opetusta voivat antaa esiopettajan lisäksi myös muut päiväkodin kasvattajat. Suomen kielen opetuksen sisältö suunnitellaan valmistavassa opetuksessa olevan lapsen lähtökohdista, mutta opetustilanteissa voi olla mukana myös muita lapsia. Joulukuun lopussa 2016 kuusivuotiaiden valmistavassa opetuksessa oli 7 lasta.

Valmistavaa opetusta järjestetään Oulussa lapsille, joiden suomen kielen taito jää alkeiskielitaidon tasolle. Kielenkartoitusmenetelmänä käytetään havainnointia ja kielitason asteikko on määritelty Pienten kielirepussa. Valmistavaan opetukseen osallistumisesta sovitaan yhdessä huoltajien kanssa. Päiväkodinjohtaja järjestää keskustelutilaisuuden, johon kutsutaan huoltajien lisäksi tuleva esiopetusryhmän opettaja sekä tarvittaessa tulkki, varhaiserityisopettaja ja/tai maahanmuuttajakoordinaattori. Varhaiskasvatuksen palveluohjaus tekee päätöksen valmistavaan opetukseen ottamisesta päiväkodinjohtajan esityksestä.

Oppilaan oma opinto-ohjelma laaditaan Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma- lomakkeelle. Valmistavan opetuksen tavoitteita asetettaessa huomioidaan lapsen suomen kielen taitotaso ja oppimisvalmiudet. Opetusmenetelmien valinnassa huomioidaan lapselle ominainen tapa oppia.

Oulun kaupungin perusopetukseen valmistavan opetuksen opettaja tekee yhteistyötä kaupungin esiopetusryhmien kanssa. Valmistavan opetuksen opettaja tai suomi toisena kielenä -opettaja tutustuu ja arvioi esiopetuksessa olevien maahanmuuttajataustaisten lasten valmistavan opetuksen tarvetta yhdessä esiopettajien kanssa maaliskuussa. Toiminta tapahtuu yhteistyössä huoltajien, esiopetuksen ja perusopetuksen kesken. Varhaiskasvatuksen maahanmuuttajakoordinaattori lähettää esiopetusryhmien yhteystiedot valmistavan opetuksen opettajille ja kulttuuriryhmien palvelujen koordinaattorille.

1.1.1 Varhaiskasvatusoikeuden muutos Vantaalla ja Oulussa

Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ovat ottaneet käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden. Oulussa otettiin käyttöön myös päiväkodin hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavan henkilöstön ja kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten välisen suhdeluvun muutos.

Vantaalla varhaiskasvatuksen peittävyys on 20-tuntisen palvelun myötä noussut. Lähes jokainen varhaiskasvatusikäinen vantaalainen on palvelujen piirissä. Myös Oulussa varhaiskasvatukseen osallistuminen on kasvanut.

Asetetut säästötavoitteet saavutettiin Vantaalla vuonna 2016, koska 20-tuntisen palvelun piiriin tuli odotettua enemmän lapsia. Tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttaa osa-aikaisten ryhmien muodostaminen ja hyvä henkilöstöresurssin suunnittelu. Myös Oulussa 20 tunnin varhaiskasvatukseen osallistui arvioitua enemmän lapsia. 20 tunnin varhaiskasvatuspalvelun lisäksi käyttöön otettiin päivähoitoasetuksen muutos yli 3-vuotiaiden päiväkotiryhmissä. Oulussa toiminnan muutokset tuottivat arvioitua hitaammin säästöjä.

Molemmissa kaupungeissa kokonaisuudessaan lakimuutoksen turvaama oikeus 20 tunnin palveluun on edellyttänyt kaikilta osapuolilta suurta asennemuutosta ja varhaiskasvatuksen tehtävän ja tavoitteiden pohtimista lapsen, perheiden ja yhteiskunnan näkökulmasta. Mielipiteet varhaiskasvatusoikeuden rajaamisesta ovat poikenneet toisistaan niin poliittisten päättäjien kuin huoltajien ja henkilöstönkin keskuudessa.

Vantaa

Vantaan kaupunginvaltuusto käsitteli varhaiskasvatuslainsäädännön muutoksia 16.11.2015 vuoden 2016 talousarvion käsittelyn yhteydessä ja päättyi siihen, että subjektiivista oikeutta päivähoitoon rajoitetaan niiden perheiden osalta, joissa molemmat tai toinen vanhemmista on kotona. Täten kaikille lapsille taataan varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Valtuusto päätti myös yksimielisesti, että yli 3 vuotiaita koskevaa henkilöstömitoitusta 1/8 ei oteta Vantaalla käyttöön 2016, vaikka asetus sen mahdollistaisi. Varhaiskasvatusta järjestetään osapäiväisenä tai osaviikkoisena.

Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteet sekä harkinnanvaraisen, 20 tuntia laajemman varhaiskasvatusoikeuden myöntämisen periaatteet

Vantaan Opetuslautakunta hyväksyi 14.3.2016 varhaiskasvatuslain muutokseen liittyvinä asioina osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteet sekä harkinnanvaraisen, 20 tuntia laajemman varhaiskasvatusoikeuden myöntämisen periaatteet.

Lautakunta hyväksyi osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämistä koskevat periaatteet, jotka liittyvät lain muutokseen siitä, miten 20 tuntia viikossa järjestettävä osapäiväinen ja osaviikkoinen varhaiskasvatus tullaan järjestämään. Esityksen pohjana oli asukkaille internetissä tehty kysely sekä alueilla pidetyt vanhempainillat, joissa asukkaat esittivät toivaitaan palvelun järjestämistavoista. Vanhempien mielipiteitä ja ajatuksia kerättiin verkkokyselyllä marras-joulukuussa 2015. Vastauksia tuli 920. Tuloksia hyödynnettiin palvelujen suunnittelussa. Ylivoimaisesti suosituin vaihtoehto osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämiseen lapsen edun kannalta oli 4 tuntia viitenä päivänä viikossa. Alkuvuodesta 2016 alueille järjestettiin myös työpajoja vanhemmille ja muille yhteistyökumppaneille.

Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteet

Vanhemmat voivat valita osapäiväisen, päivittäin toteutettavan tai osaviikkoisen varhaiskasvatuksen. Lapselle päätetään vanhempia kuullen määrääjäksi säännölliset osallistumispäivät ja -ajat. Lapsiryhmät muodostetaan varhaiskasvatuksen tavoitteiden saavuttamisen ja henkilökuntaresurssin käytön kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Osapäiväistä varhaiskasvatusta tarjotaan päiväkodeissa ja ryhmäperhepäivähoidossa. Osaviikkoista varhaiskasvatusta on tarjolla kattavasti jokaisessa tulosyksikössä ja se jaetaan vähintään kolmelle ennalta päätetylle viikonpäivälle.

Jo varhaiskasvatuksessa olevien lasten, joilla uuden lainsäädännön mukaan on oikeus vain 20 tuntia kestävään varhaiskasvatukseen, päivähoitopäätökset kumotaan ja lapsille tehdään 1.8.2016 voimaan tulevat päätökset. Sama varhaiskasvatuspaikka säilyy päiväkodissa ja mahdollisuuksien mukaan ryhmäperhepäivähoidossa. Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa aloittavien lasten huoltajille osoitetaan heidän toiveensa huomioon ottaen kaksi vaihtoehtoista tapaa järjestää lapsen viikoittainen varhaiskasvatus, joista he valitsevat lapselle ja perheelle parhaiten sopivan vaihtoehdon. Varhaiskasvatuspaikat osoitetaan edelleen opetuslautakunnan 18.5.2015 päättämien lasten sijoittamista koskevien linjausten mukaisesti.

Jotta varhaiskasvatustilain mukaiset tavoitteet voidaan saavuttaa, varhaiskasvatusaika tulee kohdentaa ja keskittää nykyistä tarkemmin. Molempia osa-aikaisen varhaiskasvatuksen muotoja ei aina voida tarjota jokaisessa yksikössä esim. yksikön koon tai henkilöstöön liittyvien tekijöiden vuoksi. Osa-aikaisen toiminnan keskittäminen toteutetaan siten, että varhaiskasvatuksessa jo olevien lasten siirrot päiväkodista toiseen ovat mahdollisimman vähäisiä.

Harkinnanvaraisen, 20 tuntia laajemman varhaiskasvatusoikeuden myöntämisen periaatteet

20 tuntia laajempaa palvelua voidaan hakea joko huoltajien tai varhaiskasvatuksen aloitteesta. Huoltajat tekevät lomakkeella selvityksen lapsen harkinnanvaraisesta yli 20 tuntia varhaiskasvatuksen tarpeen perusteista. Hakeminen ei edellytetä asiantuntijoiden lausuntoja, mutta mahdolliset jo olemassa olevat lausunnot voidaan liittää selvityslomakkeen liitteeksi. Myöntämisen perusteet arvioi tapauskohtaisesti alueen varhaiskasvatuspäällikkö, joka käy päiväkodin johtajan kanssa keskustelun, minkä jälkeen päiväkodin johtaja tekee hallintopäätöksen lapsen varhaiskasvatuksen laajuudesta sekä varhaiskasvatuspaikasta.

Yksityisen hoidon tuen /palvelusetelin kautta varhaiskasvatusta käyttävien lasten 20 tuntia laajemman, harkinnanvaraisen varhaiskasvatuspalvelun päätöksillä on yhteiset periaatteet kunnallisen varhaiskasvatuksen kanssa.

Osa-aikaiset lapset syyskuussa 2016

Lakimuutoksen myötä osa-aikaisten lasten määrä Vantaan varhaiskasvatuksessa kasvoi. Syyskuussa 2016 osa-aikaisia lapsia oli yhteensä 15 % (n=1 487) kunnallisen varhaiskasvatuksen lapsista. Ilman esiopetusikäisiä lasten määrä on 1 017. Vuotta aikaisemmin osa-aikaisten lasten osuus oli 5 % (n= 532).

Osa-aikaisia ryhmiä perustettiin päiväkoteihin 1.8.2016 alkaen yhteensä 31, joissa oli lapsia yhteensä 331. Ryhmistä 24 oli osapäiväisiä ja 7 osaviikkoisia. Osa-aikaisissa ryhmissä oli 22

% osa-aikaisista lapsista. Suurin osa lapsista oli integroituneena kokopäiväisiin ryhmiin. Lakimuutoksen myötä pieni osa lapsista vaihtoi ryhmää tai päiväkotia.

Osa-aikaiset lapset kunnallisessa varhaiskasvatuksessa Vantaalla syyskuussa 2016

	Lapsia yhteensä	joista esiopetuksessa	joista alle 3v.	joista yli 3v.
Osapäiväinen	1 353	470	164	719
Osaviikkoinen	134	0	42	92
Yhteensä	1 487	470	206	811

Lapselle on oikeus hakea 20 tuntia laajempaa varhaiskasvatusoikeutta lapsen tai perheeseen liittyvistä syistä. Syksyn 2016 aikana laajempaa oikeutta haettiin 486 lapselle ja myönnettiin 452 lapselle (93 %). Lapsen liittyviä syitä olivat esim. kielen oppimiseen tai kehityksen ja oppimisen tukeen liittyvät syyt. Perheeseen liittyvät syyt olivat elämäntilanteisiin liittyviä esim. lyhytaikainen suomen kielen koulutus tai perheen jaksamiseen liittyvät syyt.

Osaviikkoisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteiden täydentäminen 1.8.2017 alkaen

Osaviikkoisen varhaiskasvatuksen järjestämisen periaatteita täydennettiin opetuslautakunnassa 12.4.2017.

Opetuslautakunta päätti, että osaviikkoista varhaiskasvatusta järjestetään Vantaalla 1.8.2017 alkaen siten, että osaviikkoisessa varhaiskasvatuksessa oleva lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen kolmena päivänä viikossa 8+8+4 tuntia -mallin mukaisesti. Perusteena uuden 8+8+4 tuntia -mallin käyttöönottamiseksi on taloudellisuuden lisääminen osaviikkoisen varhaiskasvatuksen järjestämisessä, henkilöstöressurssin tarkoituksenmukainen käyttö täyttä työaika tekevien työntekijöiden osalta sekä mahdollisuus hyödyntää tarkennettua mallia tarvittaessa myös pienempien lasten osalta perhepäivähoidossa.

Selvitys osa-aikaisen varhaiskasvatuksen lapsi- ja sukupuolivaikutuksista

Vantaan Valtuusto on talousarviota 2017 valmistellessa (14.11.2016) edellyttänyt, että subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen lapsi- ja sukupuolivaikutukset selvitetään. Selvitystyötä varten on palkattu ulkopuolinen selvityshenkilö. Selvitystyötä varten kerätään tietoja varhaiskasvatuksen esimiehiltä, henkilöstöltä, huoltajilta ja lapsilta. Kaupunginhallitukselle ja valtuustolle selvitystyön tulokset raportoidaan vuoden 2017 aikana.

Samassa yhteydessä raportoidaan myös uudistuksen Vantaalla toteutuneet kustannusvaihtokukset ja osa-aikaisen varhaiskasvatusoikeuden piirissä olevien lasten määrät.

Lisäksi tehdään kooste laajempaa varhaiskasvatusoikeutta koskevista hakemuksista, ratkaisuksista ja päätöksistä koskevista valituksista.

Oulu

Oulun varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön varhaiskasvatuslain muutos varhaiskasvatusoikeuden rajaamisesta 1.8.2016 alkaen. Samaan aikaan siirryttiin myös päivähoitoasetuksen muutoksen mukaiseen henkilöstömitoitukseen yli 3-vuotiaiden ryhmissä (1/7 -> 1/8).

20 tunnin varhaiskasvatus

Oulussa 20 tunnin varhaiskasvatusta järjestetään osapäiväisesti (4 tuntia päivässä) ja osaviikkoisesti (2,5 päivää viikossa: ma-ke tai ke-pe).

Kunnallisen varhaiskasvatuksen osalta 20 tunnin varhaiskasvatuksessa lapsia oli joulukuussa 2016 yhteensä 546. Näistä lapsista 533 oli päiväkodeissa ja 13 perhepäivähoidossa.

20 tuntia viikossa varhaiskasvatuksessa olevat lapset kunnallisessa varhaiskasvatuksessa Oulussa joulukuussa 2016

Toimintamuoto	Osapäiväinen	Osaviikkoinen (ma-ke)	Osaviikkoinen (ke-pe)
Päiväkoti	195	185	153
Perhepäivähoito	2	6	5
Yhteensä	197	191	158

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa 20 tunnin käyttäjiä oli yhteensä 247. Näistä lapsista 215 oli päiväkodeissa ja 32 perhepäivähoidossa.

20 tuntia viikossa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yksityisessä varhaiskasvatuksessa Oulussa joulukuussa 2016

Toimintamuoto	Osapäiväinen	Osaviikkoinen
Päiväkoti	76	139
Perhepäivähoito	14	18
Yhteensä	90	157

20 tunnin varhaiskasvatuksella ei ole ollut merkittävää vaikutusta avoimen varhaiskasvatuksen lapsimääriin. Osapäivähoidossa olevien lasten määrä on kasvanut 454 lapsella (Ks. luku 2.2.1, kuvio 3). Kunnallisen päiväkotihenkilöstön määrässä tapahtui pientä laskua.

Oulussa on määritelty yhteiset periaatteet ja toimintamalli 20 tuntia laajemman varhaiskasvatusoikeuden myöntämiseen. Periaatteiden määrittelyssä huomioitiin perheiltä saatu palaute ja toiveet sekä varhaiskasvatuslain sisällöt. 20 tuntia laajemman palvelun hakeminen voi tapahtua joko huoltajien tai varhaiskasvatuksen aloitteesta. Huoltajien esittämä toive lapsen 20 tuntia laajemmasta varhaiskasvatusoikeudesta tapahtuu uusilla perheillä varhaiskasvatushakemuksella ja jo hoidossa olevilla yhteisellä keskustelulla ja täytetyllä lomakkeella. Hakeminen ei edellytä asiantuntijoiden lausuntoja. Yksityisen hoidon tuen/palvelusetelin kautta varhaiskasvatusta käyttävien lasten 20 tuntia laajemman, harkinnanvaraisen varhaiskasvatuspalvelun päätöksillä on yhteiset periaatteet kunnallisen varhaiskasvatuksen kanssa. Keskeisiä myöntämisperiaatteita 20 tuntia laajemmalle varhaiskasvatusoikeudelle ovat lapsen kasvuun ja oppimiseen, tuen tarpeeseen tai perheen olosuhteisiin liittyvät syyt.

2 VARHAISKASVATUKSEN PALVELUJEN JA ESIOPETUKSEN KOKONAISUUS

Kunnan tehtävänä on turvata varhaiskasvatuspaikka varhaiskasvatuslain edellyttämän määräjän puitteissa kaikille kunnassa asuville lapsille. Kunta voi järjestää varhaiskasvatuksen alaan kuuluvat tehtävät hoitamalla toiminnan itse, sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa, olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä, hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin. Hankittaessa palveluja yksityiseltä palvelujen tuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistettava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta (36/1973, 10§).

Varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaisuus muodostuu kunnallisesta ja kunnan ostamasta varhaiskasvatuksesta, palvelusetelillä järjestetystä varhaiskasvatuksesta, yksityisen hoidon tuesta sekä lasten kotihoidon tuesta. Varhaiskasvatuspalveluihin sisältyy myös esiopetus. Varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaisuutta on kutsuttu myös pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmäksi. Varhaiskasvatuksen palvelut on tarkoitettu pääasiassa varhaiskasvatusikäisille eli 10kk – 6-vuotiaille lapsille, esiopetus 6-vuotiaille.

Lasten vanhemmat tai muut huoltajat valitsevat edellä mainituista kunnan tarjonnan mukaisen lapsen sekä perheen tarpeisiin sopivimman vaihtoehdon. Kunta voi ohjata perheitä yksityisen hoidon tuella järjestettyyn varhaiskasvatukseen tai tarjota palvelusetelin. Lasten vanhemmilla tai muilla huoltajilla on oikeus kieltäytyä näistä vaihtoehdoista, jolloin kunnan on sijoitettava lapsi määräjässä kunnan järjestämään varhaiskasvatuspaikkaan.

2.1 Varhaiskasvatusikäiset lapset kuutoskaupungeissa

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 120 084 varhaiskasvatusikäistä eli 10kk–6-vuotiasta lasta, joka oli 32,7 prosenttia koko Suomen vastaavan ikäisistä lapsista. Lasten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta Oulua lukuun ottamatta: Helsingissä 1,5 prosenttia (+577 lasta), Tampereella 0,7 prosenttia (+101 lasta), Turussa 0,6 prosenttia (+67 lasta), Espoossa 0,4 prosenttia (+84 lasta) ja Vantaalla 0,3 prosenttia (+48 lasta). Oulussa lasten määrä väheni 2,5 prosenttia (-417 lasta). Koko maassa varhaiskasvatusikäisten määrä väheni 1,4 prosenttia. (Liite 3, taulukko 1A/1)

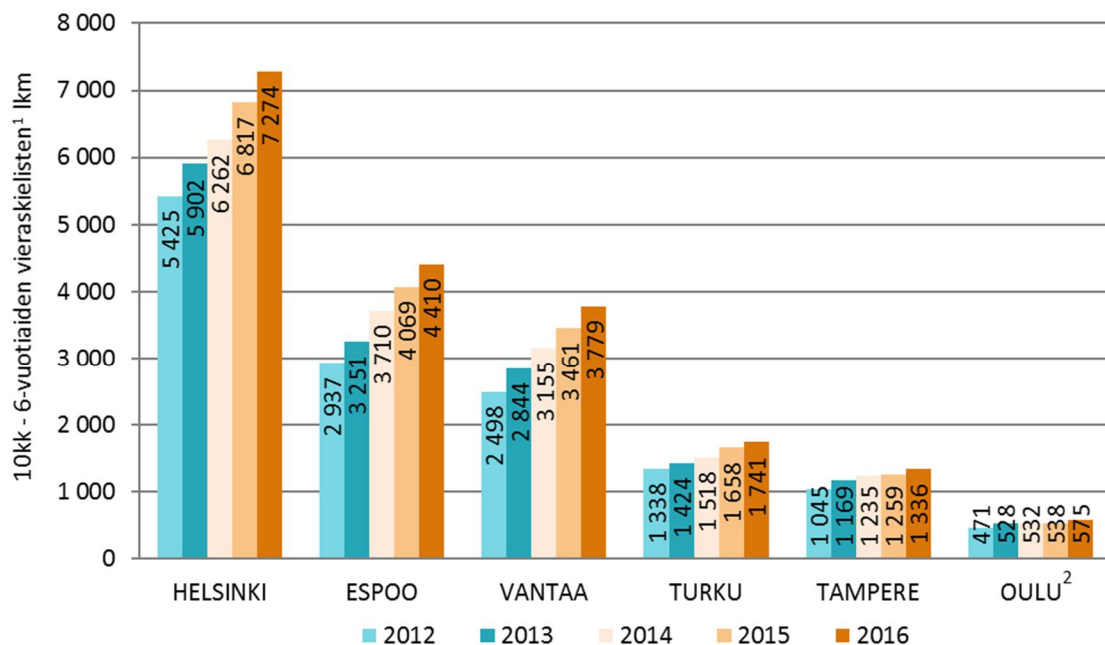
Taulukko 1. Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) ikäryhmittäin 31.12.2016 sekä muutos vuodesta 2015

	Alle 3- vuotiaat	Muutos %	3–6- vuotiaat	Muutos %	Lapset yhteensä	Määrän muutos	Muutos %
Helsinki	14 507	-0,2	25 675	2,4	40 182	577	1,5
Espoo	7 659	-2,2	15 135	1,7	22 794	84	0,4
Vantaa	5 788	-0,9	10 831	0,9	16 619	48	0,3
Turku	3 976	1,8	6 597	-0,1	10 573	67	0,6
Tampere	5 004	-0,4	8 965	1,4	13 969	101	0,7
Oulu	5 387	-4,5	10 560	-1,5	15 947	-417	-2,5
Kuusikko	42 321	-1,1	77 763	1,2	120 084	460	0,4
Koko Suomi	123 046	-2,6	244 213	-0,8	367 259	-5 350	-1,4

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 64,8 prosenttia oli vuoden 2016 lopussa kolme vuotta täyttäneitä. Heidän lukumääränsä kasvoi edellisvuoteen verrattuna muissa kuutoskaupungeissa paitsi Oulussa ja Turussa. Alle 3-vuotiaiden lukumäärä kasvoi ainoastaan Turussa. Alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatusikäisten määrä kääntyi kuutoskaupunkien tasolla laskuun vuonna 2015. (Liite 3, taulukko 1A/1)

Väestörekisteritietojen mukaan kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä 15,9 prosenttia (19 114 lasta) oli vieraskielisiä¹ vuoden 2016 lopussa. Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut neljässä vuodessa 3,4 prosenttiyksikköä (+5 400 lasta). Kuu-
dessa suurimmassa kaupungissa asui vuoden 2016 lopussa 64,9 prosenttia koko Suomen vieraskielisestä 10kk–6-vuotiaasta väestöstä. (Liite 2, kuvat 6 ja 7; liite 3, taulukko 1A/2)

Kuvio 1. Vieraskielisten¹ varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lukumäärä vuosien 2012 – 2016 lopussa

¹Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt.

²Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä vaihteli Oulun 3,6 prosentista Vantaan 22,7 prosenttiin vuoden 2016 lopussa. Osuus on pääkaupunkiseudulla ja Turussa selvästi korkeampi kuin Tampereella ja Oulussa. Vantaalla ja Espoossa vieraskielisten varhaiskasvatusikäisten määrä on vuodesta 2012 kasvanut noin puolella. Vantaalla vieraskielisten prosenttiosuus varhaiskasvatusikäisistä on noussut neljässä vuodessa 15,1 prosentista 22,7 prosenttiin (+1 281 lasta) ja Espoossa 13,3 prosentista 19,3 prosenttiin (+1 473 lasta). Helsingissä osuus on samalla ajanjaksolla kasvanut 14,8 prosentista 18,1 prosenttiin (+1 849 lasta) ja Turussa 13,2 prosentista 16,5 prosenttiin (+403 lasta).

Edellisvuoteen verrattuna vieraskielisen varhaiskasvatusikäisen väestön lukumäärä kasvoi suhteellisesti eniten Vantaalla ja Espoossa. Vantaalla kasvua oli 9,2 prosenttia (+318 lasta)

¹ Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt. Vieraskieliseen väestöön sisältyvät muun muassa Suomessa syntyneet lapset, vanhempien työn vuoksi Suomeen muuttaneet sekä pakolaistaustaiset henkilöt. Tosiasiassa vieraskielisten määrä on väestörekisteritietoja suurempi, sillä osa vanhemmista ilmoittaa lapsen äidinkieleksi suomen, vaikka lapsen äidinkieli olisi käytännössä jokin muu.

ja Espoossa 8,4 prosenttia (+342 lasta). Oulussa vieraskielisten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta 7,0 prosenttia (+38 lasta), Helsingissä 6,7 prosenttia (+457 lasta), Tampereella 6,1 prosenttia (+77 lasta) ja Turussa 5,0 prosenttia (+84 lasta).

Varhaiskasvatusikäisen väestön kasvu kuutoskaupungeissa selittyy pääosin vieraskielisen väestön kasvulla – Suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien varhaiskasvatusikäisten määrä kasvoi edellisvuodesta ainoastaan hieman Helsingissä (+0,4 %) ja Tampereella (+0,2 %). (Liite 2, kuvio 5; liite 3, taulukko 1A/2)

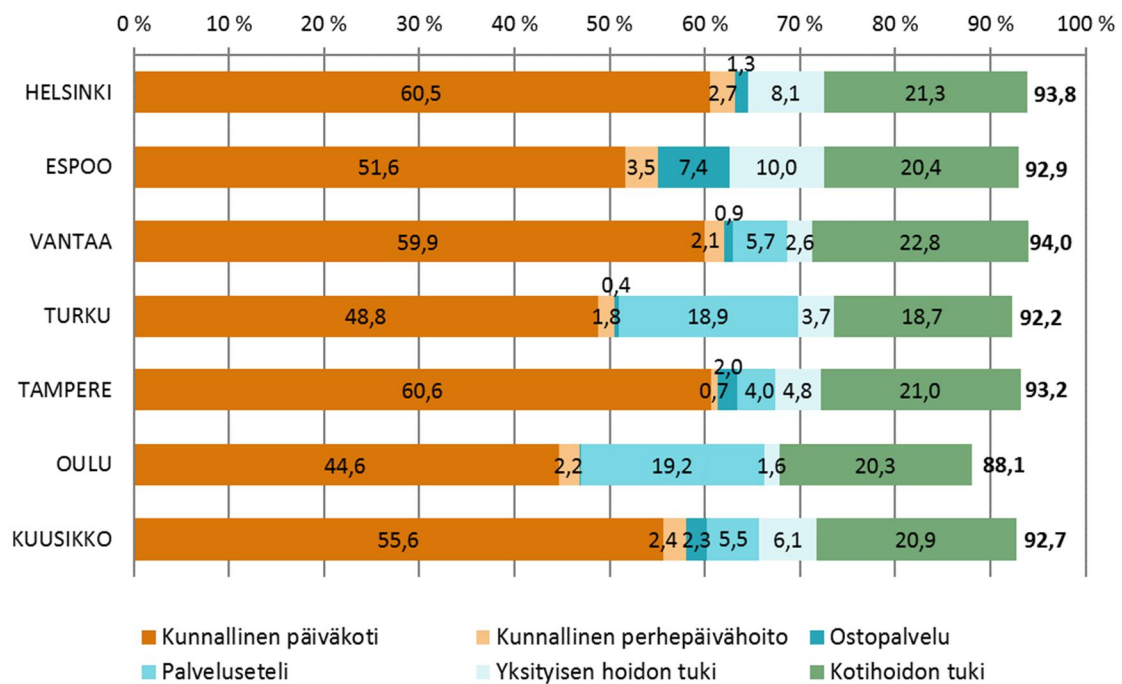
Vieraskielisten lasten varhaiskasvatuksen järjestäminen edellyttää kunnissa resurssien suuntaamista esimerkiksi lasten suomalaiseen kulttuuriin integroitumisen tukemiseen ja vanhempien kanssa käytävien keskustelujen tulkkaukseen sekä lasten suomi toisena kielenä -oppimiseen.

2.2 Varhaiskasvatusikäisten sijoittuminen varhaiskasvatuksen palveluihin

Vuoden 2016 lopussa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 92,7 prosenttia oli varhaiskasvatuksen palvelujen (kunnallinen päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetty varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus sekä kotihoidon tuki) piirissä. Varhaiskasvatuspalvelujen peittävyttä kuvaavassa kuviossa 2 eivät ole mukana lapset, jotka käyttävät ainoastaan muun varhaiskasvatuksen palveluja.

Kuutoskaupunkien tasolla varhaiskasvatuksen palvelujen peittävyys säilyi samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Kunnallisessa päiväkodissa sekä palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä kasvoi, mutta muiden palvelujen osuus pieneni.

Kuvio 2. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin ja kotihoidon tuelle joulukuussa 2016, osuus varhaiskasvatusikäisistä (ei sisällä muuta varhaiskasvatustoimintaa)

Helsingissä varhaiskasvatuksen peittävyys on noussut edellisvuoteen verrattuna (92,9 % -> 93,8 %). Kunnallisissa päiväkodeissa on ollut lapsia noin 1 000 enemmän kuin edellisvuonna, kun väestönkasvu samaan aikaan on ollut vajaat 600 lasta. Vuoden 2016 aikana lisättiin osapäiväistä varhaiskasvatusta. Tämä aiheutti sen, että kerhotoiminnassa olevien lasten määrä ei lisääntynyt. Kunnallisen päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen peittävyys on kasvanut 1,6 prosenttiyksikköä. Myös yksityisen hoidon tuen käyttö on kasvanut. Kotihoidon tuella olevien lasten määrä on jonkin verran vähentynyt.

Espoossa varhaiskasvatuspalvelujen peittävyys laski 0,3 prosenttiyksikköä 92,9 prosenttiin. Espoo on kehittänyt varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa ja siihen osallistuvien lasten määrä kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta. Osa perheistä valitsi pitkäkestoisemman varhaiskasvatuksen sijaan kerhotoiminnan. Kunnallisissa päiväkodeissa olevien lasten osuus ja määrä kasvoivat ja ostopalveluna järjestetyssä varhaiskasvatuksessa väheni. Koulujen esiopetukseen liittyvää muuta varhaiskasvatusta on järjestetty pääosin ostopalveluna. Vuonna 2016 osa toiminnasta päädyttiin ottamaan toistaiseksi kunnan omaksi toiminnaksi, sillä ostopalvelujen hankintaa ei ollut mahdollista kilpailuttaa edellisen toimintavuoden aikana, kun mm. lainsäädännön muutokset eivät olleet vielä varmistuneet. Lisäksi Espoossa kotihoidon tuella olevien osuus väheni ja yksityisen hoidon tuen osuus kasvoi. Kotihoidon tuen osuuden vähenemiseen vaikuttanee osaltaan, että alle 3-vuotiaiden ikäluokat ovat viime vuosina olleet pienempiä kuin kolme vuotta täyttäneiden ikäluokat.

Vantaalla sopimukseen perustuva ostopalvelu päättyi 31.7.2016 ja suuri osa ostopalveluntuottajista siirtyi palvelusetelituottajiksi. Palvelusetelillä hoidettujen lasten määrä kasvoi myös, koska aikaisemmin yksityisen hoidon tuella toimineet palveluntuottajat alkoivat järjestää varhaiskasvatusta palvelusetelillä.

Turussa kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen osuus on pysynyt lähes ennallaan. Kysynnän kasvu on Turussa suunnattu yksityiseen tuotantoon eikä uusia kunnallisia päiväkotikiinteistöjä saatu käyttöön vuoden 2016 aikana. Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen osuus on jatkanut Turussa laskua edelleen. Eläkkeelle jääneiden hoitajien tilalle ei ole saatu rekrytoitua vastaavaa määrää uusia hoitajia. Palvelusetelillä hankitun varhaiskasvatuksen osuus on jatkanut kasvuaan samalla kun yksityisen hoidon tuen osuus on vähentynyt. Osallistuvuus kunnan järjestämään tai tukemaan varhaiskasvatukseen on Turussa suhteellisen korkea. Kotihoidon tuella olevien lasten prosentuaalinen osuus on kuutoskaupungeista alhaisimmalla tasolla.

Tampereella peittävyyden nousu (92,3 % -> 93,2 %) johtuu lievästä lapsimäärän kasvusta vuonna 2016. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen osuus on kasvanut 1,6 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta, kun taas perhepäivähoito on vähentynyt puoleen edellisestä vuodesta. Sopimukseen perustuva ostopalvelu on pysynyt samalla tasolla, mutta palvelusetelillä hoidettujen lasten osuus kasvoi 1,6 prosenttiyksikköä, koska palvelutarpeen kasvuun on päätetty strategisesti vastata palvelusetelipalvelulla. Yksityisen hoidon tuen osuus on vastaavasti vähentynyt, koska osa yksityisestä palvelutuotannosta on siirtynyt palvelusetelituottajiksi.

Oulussa peittävyyden laskuun (90,2% -> 88,1%) vaikuttaa lasten määrän väheneminen. Kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyssä varhaiskasvatuksessa oli vähemmän lapsia kuin vuotta aiemmin. Kunnallinen perhepäivähoito on pysynyt edellisen vuoden tasolla. Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus on kasvanut hieman edellisestä vuodesta ja yksityisen

hoidon tuen osuus on vastaavasti vähentynyt. Kotihoidon tuella olevien lasten määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta. Oulussa suuri osa (11,5 %) varhaiskasvatusikäisistä lapsista osallistuu kunnalliseen kerhotoimintaan, eikä kuvio 2 sisällä näitä palveluja (Vrt. liite 2, kuvio 9a).

2.2.1 Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus

Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa (kunnallinen päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetty varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus) oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 71,8 prosenttia kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Osuus vaihteli Oulun 67,8 prosentista Turun 73,5 prosenttiin. (Liite 2, kuvio 10; liite 3, taulukko 1C)

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä yli puolet (55,6 %) oli varhaiskasvatuksessa kunnallisessa päiväkodissa vuoden 2016 lopussa. Kaupunkien välillä oli jonkin verran eroja. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen osuus oli suurin Tampereella (60,6 %), Helsingissä (60,5 %) ja Vantaalla (59,9 %). Espoossa (51,6 %), Turussa (48,8 %) ja Oulussa (44,6 %) osuudet olivat hieman matalampia (Kuvio 2).

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2016 lopussa varhaiskasvatuksessa 66 929 lasta eli 1 610 lasta (+2,5 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lasten määrä lisääntyi edellisvuodesta Helsingissä, Espoossa ja Tampereella, säilyi lähes ennallaan Vantaalla ja väheni Turussa ja Oulussa.

Sen sijaan kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään kaikissa kuutoskaupungeissa. Vuoden 2016 lopussa vain 2,4 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä oli kunnallisessa perhepäivähoidossa, 0,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lasten lukumäärä vähenee erityisesti hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa.

Espoo eroaa muista kuutoskaupungeista korkeammalla ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen osuudella. Espoossa ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli 7,4 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Tampereella osuus oli 2,0 prosenttia ja Helsingissä 1,3 prosenttia. Vantaalla sopimukseen perustuva ostopalvelu päättyi 31.7.2016. Ostopalveluihin sisältyy kaikissa kuutoskaupungeissa erilaisiin sopimuksiin perustuvien varhaiskasvatuspalvelujen ostaminen toisilta kunnilta.

Palvelusetelillä varhaiskasvatusta järjestettiin vuoden 2016 aikana Oulussa, Turussa, Tampereella ja Vantaalla. Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut ja oli Oulussa 19,2 prosenttia, Turussa 18,9 prosenttia, Vantaalla 5,7 prosenttia ja Tampereella 4,0 prosenttia.

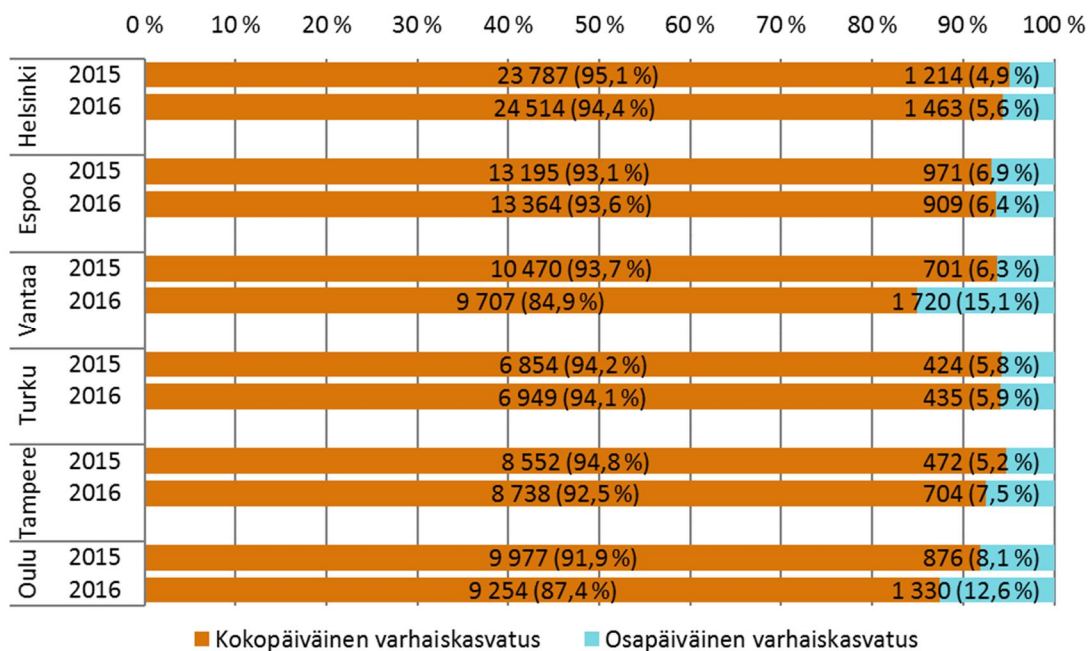
Varhaiskasvatusoikeuden muuttamisen jälkeen osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on kasvanut selvästi Vantaalla ja Oulussa.² Vuoden 2016 lopussa osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa oli Vantaalla 15,1 prosenttia ja Oulussa 12,6 prosenttia

² Jos osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa oleva lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen osaviikkoisesti eikä osapäiväisesti, sisältyy hän kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin. Ks. luku 1.1.1 osa-aikaisesta varhaiskasvatuksesta Vantaalla ja Oulussa tarkemmin.

kunnallisessa päiväkodissa tai perhepäivähoidossa, ostopalveluna hankitussa tai palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Muissa kuutoskaupungeissa osuus vaihteli 5,6–7,5 prosentin välillä. (Kuvio 3; liite 3, taulukko 1E)

Edellisvuoteen verrattuna osapäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä Vantaalla yli kaksinkertaistui (+1 091 lasta) ja heidän osuutensa kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista kasvoi 8,8 prosenttiyksikköä. Oulussa lasten määrä lisääntyi puolella (+454 lasta) ja osuus kasvoi 4,5 prosenttiyksikköä. Vastaavasti kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä väheni Vantaalla 763 lapsella ja Oulussa 723 lapsella.

Kuvio 3. Lapset varhaiskasvatusajan mukaan kunnallisessa, ostopalveluna hankitussa ja palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa vuosina 2015 ja 2016

Yksityisen hoidon tuella oli vuoden 2016 lopussa kuutoskaupungeissa 6,1 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä lapsista. Espoossa (10,0 %) ja Helsingissä (8,1 %) yksityisen hoidon tuen osuus oli korkein. Muissa kuutoskaupungeissa osuus jäi alle viiteen prosenttiin.

2.2.2 Esiopetus

Esiopetuksesta tuli velvoittavaa vuoden 2015 alusta alkaen. Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2016 syksyllä 17 933 esiopetukseen osallistuvaa lasta. Esiopetukseen osallistuneiden määrä kasvoi edellisvuodesta Tampereella 12,0 prosenttia (+226 lasta), Helsingissä 11,5 prosenttia (+562 lasta), Espoossa 4,7 prosenttia (+161 lasta) ja Turussa 2,7 prosenttia (+43 lasta). Oulussa määrä säilyi lähes ennallaan (+ 13 lasta). Vantaalla esiopetukseen osallistuneiden lasten määrä hieman pieneni (-1,2 %, -32 lasta). Esiopetukseen osallistuneista lapsista 84,1 prosenttia osallistui esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen. Osuus vaihteli Oulun 68,0 prosentista Helsingin 91,4 prosenttiin. (Liite 2, kuvio 40)

Osallistuminen kunnan järjestämään esiopetukseen ei ole pakollista, mutta lain mukaan oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen on osallistuttava vuoden kestäväan

esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Tällaista toimintaa voivat lapselle järjestää myös huoltajat itse. Huoltaja myös vastaa lapsen osallistumisesta muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Lapsen asuinkunnalla ei ole velvollisuutta valvoa toimintaa, eikä lapsen osallistumista siihen (1040/2014.) Kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvien osuus esiopetusikäisten ikäluokasta vaihteli Helsingin 86,2 prosentista Turun 99,3 prosenttiin. Esiopetuksen järjestämislupa voi olla myös esimerkiksi yksityisillä oppilaitoksilla. Näissä toimipaikoissa esiopetuksessa olevat lapset eivät ole mukana kuutoskaupunkien esiopetuksen lapsimäärissä.

2.2.3 Lasten kotihoidon tuki³

Kotihoidon tuella hoidettiin 20,9 prosenttia kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista vuoden 2016 lopussa. Osuus vaihteli Turun 18,7 prosentista Vantaan 22,8 prosenttiin. Kotihoidon tuella hoidettujen lasten määrä ja osuus varhaiskasvatusikäisistä vähenivät kaikissa kaupungeissa. Alle 3-vuotiaista kotihoidontuella hoidettiin keskimäärin 48,2 prosenttia. (Liite 2, kuvio 12; liite 3, taulukko 1F)

2.2.4 Muu varhaiskasvatustoiminta

Varhaiskasvatuksen palvelujen ja kotihoidon tuen lisäksi kuutoskaupungeissa on tarjolla muuta varhaiskasvatustoimintaa. Muuhun varhaiskasvatukseen sisältyvät muun muassa kunnallinen kerhotoiminta, asukas- ja leikkipuistot, avoimet päiväkodit ja niin sanottu ”puistotätitoiminta”. Asukas- ja leikkipuistojen sekä avointen päiväkotien palveluja käyttävät myös muut kuin varhaiskasvatusikäiset lapset ja heidän vanhempansa.

Kunnallista kerhotoimintaa on tarjolla kaikissa kuutoskaupungeissa. Kunnallinen kerhotoiminta on säännöllistä ryhmämuotoista varhaiskasvatusta ensisijaisesti kotona oleville 2 - 5-vuotiaille lapsille. Kerhotoimintaan haetaan ja lapselle myönnetään kerhopaikka yleensä toimintavuodeksi kerrallaan. Kerhotoiminta on maksutonta Helsingissä, Tampereella, Oulussa sekä Vantaalla. Espoo ja Turku perivät kerhomaksun määräämillään maksuperusteilla. Lasten kotihoidon tuella olevat lapset voivat osallistua kerhotoimintaan. Helsinki, Turku, Tampere ja Oulu järjestävät kerhotoimintaa myös yksityisenä toimintana.

Vuonna 2011 tiedonkeruuseen otettiin mukaan kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuvien lasten lukumäärä. Turun osalta kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuvien lukumäärään on sisällytetty myös leikkipuistoissa kirjoilla olevat lapset. He ovat leikkipuistoissa puistotätien ohjauksessa ja valvonnassa sovitusti ilman vanhempiaan. Muista muun varhaiskasvatuksen palvelujen käytöstä ei ole mahdollista saada vertailukriteerit täyttävää tietoa.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä kunnalliseen kerhotoimintaan osallistui vuoden 2016 lopussa 5 561 lasta, joka oli 5,5 prosenttia alle 6-vuotiaista varhaiskasvatusikäisistä (10kk–5-vuotiaat). Kaupunkien välillä oli jonkin verran eroja. Suhteellisesti eniten kerhotoimintaan osallistui lapsia Oulussa, jossa 13,7 prosenttia 10kk–5-vuotiaista osallistui kunnalliseen kerhotoimintaan. Kerhotoimintaan osallistuneiden lasten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta Espoossa, Vantaalla ja Oulussa. (Liite 2, taulukko 39)

³ Kotihoidon tuella hoidettujen lasten lukumäärä vaihtelee vuoden aikana ja on korkeimmillaan kesällä. Tässä raportissa lapsimäärä poimitaan kuitenkin poikkileikkaustietona vuoden viimeiseltä päivältä. Tämä hieman nostaa lasten kohden laskettuja kustannuksia, sillä kustannuksissa ovat mukana kaikki vuoden aikana kotihoidon tuella hoidetuista lapsista syntyneet kustannukset.

2.3 Varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset

Varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannusten vertailussa käytetään pääasiassa kuntien tilinpäätösten mukaisia bruttokustannuksia ilman yleishallinnon vyörytyseriä. Varhaiskasvatuksen hallintokuluista vertailuun on vuodesta 2015 alkaen otettu mukaan vain menot, jotka kohdistuvat varhaiskasvatustoimintaan.

Kustannustiedoissa ovat mukana kunnallisen ja kunnan ostaman varhaiskasvatuksen sekä yksityisen hoidon tuen ja palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen välittömät kustannukset. Mitä enemmän kunnassa on palvelutuotantoa yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä, sitä pienemmiltä varhaiskasvatuksen kokonaisbruttokustannukset näyttävät, koska nämä kustannukset ovat mukana nettokustannuksina ilman asiakasmaksutulojen osuutta. Lisäksi mukana ovat kotihoidon tuen kustannukset vähennettynä osittaisen hoitorahan kustannuksilla. Muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset eivät sisälly kokonaiskustannuksiin. Tarkempaa tietoa kustannusten koontiperusteista on liitteen 1 määrittelyissä.

Kustannusvertailussa aiempiin vuosiin käytetään pääosin absoluuttisia kustannuksia. Liitteessä 3, taulukoissa 2D/1–2 on aikaisempien vuosien kustannukset deflatoitu eli muutettu vuoden 2016 rahan arvoon Tilastokeskuksen ilmoittamalla julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Edellisissä Kuusikko-raporteissa kustannusten deflatoinnissa on käytetty julkisten menojen hintaindeksiä sosiaalitoimelle.

Taulukkoon 2 on koottu varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset vuonna 2016 ja niiden muutos edellisestä vuodesta. Vuonna 2016 kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset olivat lähes 1,1 miljardia euroa, 2,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Kokonaiskustannukset kasvoivat Oulua lukuun ottamatta kaikissa kaupungeissa: Tampereella 6,0 prosenttia, Turussa 3,9 prosenttia, Helsingissä 3,5 prosenttia, Espoossa 0,8 prosenttia ja Vantaalla 0,3 prosenttia. Oulussa kustannukset laskivat 0,5 prosenttia.

Muun varhaiskasvatustoiminnan (kunnallisen kerhotoiminnan ja avoimen varhaiskasvatuksen) kustannukset olivat kuutoskaupungeissa yhteensä 27,7 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatusjärjestelmän ja muun varhaiskasvatustoiminnan kokonaisuudesta muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset muodostivat 2,5 prosenttia.

Taulukko 2. Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset ja muun varhaiskasvatustoiminnan kustannukset vuonna 2016 ja muutos vuodesta 2015

	Varhaiskasvatusjärjestelmä Ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa			Muu varhaiskasvatustoiminta Avoin varhaiskasvatus ja kunnallinen kerhotoiminta		
	Kustannukset (€)	Muutos (%)	Muutos (%) defl. ¹	Kustannukset (€)	Muutos (%)	Muutos (%) defl. ¹
Helsinki ²	386 314 361	3,5	3,9	13 338 180	0,9	1,3
Espoo ²	218 931 859	0,8	1,2	3 992 823	16,5	17,0
Vantaa	148 211 796	0,3	0,7	3 827 345	10,2	10,6
Turku	98 885 435	3,9	4,3	1 296 768	7,6	8,0
Tampere	117 696 267	6,0	6,4	1 789 616	21,6	22,0
Oulu	127 093 336	-0,5	-0,1	3 450 962	7,7	8,1
Kuusikko	1 097 133 055	2,3	2,8	27 695 695	6,5	6,9

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 6/2017 (ennakkotieto)

² Helsingin ja Espoon avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksissa on mukana myös koululaisten kustannuksia.

3 KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS

3.1 Varhaiskasvatus kunnallisissa päiväkodeissa

3.1.1 Lapset

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 66 929 lasta. Lasten määrä kasvoi edellisvuodesta Espoossa 5,7 prosenttia (+638 lasta), Helsingissä 4,3 prosenttia (+1 006 lasta) ja Tampereella 3,6 prosenttia (+295 lasta). Vantaalla lasten määrä säilyi lähes ennallaan (+0,2 %, +24 lasta). Oulussa lukumäärä väheni 3,0 prosenttia (-219 lasta) ja Turussa 2,5 prosenttia (-134 lasta). Kunnallisissa päiväkodeissa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista keskimäärin joka viides oli alle 3-vuotias vuonna 2016. (Liite 2, kuvat 17 ja 18; liite 3, taulukko 1D)

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 16,6 prosenttia (10 551 lasta) oli vieraskielisiä vuoden 2016 lopussa. Osuus kasvoi edellisvuodesta 1,6 prosenttiyksikköä. Vantaalla vieraskielisten osuus oli 19,1 prosenttia (1 903 lasta), Turussa 18,7 prosenttia (966 lasta), Espoossa 18,7 prosenttia (2 204 lasta), Helsingissä 17,8 prosenttia (4 341 lasta), Tampereella 14,1 prosenttia (730 lasta) ja Oulussa 5,7 prosenttia (407 lasta). (Liite 2, taulukko 8)

Ilta- ja ympärivuorokautinen varhaiskasvatus järjestetään pääosin kunnallisissa päiväkodeissa. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2016 lopussa 2 632 ilta- ja/tai ympärivuorokautista varhaiskasvatusta tarvitsevaa lasta. Lasten määrä kasvoi edellisvuodesta kaikissa kaupungeissa, eniten Turussa. (Liite 2, taulukko 28; liite 3, taulukko 1E). Turussa ilta-, lauantai- ja ympärivuorokautisen varhaiskasvatuksen tarve on lisääntynyt edellisestä vuodesta 20,5 prosentilla. Muutoksen syynä on ollut yleinen työllisyystilanteen paraneminen sekä erityisesti kauppojen aukioloaikojen vapautumisen aiheuttamat muutokset huoltajien työaikoihin.

3.1.2 Henkilöstö⁴

Kuutoskaupunkien päiväkodeissa oli vuoden 2016 lopussa 13 011 työntekijää, joka oli 5,4 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Hoito- ja kasvatushenkilöstön (ilman varahenkilöitä) osuus henkilöstöstä oli 89,1 prosenttia. (Liite 3, taulukot 3B/1 ja 3B/2)

Elokuusta 2016 alkaen päivähoitoasetusta koskien päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten ja hoito- ja kasvatustehtävissä työskentelevän henkilöstön välistä suhdelukua muutettiin. Kuutoskaupungeista ainoastaan Oulu otti käyttöön henkilöstömitoitusta koskevan muutoksen 1:7:stä 1:8:aan. Espoossa mitoititus säilytettiin ennallaan 1:7:ssä, mutta ryhmien, joissa on osapäiväisiä lapsia, ryhmäkoko voi olla 24 lasta.

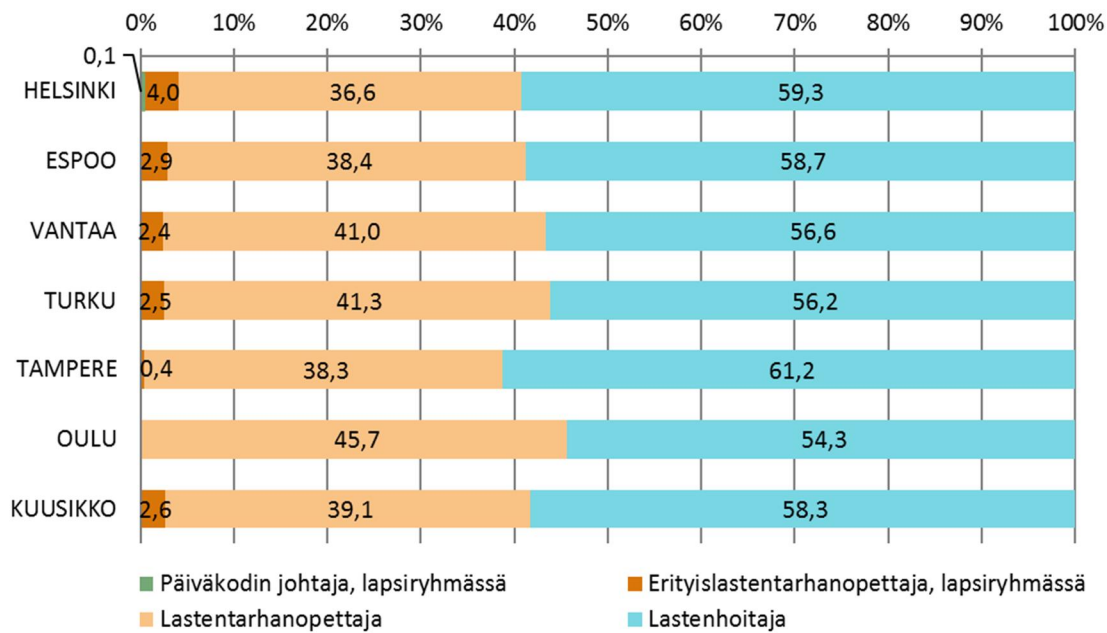
Varahenkilöt, joilta edellytetään kelpoisuutta lastenhoitajan tehtävään, eivät ole mukana hoito- ja kasvatushenkilöstön kokonaismäärässä. Oulussa näistä henkilöistä käytetään nimitystä resurssihenkilö. Vara- ja resurssihenkilöiden lukumäärät on esitetty liitteen 3 taulukossa 3A. Tätä henkilöstöä käytetään korvaamaan muun hoito- ja kasvatushenkilöstön ly-

⁴ Vuoden 2015 raportista alkaen henkilöstötiedot on ilmoitettu ilman varahenkilöitä kaikkien tarkasteluvuosien osalta.

hytaikaisia poissaoloja sekä esimerkiksi koulutuksessa olevien työntekijöiden sijaistamiseen. Vara- ja resurssihenkilöstöä ei lasketa lasten ja henkilöstön väliseen suhdelukuun hoitopaikkoja täytettäessä. Oulussa on resursoitu tätä lisähenkilöstöä jokaista viittä lapsiryhmää kohden yhden henkilön verran.⁵ Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla hoito- ja kasvatushenkilöstön lyhytaikaisten poissaolojen sijaistamista varten tarvittavaa varahenkilöstöä hankitaan osittain henkilöstövuokrauksena.

Kuviossa 4 on tarkasteltu eri tehtävien osuutta kuutoskaupunkien kunnallisten päiväkotien hoito- ja kasvatushenkilöstön tehtävistä joulukuussa 2016. Lastenhoitajien osuus hoito- ja kasvatushenkilöstöstä oli 58,3 prosenttia ja lastentarhanopettajien 39,1 prosenttia.

Kuvio 4. Eri tehtävien osuudet päiväkotien hoito- ja kasvatushenkilöstöstä joulukuussa 2016

Päiväkodeissa on hoito- ja kasvatushenkilöstön lisäksi muuta henkilöstöä vaihtelevasti. Yleisimmin kunnissa on kunnan omia, työllistämistukitoimin sekä henkilöstövuokrauksena hankittuja työntekijöitä erilaisissa lasten ja lapsiryhmien avustamistehtävissä. Oppisopimuskoulutuksessa olevia ja työllistämistuella palkattuja työntekijöitä oli kuutoskaupungeissa yhteensä 282 henkilöä, joista suurin osa Helsingissä (141 henkilöä) ja Vantaalla (58 henkilöä).

Vuonna 2016 Vantaalla työskenteli 15 taidepedagogia ja 19 kasvun ja oppimisen tuen lastenhoitajaa. Taidepedagogit vakinaistettiin 1.8.2016 ja heidän työaikansa on enintään 35 tuntia viikossa. Oulun varhaiskasvatuksessa työskentelee 4 kokoaikaista mentoria esiopetus- ja varhaiskasvatusryhmissä, joissa on tukea tarvitsevia lapsia. Mentori työskentelee yhdessä ryhmässä muutamasta päivästä kahteen viikkoon ja hän pohtii yhdessä henkilökunnan kanssa ratkaisuja haasteellisiin tilanteisiin ja helpottamaan arkea.

Osassa kaupungeista päiväkotien siivous- ja vaatehuollosta vastaava henkilöstö on varhaiskasvatuksen henkilöstöä, osassa vastaavat tehtävät hoidetaan ostamalla ne kaupungin

⁵ Oulun osalta resurssihenkilöt sisältyvät vuoteen 2014 asti lastenhoitajien lukumäärään. Vuodesta 2015 alkaen he eivät ole mukana lastenhoitajien lukumäärässä vaan erikseen varahenkilöinä (ks. liite 3, taulukko 3A).

omalta tai ulkopuolisilta palveluntuottajilta sekä henkilöstövuokrauksena. Espoossa pienten alle 60 lapsen päiväkotien ruokahuollosta vastaava henkilöstö siirtyi vuoden 2016 alusta lukien varhaiskasvatuksen henkilöstöksi Espoon Cateringin liikelaitostamisen myötä. Vantaalla päiväkotien pyykki pestään työllisyystalo Reelin pyykkipalvelussa. Työntekijät ovat pääosin työllistämispalvelujen piirissä. Palvelun hinta sovitaan vuosittain.

Edellä mainituista erilaisuuksista johtuen päiväkotien muuta henkilöstä ei ole mahdollista vertailla. Liitetaulukoissa 3A ja 3B/1–2 on eritelty päiväkotien henkilöstöä tarkemmin.

3.1.3 Kustannukset

Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset laskennallista lasta kohden olivat vuoden 2016 lopussa keskimäärin 10 032 euroa eli 1,4 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Vantaan 9 488 eurosta Turun 10 782 euroon. Kustannukset nousivat edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa Espoota lukuun ottamatta. Merkittävintä kasvu oli Tampereella. Tampereen päiväkotikustannusten kasvuun vaikutti muun muassa kirjanpidon kirjaustavan muutos, jossa investointimenoja siirrettiin käyttötalouden menoiksi. Myös henkilöstömenot kasvoivat. (Liite 3, taulukko 2C/2)

Kunnallisten päiväkotien kustannusrakenne vaihtelee muun muassa tukipalvelujen erilaisesta järjestämistavasta johtuen. Henkilöstökustannuksiin sisältyvät päiväkotien henkilöstökustannukset. Päiväkotien osuus varhaiskasvatuksen yhteisistä henkilöstökustannuksista (varhaiskasvatuksen johto- ja hallintohenkilöstö) sisältyy kohtaan ”muut kustannukset”. Taulukossa 3 on eritelty vuosikustannuksia laskennallista lasta kohden ja taulukossa 4 eri kustannuslajien osuuksia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista.

Taulukko 3. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannukset laskennallista lasta (kahden vuoden keskiarvo) kohden vuonna 2016

Euroa/laskennallinen lapsi	Helsinki	Espoo	Vantaa ¹	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Yhteensä	10 057	10 485	9 488	10 782	9 585	9 941	10 032
Henkilöstökustannukset, josta	6 877	6 718	6 632	7 801	6 236	6 488	6 763
Varahenkilöstö (vakinaiset ja määräaikaiset)	79	200	11	163	80	0	88
Avustava henkilökunta (kunnan oma)	165	144	97	171	240	257	171
Vuokratyö	212	380	670	0	10	0	245
Avustajat	0	92	275	0	10	0	59
Sijaiset ja varahenkilöstö	212	288	395	0	0	0	187
Henkilöstösivukulut	1 618	1 261	1 263	1 686	1 470	1 430	1 469
josta KUJEL -maksut	1 384	1 003	1 091	1 531	1 194	1 178	1 239
Tilakustannukset	1 631	1 887	1 430	1 601	1 462	1 734	1 633
Tukipalvelut	1 229	1 466	1 205	1 004	1 404	1 133	1 261
Ateriapalvelut	1 064	1 199	858	969	1 086	828	1 027
Siiivous- ja laitoshuolto	165	267	346	35	317	306	234
Muut kustannukset	319	414	222	377	482	584	375
josta ICT-kustannukset ¹	64	137	3	94	167	154	93

¹Vantaalla ICT-kustannukset kohdistetaan koko kaupungin osalta tietohallintoon eivätkö tästä syystä ole mukana varhaiskasvatuksen kustannuksissa.

Taulukko 4. Eri kustannuslajien osuudet kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista vuonna 2016

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset yhteensä (€)	288 129 716	145 335 158	112 002 855	67 033 145	95 665 243	84 497 393	792 663 509
josta henkilöstökustannukset (%)	68,4	64,1	69,9	72,3	65,1	65,3	67,4
josta tilakustannukset (%)	16,2	18,0	15,1	14,8	15,3	17,4	16,3
josta tukipalveluiden kustannukset (%)	12,2	14,0	12,7	9,3	14,6	11,4	12,6
josta muut kustannukset (%)	1,4	1,7	1,4	1,2	2,6	2,4	1,7
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot (%)	1,8	2,3	0,9	2,3	2,4	3,4	2,0
Asiakasmaksutulojen osuus kustannuksista (%)	13,6	15,3	14,7	10,3	12,9	12,2	13,6

Henkilöstökulut ovat suurin päiväkodeissa järjestetyn varhaiskasvatuksen menoerä. Vuonna 2016 keskimäärin 67,4 prosenttia kokonaiskustannuksista oli henkilöstökustannuksia. Henkilöstökulut laskennallista lasta kohden vaihtelivat Tampereen 6 236 eurosta Turun 7 801 euroon.

Henkilöstökustannuksista on eritelty varahenkilöstön, avustavan henkilöstön kustannukset, vuokratyö sekä henkilöstösivukulut. Henkilöstösivukuluista 84,3 prosenttia muodostui kunnallisten eläkkeiden rahoituksesta. Kuntien eläkekertymä on erilainen, joten myös eläkemenoperusteisen maksun suuruus vaihtelee kunnittain. Varhaiskasvatustoiminnalla ei ole mahdollista vaikuttaa maksujen suuruuteen. Pitkät työurat samalla työnantajalla ja eläkkeellä olevien ihmisten suuri määrä lisäävät maksettavan eläkkeen määrää. Kunnallisten päiväkotien henkilöstön eläkemaksut suhteutettuna palkkakustannuksiin olivat Helsingissä 27,4 prosenttia, Tampereella 25,1 prosenttia, Turussa 25,0 prosenttia, Oulussa 23,3 prosenttia, Vantaalla 23,2 prosenttia ja Espoossa 19,8 prosenttia.

Tilakustannusten osuus kunnallisten päiväkotien kustannuksista vaihteli Turun 14,8 prosentista Espoon 18,0 prosenttiin. Tilakustannuksista suurin osa on sisäisiä vuokria kunnan toimitiloja hallinnoivalle yksikölle. Tilakustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Vantaan 1 430 eurosta Espoon 1 887 euroon. Kustannuksiin laskennallista lasten kohden vaikuttavat muun muassa päiväkotieihin sijoitettavien lasten lukumäärä, vuokran määrittäminen, neliöhinta lasta kohden, tehdyt peruskorjaukset ja uudet tilat. Varhaiskasvatuksen kasva-vaan kysyntään vastataan lisäämällä lapsia ja hoito- ja kasvatushenkilöstöä päiväkotieihin, joissa toiminnan lisääminen on tilojen käytön kannalta mahdollista.

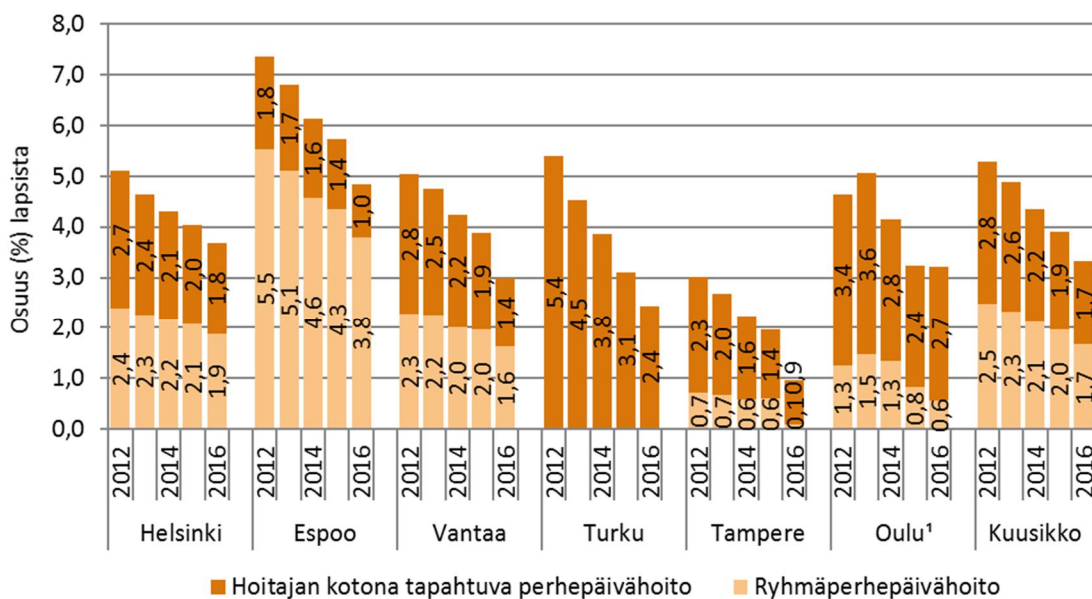
Tukipalvelujen eli ateria-, siivous- ja laitoshuollon kulujen osuus päiväkotien kokonaiskustannuksista vaihteli Turun 9,3 prosentista Tampereen 14,6 prosenttiin ja niiden kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Turun 1 004 eurosta Espoon 1 466 euroon. Ateriapalvelujen kulut laskennallista lasta kohden vaihtelivat Oulun 828 eurosta Espoon 1 199 euroon. Siivouspalvelujen osalta korkeimmat kustannukset olivat Vantaalla (346 euroa/laskennallinen lapsi), alhaisimmat kustannukset olivat Turussa (35 euroa) ja Helsingissä (165 euroa). Helsingissä ja Turussa päiväkotien siivous järjestetään suurelta osin varhaiskasvatuksen omien päiväkotiapulaisten ja laitoshuoltajien toimesta, ja siivouksen kulut sisältyvät kunnallisessa päiväkodissa järjestettävän varhaiskasvatuksen henkilöstökustannuksiin ja muihin kustannuksiin. Tukipalvelujen kustannuksissa näkyy Helsingin osalta ostopalvelujen kustannuksia, Turun osalta tekstiilien huoltokustannuksia. Kunnallisten päiväkotien muihin kustannuksiin sisältyy muun muassa materiaalien ja palvelujen kustannuksia.

Kuutoskaupungit saivat asiakasmaksutuloja vuonna 2016 yhteensä 107,5 miljoonaa euroa kunnallisessa päiväkodissa järjestämästään varhaiskasvatuksesta. Tämä oli 13,6 prosenttia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista.

3.2 Varhaiskasvatus kunnallisessa perhepäivähoidossa

Varhaiskasvatuksessa kunnallisessa perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt viime vuosina tasaisesti. Erityisesti on vähentynyt hoitajan kotona ja kolmiperhepäivähoidossa olevien lasten määrä. Kuutoskaupunkien kunnallisessa perhepäivähoidossa oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 2 869 lasta, 454 lasta vähemmän kuin vuotta aiemmin ja yli 1 100 lasta vähemmän kuin vuoden 2012 lopussa (Liite 3, taulukko 1 D). Perhepäivähoi-
dossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on vuosi vuodelta vähentynyt kaikissa kuu-
toskaupungeissa (Kuvio 5).

Kuvio 5. Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kaikista kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista vuosina 2012 – 2016

¹Oulussa kuntaliitos 1.1.2013

Syitä perhepäivähoidon osuuden laskuun on monia. Perhepäivähoitajat siirtyivät työaikalainsäädännön alaisuuteen 1.8.2011, minkä myötä perhepäivähoitajien työaika on keskimäärin 40 tuntia viikossa. Siirtyminen vähensi merkittävästi perhepäivähoitajien lisä- ja ylityöiden määrää. Perhepäivähoitajien työajan lyhentyminen on tuonut haasteita lasten hoitotarpeiden ja perhepäivähoitajan työajan yhteensovittamiseen. Muutos on lisännyt myös varahoidon tarvetta, mistä aiheutuu kunnille lisäkustannuksia. Ongelmana on myös saada uusia perhepäivähoitajia eläkkeelle jäävien tilalle.

Kotonaan työtä tekeviä perhepäivähoitajia ja kolmiperhepäivähoitajia oli vuoden 2016 lopussa kuutoskaupungeissa yhteensä 430, joka oli 60 hoitajaa vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Ryhmäperhepäivähoidon henkilöstömäärä väheni edellisestä vuodesta 78 henkilöllä ollen vuoden 2016 lopussa yhteensä 371. Ryhmäperhepäivähoidon kysyntä on joissakin kunnissa laskenut, mutta sitä on joissakin kunnissa myös suunnitelmallisesti vähennetty. Esimerkiksi Vantaalla lakkautettiin neljä ja Espoossa viisi ryhmäperhepäiväkotia vuonna 2016. Espoossa ryhmäperhepäivähoidon ja osittain myös perhepäivähoidon tarjontaa on joillakin alueilla ollut kysyntää enemmän. (Liite 2, taulukot 24-26; liite 3, taulukko 3B/3)

Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon ja kolmiperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat keskimäärin 12 981 euroa eli 3,8 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Ryhmäperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat keskimäärin 14 078 euroa ja ne nousivat 1,7 prosenttia edellisvuodesta. Turussa ei järjestetä varhaiskasvatusta kunnallisessa ryhmäperhepäivähoidossa. (Liite 2, taulukko 27 ja liite 3, taulukko 2C/2).

Kustannusten kohdentamista hankaloittaa kaikissa kuutoskaupungeissa muun muassa se, että osa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen varahoidosta järjestetään päiväkodeissa joko päiväkodin yhteydessä toimivassa varahoitopaikassa tai sijoittamalla lapsia päiväkotiryhmiin. Tällöin muun muassa vuokrakustannukset ja suurin osa lasten varhaidon henkilöstökustannuksista kohdentuvat päiväkoteihin.

3.3 Kehityksen ja oppimisen tuki varhaiskasvatuksessa

Kuutoskaupunkien kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2016 yhteensä 5 635 tukea tarvitsevaa lasta. Tukea tarvitsevien lasten osuus kunnallisen varhaiskasvatuksen lapsista oli kuutoskaupungeissa keskimäärin 7,9 prosenttia.

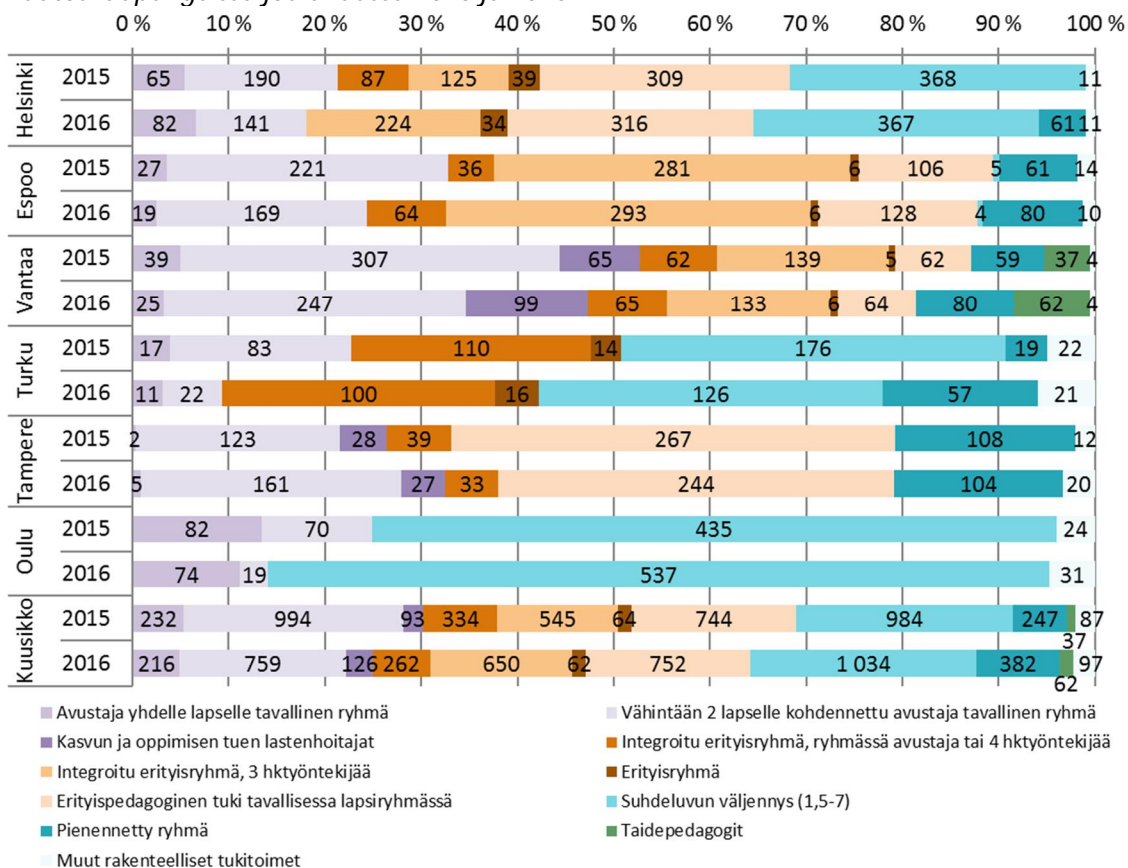
Ostopalveluna ja palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 114 tukea tarvitsevaa lasta, 1,2 prosenttia kaikista näissä järjestämismuodoissa olevista lapsista. Yksityisen hoidon tuella toimivassa varhaiskasvatuksessa ei seurata tukea tarvitsevien lasten määrää. Määrä on erittäin vähäinen, sillä tukea tarvitsevat lapset ohjautuvat useimmin kunnalliseen varhaiskasvatukseen.

Tukea tarvitseville lapselle järjestetään ns. yleistä tukea pedagogisin tukitoimin, kun lapsen tuen tarve havaitaan. Pedagogisia tukitoimia saavien lasten määrä tilastoidaan Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Turussa.

Pedagogisen tuen lisäksi osalle tukea tarvitsevista lapsista järjestetään ns. rakenteellisia tukitoimia, jotka edellyttävät erillistä resursointia. Kuviossa 6 vuosina 2015 ja 2016 rakenteellista tukea tarvinneet lapset on eritelty heille kohdistetun tukitoimen mukaisesti.

Yleisimmät tukitoimet ovat karkeasti jaoteltuina avustajan tai kehityksen ja oppimisen tuen lastenhoitajan tuki yhdelle tai useammalle lapselle tavanomaisessa ryhmässä (kuviossa liilan eri sävyt), erityispedagoginen tuki erityislastentarhanopettajan antamana joko tavanomaisessa tai erityisperustein muodostetussa integroidussa tai erityisryhmässä (kuviossa oranssin eri sävyt) sekä lasten ja henkilöstön välisen suhdeluvun väljentäminen (kuviossa turkoosin eri sävyt).

Kuvio 6. Rakenteellisten tukitoimien kohdentuminen tukea saavien lasten määrän mukaan kuutoskaupungeissa joulukuussa 2015 ja 2016

Oulun toiminta- ja tilastointikäytäntö on muihin kuutoskuntiin nähden erilainen. Siellä ei ole erityisperustein muodostettuja integroituja tai erityisryhmiä. Oulussa alueilla työskentelee varhaiserityisopettajia, joilla on vastuullaan muutama päiväkotitoiminta. Heidän työtään on pyritty suuntaamaan yleiseen tukeen siten, että he olisivat mukana jokaisen lapsiryhmän arjessa ja pohtimassa hyvää pedagogiikkaa työparina päiväkodin johtajan kanssa. Lisäksi heidän osaamistaan käytetään lapsiryhmien rakenteiden suunnitteluun. He työskentelevät myös tukea tarvitsevien lasten kanssa ja ovat mukana mm. heidän tukensa suunnittelussa. Oulussa erityispedagogista tukea ei merkitä lapsikohtaisena asiakastietojärjestelmään.

Myös Tampereella ja Turussa osalla erityislastentarhanopettajista on vastaavan tyyppinen tehtävä kuin Oulussa. Tampereella heidän työhönsä sisältyy osa-aikainen erityisopetus määritellyille tukea tarvitseville lapsille. Tilastoissa tuki on erityispedagogista tukea tavanomaisessa lapsiryhmässä. Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla erityispedagoginen tuki tavanomaisessa lapsiryhmässä kohdentuu pääosin yhden tai muutaman ryhmän tukea tarvitseville lapsille.

Erityislastentarhanopettajan antamaa erityispedagogista tukea tavanomaisissa lapsiryhmissä saavien lasten määrä kasvoi jonkin verran Helsingissä ja Espoossa sekä väheni Tampereella. Erityislastentarhanopettajan nimikkeen rinnalla on alettu käyttää myös varhaiserityisopettajan tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan nimikkeitä.

Integroiduissa erityisryhmissä ja erityisryhmissä olevien lasten määrä pysyi vuoden 2015 tasolla muissa kunnissa paitsi Espoossa. Espoo muutti integroitujen erityisryhmien mitoitusta vuoden 2016 syksystä lukien. Näihin ryhmiin sijoitettiin kuusi tukea tarvitsevaa lasta

aiemman viiden sijaan. Muiden lasten määrä ryhmässä pysyi edelleen seitsemänä. Helsingissä integroiduissa erityisryhmissä ei ollut avustajia joulukuussa 2016. Integroitujen erityisryhmien määrä väheni Espoossa ja lisääntyi Helsingissä.

Tavanomaiseen lapsiryhmään sijoitettujen avustajatukea tarvitsevien lasten määrä väheni vuonna 2016 muissa kuutoskunnissa paitsi Tampereella. Vantaalla suurin osa ja Espoossa noin kolmasosa avustajista hankitaan määrääjäksi henkilöstövuokrauksena. Vantaalla lastenhoitajan tukea saavien lasten määrä kasvoi. Vantaan lisäksi Tampereella on tukemisen tehtäviin kohdennettuja lastenhoitajia, joita ei lasketa päivähoitoasetuksen mukaiseen henkilöstömitoitukseen.

Tukitoimena käytetään myös suhdeluvun väljennystä tavallisessa lapsiryhmässä joko erilaisia kertoimia käyttäen tai muodostamalla pienennettyjä ryhmiä, joiden rakenne on kiinteä. Tämä tukitoimen käyttö kasvoi muissa kunnissa paitsi Tampereella. Turussa ja Oulussa suhdeluvun väljennykseen sisältyy myös yllä mainittua erityislastentarhanopettajan tukea.

Vantaan varhaiskasvatuksessa on ollut varhaiskasvatuksen ja kulttuuripalveluiden yhteinen kehittämishanke TAIKAVA (taidekasvattajat varhaiskasvatuksessa). Toiminta on vakiinaistettu vuoden 2016 syksystä lukien. Lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen tehtävissä oli vuoden 2016 lopussa 15 taidepedagogia.

Erityisen tuen rakenteiden lisäksi Kuusikko-työssä kootaan kunnallisen varhaiskasvatuksen erityisen tuen henkilöstön määrätietoja.

Taulukossa 5 on erityislastentarhanopettajan eri tehtävissä sekä muissa erityisen tuen tehtävissä olevan henkilöstön määrä kuutoskaupungeissa vuoden 2016 lopulla. Kunnan järjestämän varhaiskasvatuksen lapsia erityislastentarhanopettajaa kohden oli vähiten Turussa ja eniten Oulussa. Muuta erityisen tuen henkilöstöä kohden lapsia kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa oli vähiten Vantaalla ja eniten Helsingissä.

Rakenteellista tukea tarvitsevia lapsia erityislastentarhanopettajaa kohden oli vähiten Helsingissä ja eniten Oulussa. Näiden lasten määrä erityisen tuen muuta henkilöstöä kohden oli tasainen, keskimäärin kuusi lasta/työntekijä.

Taulukko 5. Kunnan järjestämän varhaiskasvatuksen ja rakenteellista tukea tarvitsevien lasten määrä erityislastentarhanopettajaa ja erityisen tuen muuta työntekijää kohden

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Varhaiskasvatuksen työntekijät, joilla erityislastentarhanopettajan tehtävään sov. koulutus ¹	187	101	72	44	42	31	477
<i>Lapsia kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa / erit. Ito</i>	139	141	144	122	211	242	152
<i>Rakenteellista tukea saavia lapsia / erit. Ito</i>	7	8	11	8	14	20	9
Erityisen tuen muun henkilöstön määrä yhteensä	194	148	131	53	77	87	690
<i>Lapsia kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa / muu erityisen tuen työntekijä</i>	131	85	79	101	112	86	101
<i>Rakenteellista tukea saavia lapsia / muu erityisen tuen työntekijä</i>	6	5	6	6	8	7	6

¹Sisältää erityislastentarhanopettajan, resurssierityislastentarhanopettajan, varhaiserityisopettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä kiertävän ja konsultoivan erityislastentarhanopettajan nimikkeillä työskentelevät työntekijät.

4 YKSITYINEN VARHAISKASVATUS

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan kunnan ostopalveluna hankkimaa sekä palvelusetelillä tai yksityisen hoidon tuella järjestettyä varhaiskasvatusta.

Yksityistä varhaiskasvatusta voidaan järjestää ostopalveluna, jolloin kunnan ja yksityisen palveluntuottajan välille tehdään ostopalvelusopimus.

Palvelusetelillä korvataan varhaiskasvatuspalvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään arvoon asti. Asiakkaan omavastuuosuus palvelusetelistä määritellään yhtäläisin perustein kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määrittelyn kanssa.

Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa perhe tekee sopimuksen suoraan yksityisen palveluntuottajan kanssa. Osa yksityisen palveluntuottajan lapsesta perimästä varhaiskasvatusmaksusta katetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella sekä kuntien päätösten mukaisilla kunnallisilla lisillä.

Palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa sekä osin myös kunnan ostopalveluna hankkimassa varhaiskasvatuksessa asiakkaat maksavat oman osuutensa palvelusta (asiaksmaksu) suoraan palvelun tuottajalle. Siten näiden palvelujen kustannukset ovat kunnalle nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus.

Kunnan tehtävänä on turvata varhaiskasvatuspaikka kaikille kunnassa asuville lapsille. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden kasvaessa kunnallisen varhaiskasvatuksen ulkopuolella varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvaa. Jos yksityisen varhaiskasvatuspalvelun tuottajan toimintaedellytykset syystä tai toisesta päättyvät, täytyy kunnan järjestää näiden lasten varhaiskasvatus varhaiskasvatuslain edellyttämän määräajan puitteissa. Perheillä on myös aina mahdollisuus siirtyä yksityisestä kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli kuutoskaupungeissa vuoden 2016 lopussa 16 561 lasta eli noin joka viides varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Osuus vaihteli Helsingin ja Vantaan 12,9 prosentista Turun 31,2 prosenttiin. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kuutoskaupungeissa lisääntyi edellisvuodesta 1,9 prosentilla ja kahden vuoden takaisesta 11,4 prosentilla.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 16,4 prosenttia oli ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa, 39,7 prosenttia palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa ja 43,9 prosenttia yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa. Helsingissä (86,2 %), Espoossa (57,3 %) ja Tampereella (44,1 %) eniten lapsia oli yksityisen hoidon tuella. Oulussa (91,7 %), Turussa (82,2 %) ja Vantaalla (61,6 %) suurin osa yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa. Palveluseteli on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta niissä kaupungeissa, joissa palveluseteli on käytössä.

Taulukko 6. Lapsia ostopalveluna hankitussa sekä palvelusetelillä ja yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2016 ja muutos vuodesta 2015, sekä yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista

	Ostopalvelu ¹	Palveluseteli	Yksityisen hoidon tuki	Yksityinen varhaiskasvatus yhteensä	Muutos 2015-2016, %	Osuus varhaiskasvatuksessa olevista, %
Helsinki	520	0	3 246	3 766	5,1	12,9
Espoo	1 698	0	2 283	3 981	-7,1	24,1
Vantaa ¹	157	939	429	1 525	11,6	12,9
Turku	38	1 994	395	2 427	11,1	31,2
Tampere	282	563	666	1 511	7,3	15,0
Oulu	26	3 072	253	3 351	-2,1	31,0
Kuusikko	2 721	6 568	7 272	16 561	1,9	19,5

¹Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016.

4.1 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus

Vuoden 2016 lopussa kuutoskaupunkien ostopalveluna hankkimassa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 2 721 lasta, joka oli 476 lasta vähemmän kuin edellisvuonna. Espoossa ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen osuus on muita kaupunkeja suurempi. Siellä ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa oli 1 698 lasta. Määrä laski edellisvuodesta kuitenkin 18,8 prosenttia (-394 lasta). Vantaalla sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi 31.7.2016. (Liite 2, taulukko 30; liite 3, taulukko 1D)

Suurin osa ostopalveluna hankitusta varhaiskasvatuksesta on päiväkodissa järjestettyä varhaiskasvatusta. Espoossa ostetaan myös ilta- ja ympärivuorokautista varhaiskasvatusta ja koulujen järjestämään esiopetukseen liittyvää varhaiskasvatusta. Helsinki ostaa erityisosaamista vaativaa varhaiskasvatusta kuten vaikeasti allergisten lasten varhaiskasvatusta. Muissa kunnissa erityistä tukea tarvitsevia lapsia on ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa satunnaisesti.

Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset vuonna 2016 olivat kuutoskaupungeissa yhteensä lähes 34 miljoonaa euroa, joka oli 3,6 prosenttia vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Helsingissä, Turussa ja Oulussa kustannukset kuitenkin nousivat selvästi. Kustannukset ovat osittain nettokustannuksia eikä niitä voi suoraan verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 3, taulukko 2C/1)

4.2 Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli

Varhaiskasvatuksen palveluseteli otettiin käyttöön Turussa vuoden 2010 alussa, Oulussa keväällä 2011, Tampereella elokuussa 2013 ja Vantaalla vuoden 2014 alussa.

Vuoden 2016 lopussa kuutoskaupungeissa oli palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa yhteensä 6 568 lasta. Oulussa palvelusetelillä oli 3 072 lasta ja Turussa 1 994 lasta. Oulussa lasten määrä pieneni hieman edellisvuodesta (-43 lasta), mutta palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa oli silti hieman aiempaa suurempi osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Turussa lasten määrä kasvoi 16,5 prosenttia (+283 lasta). Vantaalla palvelusetelin käyttö lähes kaksinkertaistui edellisvuodesta ja sillä järjestetyn varhaiskasvatuksen piirissä oli 939 lasta. Tampereella palvelusetelillä oli 563 lasta, 234 lasta enemmän kuin vuotta aiemmin. (Liite 2, taulukko 31; liite 3, taulukko 1D)

Vantaalla palveluseteli on käytössä ainoastaan päiväkodissa järjestetyssä varhaiskasvatuksessa, Turussa ja Tampereella sen lisäksi kunnallisessa kerhotoiminnassa ja Oulussa näiden kahden lisäksi myös perhepäivähoidossa järjestetyssä varhaiskasvatuksessa. Palvelusetelillä järjestetyssä perhepäivähoidossa oli Oulussa 283 lasta vuoden 2016 lopussa.

Vuonna 2016 palvelusetelijärjestelmän kustannukset lasta kohden⁶ olivat Turussa 8 385 euroa ja Oulussa 7 296 euroa. Näissä kaupungeissa palveluseteli on ollut käytössä jo useamman vuoden ajan. Vantaalla kustannukset olivat 6 189 euroa lasta kohden ja Tampereella 5 886 euroa. Kustannukset lasta kohden nousivat edellisvuodesta Vantaata lukuun ottamatta. Kustannukset ovat nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 3, taulukko 2C/2)

4.3 Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta ja hoitolisästä. Hoitorahaa maksetaan saman suuruisena kaikille tukea saaville lapsille. Hoitolisän määrä on tulosidonnainen. Perheen hoitolisään vaikuttaviin tulorajoihin ei ole tehty muutoksia lasten yksityisen hoidon tuesta säädetyn lain voimaan tulon (vuonna 1997) jälkeen. Yksityisen hoidon tuki on vuoden 2011 alusta alkaen sidottu kansaneläkeindeksiin, jonka mukaan lakisääteisiä tukia muutetaan vuosittain. Vuoden 2016 alussa lakisääteisiä tukia laskettiin 0,4 prosentilla, ja hoitorahaa maksettiin kuukaudessa 173,74 euroa lasta kohden ja tulosidonnaista hoitolisää enintään 146,11 euroa lasta kohden. Kunnat voivat maksaa lakisääteisten tukien lisäksi kunnallisia lisä itse määräämillään perusteilla. Kaikissa kuutoskaupungeissa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisää. (Liite 2, taulukko 35)

Vuoden 2016 lopussa kuutoskaupungeissa oli yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa 7 272 lasta. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä kasvoi Helsingissä 4,9 prosenttia (+153 lasta) ja Espoossa 4,2 prosenttia (+92 lasta). Muissa kaupungeissa lasten määrä laski: Vantaalla 29,2 prosenttia (-177 lasta), Tampereella 14,7 prosenttia (-115 lasta), Oulussa 10,9 prosenttia (-31 lasta) ja Turussa 10,6 prosenttia (-47 lasta). Näissä neljässä kaupungeissa yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on vähentynyt palvelusetelin käyttöön oton jälkeen. (Liite 2, taulukko 32; liite 3, taulukko 1D)

Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden olivat vuonna 2016 kuutoskaupungeissa keskimäärin 6 680 euroa eli suunnilleen saman verran (+0,2 %) kuin vuonna 2015. Kustannukset vaihtelivat Oulun 4 309 eurosta Helsingin 7 025 euroon. Kustannukset lasta kohden laskivat lukuun ottamatta Helsinkiä, jossa ne säilyivät ennallaan, ja Vantaata, jossa ne nousivat. Kustannukset ovat nettokustannuksia eikä niitä voi verrata tässä raportissa esitettyihin kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus. (Liite 2, taulukko 34 ja liite 3, taulukot 2C/1 ja 2C/2)

Kunnallisen lisän osuus yksityisen hoidon tuen kustannuksista oli keskimäärin 66,9 prosenttia (Liite 2, taulukko 34). Kustannuksiin vaikuttaa kuntalisten suuruuden lisäksi yksityisen hoidon tuella olevien lasten ikä ja hoitomuoto. Alle 3-vuotiaille maksetaan yleisesti suurempia kuntalisiä kuin 3 vuotta täyttäneille. Päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kuntalisät ovat suuremmat kuin muiden järjestämismuotojen. Kuutoskaupunkien yksityisen hoidon tuen kuntalisten euromäärät ovat liitteen 2 taulukossa 35.

⁶ Muista varhaiskasvatuksen järjestämismuodoista poiketen kustannukset lasta kohden on palvelusetelin osalta laskettu vuoden lopun lapsimääristä, ei lapsimäärän kahden vuoden keskiarvosta.

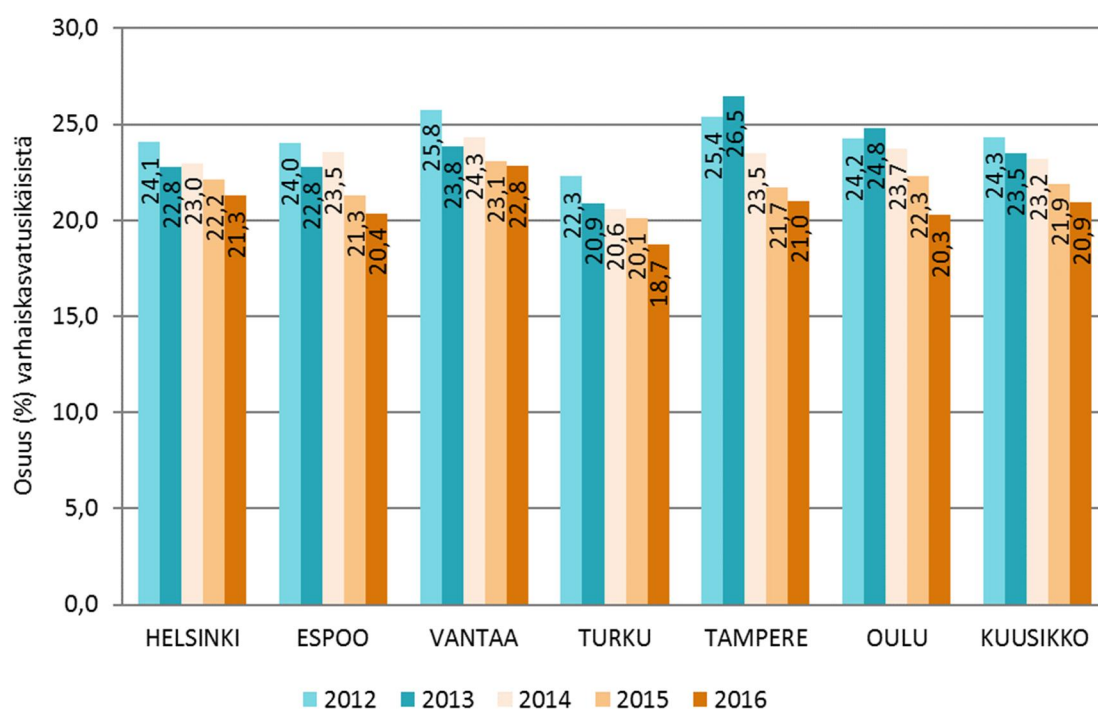
5 LASTEN KOTIHOIDON TUKI

Kotihoidon tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta, tulosidonnaisesta hoitolisästä sekä kuntalisästä. Kotihoidon tuen lakisääteisiä osia muutetaan kansaneläkeindeksin muutoksen mukaisesti samoin perustein kuin yksityisen hoidon tuen hoitorahaa ja hoitolisää. Siten lakisääteistä hoitorahaa ja tulosidonnaista hoitolisää laskettiin vuoden 2016 alusta lukien 0,4 prosenttia. (Liite 2, taulukko 38)

Lasten kotihoidon tuella oli kuutoskaupungeissa vuoden 2016 lopussa 25 137 varhaiskasvatuksesta lasta, joka oli 4,1 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Lapsimäärä väheni kaikissa kuutoskaupungeissa: Oulussa 11,4 prosenttia (-114 lasta), Turussa 6,3 prosenttia (-133 lasta), Espoossa 4,1 prosenttia (-196 lasta), Tampereella 2,6 prosenttia (-78 lasta), Helsingissä 2,5 prosenttia (-223 lasta) ja Vantaalla 0,9 prosenttia (-36 lasta). (Liite 2, taulukko 36)

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksesta lapsista keskimäärin 20,9 prosenttia hoidettiin kotihoidon tuella joulukuussa 2016. Osuus vaihteli Turun 18,7 prosentista Vantaan 22,8 prosenttiin. Kotihoidon tuella hoidetuista lapsista valtaosa on alle 3-vuotiaita. Kuutoskaupunkien 10kk-2-vuotiaista lapsista hoidettiin vuoden 2016 lopussa kotihoidon tuella 48,2 prosenttia. (Liite 2, kuvio 12; liite 3, taulukko 1F).

Kuvio 7. Kotihoidontuella olevien lasten osuus varhaiskasvatuksesta (10kk–6v) lapsista joulukuussa 2012 – 2016

Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden vuonna 2016 olivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 5 116 euroa, joka oli 1,8 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Luku sisältää myös joustavan hoitorahan kustannuksia, joita ei saada Kelalta eriteltynä. Kustannukset

vaihtelivat Tampereen 3 384 eurosta Helsingin 6 197 euroon. Kotihoidon tuella olevien lasten osuus varhaiskasvatusikäisistä oli näissä kunnissa samalla tasolla, vaikka Tampere ei maksa kuntalisää ja Helsingissä kuntalisät ovat kuutoskaupunkien suurimmasta päästä. (Liite 2, taulukot 37 ja 38)

Kunnat päättävät itsenäisesti kuntalisien maksamisesta, maksamisen ehdoista ja kuntalisän suuruudesta. Lasten kotihoidon tuen kunnallista lisää maksetaan Turku ja Tamperetta lukuun ottamatta kaikissa kuutoskaupungeissa. Tampereella kuntalisän maksamisesta luovuttiin vuoden 2014 alusta alkaen. Alle 3-vuotiaille lapsille maksettava sairaan lapsen hoitotuki sen sijaan jäi edelleen voimaan. Kuutoskaupunkien kuntalisien euromäärät vuodelta 2016 on esitetty liitteen 2 taulukossa 38. Vuonna 2016 kunnallisen lisän osuus kotihoidon tuen vuosikustannuksista lasta kohden oli Helsingissä 34,8 prosenttia, Espoossa 27,3 prosenttia, Vantaalla 17,7, Oulussa 7,4 prosenttia ja Tampereella 0,2 prosenttia (Liite 2, taulukko 37).

Kotihoidon tuen vuosikustannuksiin lasta kohden vaikuttavat kunnallisten lisien lisäksi muun muassa yksilapsisten perheiden osuus kotihoidon tuella olevista perheistä, perheen nuorimpien lasten osuus kotihoidon tuella olevista lapsista, hoitolisää saavien määrä ja hoitolisän keskimääräinen määrä lasta kohden. Tässä vertailussa näitä tekijöitä ei tarkastella erikseen.

6 YHTEENVETO

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 120 084 varhaiskasvatusikäistä (10kk–6-v) lasta, joka oli 32,7 prosenttia koko Suomen vastaavan ikäisistä lapsista. Lasten määrä kasvoi edellisvuodesta Helsingissä 1,5 prosenttia (+577 lasta), Tampereella 0,7 prosenttia (+101 lasta), Turussa 0,6 prosenttia (+67 lasta), Espoossa 0,4 prosenttia (+84 lasta) ja Vantaalla 0,3 prosenttia (+48 lasta). Oulussa lasten määrä väheni 2,5 prosenttia (-117 lasta).

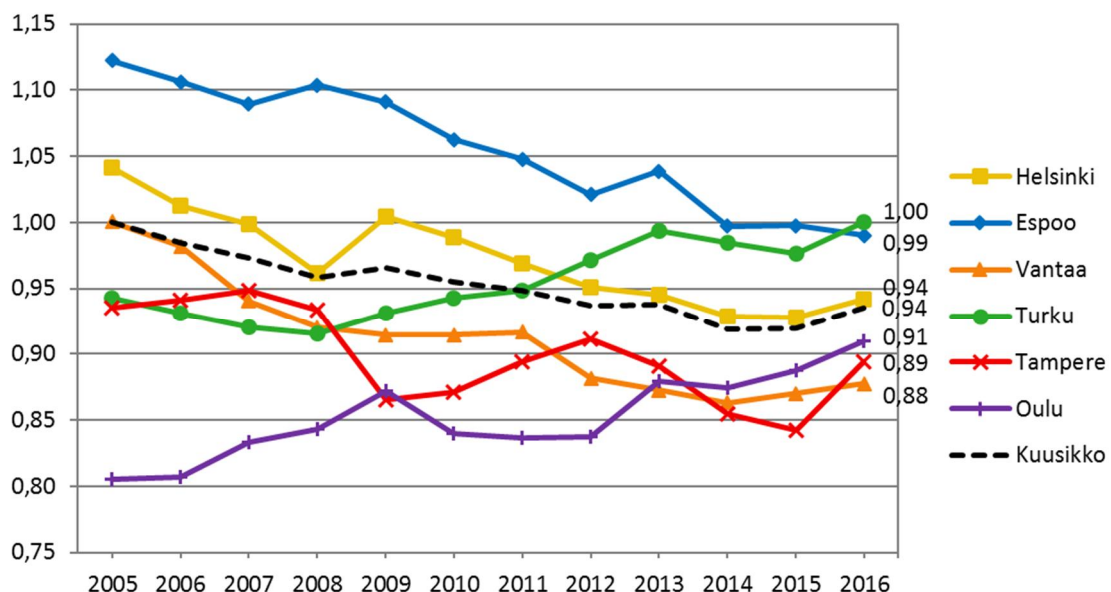
Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 64,8 prosenttia oli kolme vuotta täyttäneitä. Heidän lukumääränsä kasvoi edellisvuoteen verrattuna muissa kuutoskaupungeissa paitsi Oulussa ja Turussa. Alle 3-vuotiaiden lukumäärä kasvoi ainoastaan Turussa.

Vieraskielisiä eli muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvia oli 15,9 prosenttia (19 114 lasta) kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä. Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä on kasvanut neljässä vuodessa 3,4 prosenttiyksikköä (+5 400 lasta). Kuudessa suurimmassa kaupungissa asuikin 64,9 prosenttia koko Suomen vieraskielisestä 10kk–6-vuotiaasta väestöstä.

Vuonna 2016 kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen kokonaiskustannukset olivat lähes 1,1 miljardia euroa, joka oli 2,3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. (Deflaoidut kustannukset nousivat 2,8 prosenttia.) Kokonaiskustannukset kasvoivat Tampereella 6,0 prosenttia, Turussa 3,9 prosenttia, Helsingissä 3,5 prosenttia, Espoossa 0,8 prosenttia ja Vantaalla 0,3 prosenttia. Oulussa kustannukset laskivat 0,5 prosenttia.

Mitä enemmän kunnassa on palvelutuotantoa yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä, sitä pienemmiltä varhaiskasvatuksen kokonaisbruttokustannukset näyttävät, koska nämä kustannukset ovat mukana nettokustannuksina ilman asiakasmaksutulojen osuutta, joka maksetaan suoraan palveluntuottajalle. Kuviossa 8 on kuvattu kunnallisten päiväkotien deflaoitujen vuosikustannusten kehitystä laskennallista lasta kohden vuodesta 2005 vuoteen 2016. Yleisenä kehityssuuntana on ollut kaupunkien välisten kustannuserojen kaventuminen.

Kuvio 8. Kunnallisten päiväkotien deflaoitujen¹ vuosikustannusten kehitys laskennallista lasta kohden vuosina 2005-2016 suhteutettuna Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon vuonna 2005 (=1)

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 6/2017 (ennakkotieto)

Vuoden 2016 lopussa kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä lapsista 92,7 prosenttia oli varhaiskasvatuksen palvelujen (kunnallinen päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetty varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus sekä kotihoidon tuki) piirissä.

Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Lisäksi päiväkodin hoito- ja kasvatustehtävistä vastaavan henkilöstön ja kolme vuotta täyttäneiden kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten välinen suhdeluku muutettiin 1:7:stä 1:8:aan. Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ovat ottaneet käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden ja Oulu henkilöstömitoituksen muutoksen.

Varhaiskasvatusikäisistä 55,6 prosenttia oli varhaiskasvatuksessa kunnallisessa päiväkodissa. Kuutoskaupunkien kunnallisissa päiväkodeissa oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 66 929 lasta eli 1 610 lasta enemmän kuin vuotta aiemmin. Lasten määrä kasvoi Espoossa, Helsingissä ja Tampereella, säilyi lähes ennallaan Vantaalla ja väheni Oulussa sekä Turussa.

Päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden vaihtelivat Vantaan 9 488 eurosta Turun 10 782 euroon. Kuutoskaupungit saivat vuonna 2016 yhteensä 107,5 miljoonaa euroa asiakasmaksutuloja kunnallisessa päiväkodissa järjestämästään varhaiskasvatuksesta. Tämä oli 13,6 prosenttia kunnallisten päiväkotien kokonaiskustannuksista.

Kunnallisessa perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä jatkoi vähenemistään. Vuoden 2016 lopussa vain 2 869 lasta eli 2,4 prosenttia varhaiskasvatusikäisistä oli kunnallisessa perhepäivähoidossa. Lasten lukumäärä vähenee erityisesti hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa. Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon ja kolmiperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta kohden olivat keskimäärin 12 981 euroa ja ryhmäperhepäivähoidon 14 078 euroa.

16,2 prosenttia kuutoskaupunkien kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli vieraskielisiä vuoden 2016 lopussa. Osuus oli korkeampi pääkaupunkiseudun kaupungeissa ja Turussa (17,3–18,6 %) kuin Tampereella (13,6 %) ja Oulussa (5,4 %).

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on kuutoskaupungeissa kasvanut. Vuoden 2016 lopussa yksityisen varhaiskasvatuksen piirissä oli yhteensä 16 561 lasta. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus kaikista varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista vaihteli Helsingin ja Vantaan 12,9 prosentista Turun 31,2 prosenttiin.

Kuutoskaupunkien yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 16,4 prosenttia oli ostopalveluna hankitussa, 39,7 prosenttia palvelusetelillä järjestetyssä ja 43,9 prosenttia yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa. Palveluseteli on käytössä Vantaalla, Turussa, Tampereella ja Oulussa, ja se on kasvavassa määrin korvaamassa yksityisen hoidon tuella järjestettyä ja ostopalveluna hankittua varhaiskasvatusta näissä kaupungeissa.

Kuutoskaupunkien kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli vuonna 2016 yhteensä 5 635 tukea tarvitsevaa lasta, mikä oli keskimäärin 7,9 prosenttia kunnallisen varhaiskasvatuksen lapsista. Ostopalveluna ja palvelusetelillä hankitussa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 1 124 tukea tarvitsevaa lasta, 1,2 prosenttia näissä järjestämismuodoissa olevista lapsista.

Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä ei ole tiedossa, mutta todennäköisesti se on hyvin pieni, sillä erityistä tukea tarvitsevat lapset ohjautuvat yleensä kunnalliseen varhaiskasvatukseen.

Rakenteellisista tukitoimista avustajien käyttö väheni muissa kunnissa paitsi Tampereella. Erityispedagogisen tuen käyttö lisääntyi etenkin Helsingissä ja Espoossa. Suhdeluvun väljennystä käytettiin edellisvuotta enemmän Turussa ja Oulussa.

Lasten kotihoidon tuella oli kuutoskaupungeissa vuoden 2016 lopussa 25 137 varhaiskasvatusikäistä lasta, joka oli 4,1 prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Lapsimäärä väheni edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Kotihoidon tuella hoidettiin keskimäärin 20,9 prosenttia kuutoskaupunkien kaikista varhaiskasvatusikäisistä, mutta 48,2 prosenttia 10kk–2-vuotiaista.

Kuutoskaupunkien varhaiskasvatusikäisistä kunnalliseen kerhotoimintaan osallistui vuoden 2016 lopussa yhteensä 5 561 lasta, joka oli 5,5 prosenttia alle 6-vuotiaista varhaiskasvatusikäisistä (10kk–5-vuotiaat).

Taulukko 7. Kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisen keskeisimpiä kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä vuonna 2016

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset asukasta kohden	608 €	797 €	676 €	527 €	516 €	634 €	629 €
Varhaiskasvatusikäisten osuus väestöstä (%)	6,3	8,3	7,6	5,6	6,1	8,0	6,9
Vieraskielisten osuus varhaiskasvatusikäisistä (%)	18,1	19,3	22,7	16,5	9,6	3,6	15,9
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot varhaiskasvatusikäistä kohden	1 046 €	1 166 €	1 046 €	690 €	941 €	672 €	975 €
Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevaa lasta kohden	1 623 €	1 918 €	1 668 €	1 360 €	1 467 €	1 442 €	1 624 €
Varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannukset varhaiskasvatusikäistä kohden	9 614 €	9 605 €	8 918 €	9 353 €	8 425 €	7 970 €	9 136 €
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa sekä kotihoidon tuella olevien osuus varhaiskasvatusikäisistä (%)	93,8	92,9	94,0	92,2	93,2	88,1	92,7
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta (%)	41,7	41,4	41,5	48,1	44,8	45,6	43,1
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevien 3–6-vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta (%)	90,0	88,3	87,1	88,8	87,4	79,1	87,4
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden	10 057 €	10 485 €	9 488 €	10 782 €	9 585 €	9 941 €	10 032 €
Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset tosiasiallista läsnäolopäivää kohden	69 €	73 €	67 €	79 €	67 €	75 €	70 €
Varahenkilöstön osuus kustannuksista (%)	0,8	1,9	0,1	1,5	0,8	0,0	0,9
Tilakustannusten osuus kustannuksista (%)	16,2	18,0	15,1	14,8	15,3	17,4	16,3
Tukipalvelujen osuus kustannuksista (%)	12,2	14,0	12,7	9,3	14,6	11,4	12,6
Eläkemaksujen osuus henkilöstökuluista (%)	13,8	9,6	11,5	14,2	12,5	11,8	12,3
Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	13 700 €	14 852 €	11 926 €	12 222 €	10 174 €	13 785 €	13 533 €
Ryhmäperhepäivähoidon osuus kunnallisesta perhepäivähoidosta (%)	50,9	78,6	54,1	-	8,2	17,2	50,1
Ryhmäperhepäivähoidon tilakustannukset lasta kohden	1 751 €	1 797 €	1 622 €	-	5 753 €	1 243 €	1 755 €
Yksityisen ¹ varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	7 786 €	8 833 €	8 040 €	8 193 €	6 942 €	7 188 €	7 923 €
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus varhaiskasvatuksessa olevista (%)	12,9	24,1	12,9	31,2	15,0	31,0	19,5
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	6 197 €	5 388 €	5 012 €	4 562 €	3 384 €	3 964 €	5 116 €
Kunnallisen lisän osuus	2 155 €	1 472 €	890 €	-	6 €	294 €	1 171 €
3–6-vuotiaiden osuus kotihoidon tuella olevista lapsista (%)	13,1	20,7	21,5	16,9	20,9	-	18,9
Muun varhaiskasvatus toiminnan kustannukset (avoin varhaiskasvatus ja kunnallinen kerhotoiminta)	13 338 180 €	3 992 823 €	3 827 345 €	1 296 768 €	1 789 616 €	3 450 962 €	27 695 695 €
Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneiden osuus 10kk–5-vuotiaista väestöstä (%)	3,6	3,0	5,7	5,5	5,4	13,7	5,5

¹ Sisältää yksityisen hoidon tuen, ostopalveluna hankitut sekä palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen. Lapsimääränä käytetty ko. hoitomuodoissa vuonna 2016 olleiden lasten todellista lukumäärää (ei kahden vuoden keskiarvoa).

LÄHTEET

Asetus lasten päivähoidosta (239/1973). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>

Laki perusopetuslain muuttamisesta (1040/2014). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141040>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090569>

Opetushallitus (2016a). Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Määräykset ja ohjeet 2016:1. 68 s. Osoitteessa http://www.oph.fi/download/163781_esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf

Opetushallitus (2016b). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Määräykset ja ohjeet 2016:17. 61 s. Osoitteessa http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Tilastokeskus 4/2017. Raportissa käytetyt väestötiedot perustuvat "Väestö iän (1-v.), sukupuolen, siviilisäädyn ja kielen mukaan alueittain 1990 - 2016" -taulukoon. StatFin-tietokanta, Väestö/Väestörakenne-taulukot. Osoitteessa <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin>

Tilastokeskus 6/2017. Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, ennakkotieto 14.6.2017. Kaikissa kustannusten deflatoinneissa on käytetty julkisten menojen hintaindeksiä opetustoimelle. StatFin-tietokanta, Hinnat ja kustannukset/Julkisten menojen hintaindeksi-taulukot. Osoitteessa <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin>

Varhaiskasvatuslaki (36/1973). Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Liite 1 Lasten varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2016 tietojen keruulle

1 MÄÄRITELMÄT

Laki lasten päivähoidosta (36/1973) muuttui varhaiskasvatuslaiksi 1.8.2015 alkaen. Muutoksen myötä otettiin käyttöön käsite varhaiskasvatus, joka korvaa vähitellen päivähoitokäsitteen. Kuusikko-raportoinnissa käytetään vuodesta 2016 alkaen päivähoito-käsitteen sijasta pääsääntöisesti käsitettä varhaiskasvatus.

Elokuusta 2016 alkaen varhaiskasvatusoikeutta muutettiin siten, että kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Lapsella on kuitenkin oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen, mikäli lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti taikka päätoimisesti opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä. Lapsella on lisäksi oikeus tarpeen mukaan 20 tuntia laajempaan varhaiskasvatukseen vanhemman osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. Lisäksi varhaiskasvatus on aina järjestettävä 20 tuntia laajempaan, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. (36/1973, 11 a §.). Lakiin lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta tehtiin vastaavat varhaiskasvatusoikeutta koskevat muutokset.

Elokuusta 2016 alkaen päiväkodeissa kolme vuotta täyttäneiden lasten ja hoito- ja kasvatustehtävissä olevien henkilöiden välistä mitoitusmuutettiin siten, että päiväkodissa tulee olla yksi hoito- ja kasvatustehtävissä oleva henkilö kahdeksaa lasta kohden. Aiemmin mitoitus oli yksi henkilö seitsemää lasta kohden. Alle 3-vuotiaiden lasten henkilöstömitoitusta ei muutettu.

Kunnissa on tehty erilaisia päätöksiä edellä mainittujen lakimuutosten suhteen. Kuutoskaupungeista Vantaa ja Oulu ottivat käyttöön lain mukaisen 20 tuntia viikossa varhaiskasvatusoikeuden. Lisäksi Oulussa otettiin käyttöön henkilöstömitoitusta koskeva muutos.

Yleisiä määritelmiä

Kunnallinen varhaiskasvatus on kunnan itse tuottamaa varhaiskasvatusta kunnallisessa päiväkodissa ja kunnallisessa perhepäivähoidossa.

Perhepäivähoitoon sisältyvät hoitajan kotona tapahtuva varhaiskasvatus, hoidettavien lasten kodeissa tapahtuva varhaiskasvatus ja ryhmäperhepäiväkodissa tapahtuva varhaiskasvatus.

Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus on varhaiskasvatusta, jota kunta ostaa yksityiseltä palveluntuottajalta joko ostopalvelusopimuksella tai antamalla palveluntuottajalle maksusitoumuksen yksittäisestä lapsesta. Kunta voi ostaa varhaiskasvatusta myös toiselta kunnalta ja kuntayhtymältä. Lisäksi kunta voi ostaa esiopetusta määräämälleen perusteilla.

Kunnan järjestämä varhaiskasvatus on kunnallista ja kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatusta.

Lasten yksityisen hoidon tuki on lapsen hoidon järjestämiseksi vanhemman tai muun huoltajan osoittamalle varhaiskasvatuksen tuottajalle suoritettava taloudellinen tuki, johon kuuluu hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä. Kunta voi maksaa hoitorahaa tai hoitolisää korotettuna päättämiensä perusteiden mukaisesti (kunnallinen lisä). (Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996)

Hoidon tuottaja voi olla yksityinen henkilö, yhteisö tai yritys, joka korvausta vastaan harjoittaa lasten varhaiskasvatustoimintaa tai vanhemman tai muun huoltajan kanssa lasten varhaiskasvatuksesta työsopimuksen tehnyt henkilö, ei kuitenkaan saman kotitalouden jäsen.

Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus on kunnallinen ja kunnan ostopalveluna hankkimaa varhaiskasvatusta sekä lasten yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä järjestettyä varhaiskasvatusta.

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelillä tarkoitetaan palvelun järjestämisvastuussa olevan kunnan varhaiskasvatuspalvelun saajalle/varhaiskasvatuspalvelua tarvitsevalle perheelle myöntämää sitoumusta, jolla korvataan palvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään enimmäisarvoon asti. Palvelusetelin asiakasmainen suuruus määritellään yhtäläisin perustein kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksun määrittelyn kanssa. Palveluseteli voi konkreettisesti maksuvälineenä olla esimerkiksi painettu palveluseteli, sähköinen kortti tai viranomaispäätös.

Lasten kotihoiton tuki on lapsen hoidon järjestämiseksi vanhemmalle tai muulle huoltajalle suoritettava tuki, johon kuuluu hoitoraha ja tulosidonnainen hoitolisä. Oikeus kotihoiton tukeen on perheellä, jossa on alle kolmevuotias lapsi. Kunta voi maksaa hoitorahaa tai hoitolisää korotettuna päättämiensä perusteiden mukaisesti (kunnallinen lisä). (Laki lasten kotihoiton ja yksityisen hoidon tuesta 1128/1996) Tukea saava vanhempi tai muu huoltaja voi hoitaa lasta itse tai järjestää lapsen varhaiskasvatuksen kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen ulkopuolella.

Osittainen hoitoraha ei sisällä lasten kotihoiton tukeen. Osittaista hoitorahaa on oikeus saada lain lasten kotihoiton ja yksityisen hoidon tuesta 13. §:ssä määritellyillä perusteilla.

Esiopetus on kuusivuotiaille tarjottavaa maksutonta opetusta. Esiopetuksen tavoitteena on edistää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Esiopetus on 1.8.2015 alkaen ollut velvoittavaa eli lapsen on osallistuttava oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Kunta voi järjestää esiopetuksen itse tai hankkia esiopetuspalvelut muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelun tuottajalta. Lapsen huoltaja voi myös itse järjestää esiopetuksen. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 1040/2014).

Lapsilla, joilla on päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta ja lapsilla, jotka aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin (koulun käynnin aloittamisen siirto), on oikeus saada esiopetusta myös oppivelvollisuuden alkamisvuonna.

Muu varhaiskasvatustoiminta

Avoin varhaiskasvatustoiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa lapsille tai lapsille ja heidän vanhemmilleen tai muille huoltajille/hoitajille. Toiminnan tavoitteena on tarjota kotihoidossa oleville ja heidän vanhemmilleen sosiaalisia kontakteja, kasvatuksellista tukea ja monipuolista toimintaa, jossa keskeistä on yhdessä toimiminen muiden lasten ja vanhempien kanssa.

Avointa varhaiskasvatustoimintaa toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa siten, että samassa toimintaympäristössä voi olla myös muiden toimijoiden järjestämää toimintaa.

Kunnallinen kerhotoiminta on säännöllistä ryhmämuotoista varhaiskasvatusta ensisijaisesti kotona oleville 2 - 5-vuotiaille lapsille. Kerhotoiminta sisältää varhaiskasvatuksen, hoidon ja opetuksen osa-alueet tavoitteineen. Yksittäisessä kerhossa voidaan painottaa esimerkiksi leikkiä ja joidenkin taitoalueiden kehittymistä. Kerhot eivät pyri harrastustoiminnan tavoin tietyn erityisosaamisalueen, esimerkiksi liikunnan tai musiikin taitoalueen, kehittämiseen.

Kerhojen henkilöstöltä edellytetään varhaiskasvatuksen hoito- ja kasvatustehtäviin soveltuvaa koulutusta. Kerhoissa ei tarjota ateriala, mutta toimintatunneilla voidaan syödä lapsen kotoa tuoma välipala.

Kerhotoimintaan haetaan ja lapselle myönnetään kerhopaikka yleensä toimintavuodeksi kerrallaan. Kerhotoiminnasta peritään maksu kunnan harkinnan mukaan. Lasten kotihoidon tuella olevat lapset voivat osallistua kerhotoimintaan.

Pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmä on kokonaisuus, johon sisältyvät kunnallinen varhaiskasvatus, kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus, lasten yksityisen hoidon tuki, palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus, lasten kotihoidon tuki, esiopetus ja muu varhaiskasvatustoiminta.

1.2. Varhaiskasvatusaika

Kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi saa ennen oppivelvollisuuden alkamista varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatusta on järjestettävä kokopäiväisesti, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat ovat töissä kokoaikaisesti tai opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973, 11 § 1-2. momentti)

Lapsella on lisäksi oikeus yli 20 tuntia viikossa kestävään varhaiskasvatukseen, jos se on tarpeellista lapsen vanhemman tai muun huoltajan osa-aikaisen tai väliaikaisen työssäkäynnin, työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, kuntoutuksen tai muun vastaavan syyn vuoksi. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973, 11 § 3. momentti). Kuutoskaupunkien tulkinnan mukaan se voi olla osapäiväistä tai osaviikkoista.

Lapselle on järjestettävä varhaiskasvatusta kokopäiväisesti, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973, 11 § 4. momentti). Kuutoskaupunkien tulkinnan mukaan se voi olla kokopäiväistä eli yli 25 tuntia viikossa.

Kokopäiväinen varhaiskasvatus (kokopäivähoito asetuksessa) on yleensä yhtäjaksoisesti yli viisi tuntia ja enintään kymmenen tuntia vuorokaudessa kestävä varhaiskasvatus (Asetus lasten päivähoidosta 239/1973 § 4).

Osapäiväinen varhaiskasvatus (osapäivähoito) on yleensä yhtäjaksoisesti enintään viisi tuntia vuorokaudessa kestävä varhaiskasvatus (Asetus lasten päivähoidosta 239/1973 § 4).

Ympärivuorokautisessa varhaiskasvatuksessa ja hoidossa lapsi voi olla hoidossa vuoden jokaisena päivänä minä vuorokauden aikana tahansa.

Lisäksi kunnissa on toimipaikkoja, jossa tarjotaan arkisin ja viikonloppuisin varhaiskasvatusta pidennetyillä toiminta-ajalla.

Perheellä ei ole subjektiivista oikeutta ympärivuorokautiseen/pidennettyyn varhaiskasvatukseen vaan kunta myöntää oikeuden tarpeen mukaan.

1.3 Muut määritelmät

Varhaiskasvatusikäiset lapset on ikäryhmä vanhempainrahakauden päättymisestä oppivelvollisuuden alkuun (noin 10 kk - 6v).

Kouluikäiset lapset ovat joko koulussa olevia tai koulun käynnin aloittamisen siirron saaneita 7 vuotta täyttäneitä lapsia, jotka ovat pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmässä. Koulun käynnin aloittamisen siirron saaneilla lapsilla on subjektiivinen oikeus kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen.

Laskennallinen lapsi on kunnallisen päiväkodissa annettavan varhaiskasvatuksen kustannusten vertailussa ja henkilöstön suhteuttamisessa käytettävä lasten määrä, jossa otetaan huomioon päivähoitoasetuksen määrittelemä eri-ikäisten ja eri ajan päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä yhtä hoito- ja kasvatustehtävissä työskentelevää työntekijää kohden. Laskennallinen lasten määrä saadaan muuttamalla päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset päivähoitoasetuksen määrittelemien suhdelukujen avulla 3 vuotta täyttäneiksi kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi ja ottamalla erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevat lapset lisäksi erikseen huomioon.

Tukea tarvitseviin lapsiin sisältyvät varhaiskasvatuksessa erityistä tukea tarvitsevat sekä varhaiskasvatuksen toteuttamassa esiopetuksessa kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset.

Erytystä tukea tarvitseva lapsi on lapsi, jolla on alan erikoislääkärin tai muun asiantuntijan lausunto (Asetus lasten päivähoidosta 239/1973 2§, 4 mom.) ja jolle tehdään kuntoutussuunnitelma.

Esiopetuksessa tukea tarvitseva lapsi on lapsi, jolle tehdään esiopetuksen oppimissuunnitelma tehostettua tukea varten (tai vastaava suunnitelma) tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Suurin osa näistä lapsista saa joko tehostettua tai erityistä tukea.

2 TOIMINTATIETOJEN KOONTI

2.1 Lapsitiedot

Varhaiskasvatuksessa ja lasten kotihoidon tuella olevat lapset (Lasten varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kattavuus 31.12.)

Varhaiskasvatus päiväkodissa, kunnallisen hoitajan tai asiakkaan kotona, ryhmäperhepäiväkodissa, ostopalveluna hankittuna tai palvelusetelillä järjestettynä erikseen

- Ikäluokittain (alle 1 v, 1 v, 2 v, 3v, 4v, 5v, 6v, 7 vuotta täyttäneet koontiajankohdan iän mukaan) ja
- huoltajan kanssa sovitun varhaiskasvatusajan mukaan kokopäiväisessä ja osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin.
- Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset sijoitetaan koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle.

Lasten yksityisen hoidon ja kotihoidon tuella 31.12. olevat lapset kootaan ikäluokittain. Kotihoidon tuella oleviin lapsiin ei lasketa osittaisella hoitorahalla olevia lapsia.

Väestötietojen koonnissa ikäluokka 10-11kk lasketaan jakamalla väestötietojen 0-vuotaiden ikäluokka kuudella.

Tukea tarvitseviin lapsiin (31.12.) kootaan ne kunnan varhaiskasvatuksen tilastoinnissa erityistä (E) tai kasvun ja oppimisen (KO) tukea tarvitseviksi lapsiksi kirjatut lapset. Näistä lapsista osalla tai kaikilla voi olla rakenteellisia tukitoimia.

Tukea tarvitsevien lasten määrään kootaan lasten määrä ryhmiteltynä a) kaikki E/KO lapset ja näistä lapsista b) ne lapset, joilla rakenteellisia tukitoimia (esimerkiksi integroidut erityisryhmät, erityisryhmät, avustajat, pienennetyt ryhmät, suhdeluvun väljennys sekä muut tukitoimet). Kootaan erikseen kunnallisesta varhaiskasvatuksesta päiväkodissa, kunnallisen hoitajan tai asiakkaan kotona ja ryhmäperhepäiväkodissa sekä ostopalveluna hankittuna. Tukitoimien kohdentumisesta tehdään erilliskoonti.

Ympäri vuorokautista ja ilta- ja lauantaihoitoa saavat lapset (31.12.) kootaan erikseen kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa järjestetystä ja ostopalveluna hankitusta varhaiskasvatuksesta. Ks. edellinen kohta. Mainitaan, mikäli tähän sisältyy muitakin kuin kyseistä hoitoa saavia lapsia.

Esiopetuksesta kootaan vuonna 2010 syntyneiden (esiopetukseen velvoitettujen ikäluokka) varhaiskasvatuksen yhteydessä ja kouluissa esiopetukseen osallistuvien lasten määrä 20.9. järjestäjän mukaan jaottelulla

- esiopetukseen osallistuvat (=esiopetus yhteensä)
- esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuvat

Esiopetukseen osallistuvat lapset sisältyvät sen järjestämismuodon lapsiin, jossa he ovat olleet kyseisenä ajankohtana. Jos esiopetukseen osallistuva lapsi on kyseisessä järjestämismuodossa ainoastaan esiopetuksessa, hän on mukana osapäiväisen varhaiskasvatuksen lasten määrässä. Jos lapsi on kyseisessä järjestämismuodossa esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksessa siten, että päivän kesto on yli viisi tuntia, lapsi on mukana kokopäiväisen varhaiskasvatuksen lasten määrässä.

Yksityisen hoidon tuelta kootaan ikäluokittaisen koon lisäksi 31.12. päiväkodissa ja perhepäivähoidossa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä sekä niiden lasten määrä, joilla on työsopimussuhteinen hoitaja.

Varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olevien lasten määrä suhteutuksissa: Vuosikustannukset lasta kohden pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmän eri muodoissa lasketaan suhteuttamalla vuosikustannukset kahden viimeisen vuoden lopun lapsimäärien keskiarvoon. Lapsimäärän keskiarvoa käyttämällä saadaan jonkin verran otettua huomioon lasten määrän muutosta ja lasten sijoittumisen vaihtelua pienten lasten varhaiskasvatusjärjestelmään vuoden aikana.

Laskennallisten lasten määrä lasketaan sihteerityönä kuntien ilmoittamasta päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrästä seuraavasti:

- X = päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset laskennallisesti
- A = 0-2-vuotiaat kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/4 = 1,75$. Tähän sisältyvät myös osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset.
- B = 0-2-vuotiaat osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/4 = 1,75$. Tähän sisältyvät myös 20 tuntia viikossa ja 4 tuntia päivittäin varhaiskasvatuksessa olevat.
- C = 3 vuotta täyttäneet kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin 1. Tähän sisältyvät myös osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset.
- D = 3 vuotta täyttäneet osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa olevat lapset, kerroin $7/13 = 0,54$. Tähän sisältyvät myös 20 tuntia viikossa ja 4 tuntia päivittäin varhaiskasvatuksessa olevat.
- E = erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä
- $X = 1,75 * A + 1,75 * B + C + 0,54 * D + E$

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuoden aikana olleiden lasten tosiasialliset läsnäolopäivät eritellen kokopäiväisen varhaiskasvatuksen ja osapäiväisen varhaiskasvatuksen läsnäolopäivien määrä. Tarkempi koontiohje on läsnäolopäivien koontipohjassa. Läsnäolopäivien määrää käytetään vuosikustannusten suhteuttamisessa.

2.2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstötiedot

Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstöön 31.12. kootaan vakinaisen, määräaikaisen ja tilapäisen henkilöstön sekä sijaisten ja ostopalveluna hankitun henkilöstön määrä siten, että kunkin vakanssin / tehtävän hoitaminen tulee mukaan vain yhteen kertaan. Äitiys- ja vanhempainlomalla, työlomalla yms. 31.12. työstä poissa oleva vakinainen henkilöstö ei ole mukana henkilöstön määrässä. Lisäksi kootaan työllistämistoimin palkattu sekä siviilipalvelus- ja oppisopimuskoulutuksessa oleva ns. lisä-henkilöstö.

Avoimen varhaiskasvatustoiminnan henkilöstö ei ole mukana varhaiskasvatuksen henkilöstön määrässä.

Kunnallisten päiväkotien henkilöstö ryhmitellään: Hoito- ja kasvatushenkilöstö, lapsiryhmää avustava henkilöstö, muut työntekijät sekä laitos- ja vaatehuollon henkilöstö.

Kunnallisen perhepäivähoidon henkilöstö ryhmitellään: hoitajan kotona tapahtuvan ja kolmiperhepäivähoidon henkilöstö sekä ryhmäperhepäivähoidon henkilöstö.

Lisäksi kootaan hallinnollisten varhaiskasvatusyksiköiden johtajien, perhepäivähoidon ohjaajien ja varhaiskasvatuksen tukemisen erityishenkilöstön määrä.

Tarkempi tehtävän tai nimikkeen mukainen ryhmittely ohjeistetaan tiedonkeruupohjissa.

3 KUSTANNUKSET JA TULOT

3.1 Kunnallinen varhaiskasvatus

Kootaan erikseen varhaiskasvatus kunnallisessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa, josta eriteltyinä hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito (sisältää kolmiperhepäivähoidon) ja ryhmäperhepäivähoito. Kustannuksista otetaan pois asiakasmaksutuloja lukuun ottamatta sellaiset erät, jotka korvataan varhaiskasvatukselle osittain tai kokonaisuudessaan. Näitä kustannuksia ovat esimerkiksi työllistettyjen ja oppisopimuskoulutuksessa olevien palkkakustannukset siltä osin kuin niistä saadaan valtion tai muun tahon korvaus. Lisäksi kustannuksista vähennetään luottotappiot (vanhentuneet saatavat, jotka kirjataan luottotappioksi) irtaimen korot ja poistot sekä työterveyshuollon kustannukset, mikäli ne sisältyvät varhaiskasvatuksen kustannuksiin. Näin saadaan vertailukelpoiset bruttotuotantokustannukset, jotka tuotantomäärään suhteutettuna kuvaavat palvelujen tuottamisen taloudellisuutta. Kuusikon kuntien kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannusten vertailussa käytetään bruttokustannuksia. Kootaan:

1) Henkilöstömenot

a. palkat, josta eriteltyinä virka- ja työsuhteisten (vakituiset ja määräaikaiset), varahenkilöstön, ryhmä- ja henkilökohtaisten avustajien ja muut palkat

b. henkilöstösivukulut, josta eriteltyinä

- KUEL-maksut
- muut henkilöstösivukulut

c. henkilöstökorvaukset (miinusmerkkisenä, on tulos)

d. vuokratyö (henkilöstövuokrauspalvelut) josta eriteltynä

- avustajat
- sijaiset ja varahenkilöstö

2) Huoneistomenot, josta eriteltynä

- a. vuokrat ja vastikkeet (ulkopuoliset)
- b. sisäiset vuokrat
- c. käyttö-kustannukset

3) Tukipalvelut, josta eriteltynä

- a. ateriapalvelut
- b. siivous-/laitoshuollon palvelut

4) Muut menot

- a. materiaalit
- b. niiden muiden palvelujen kokonaissumma, jotka eivät sisälly kohtaan 1d ja 3.
- c. Muista palveluista kirjataan lisäksi erikseen varhaiskasvatuksen kustannuksiin sisältyvät henkilöstön koulutus ja kehittäminen, tulkkaus, lasten kuljetukset, perhepäivähoidon kustannuskorvaukset (kulukorvaukset), muut kulut

5) Varhaiskasvatuksen yhteiset menot, joiden kustannukset kohdistetaan laskennallisesti kunnallisille päiväkodeille ja perhepäivähoidolle. Kyseisiä menoja voivat olla esimerkiksi kiertävien erityislastentarhanopettajien ja varhaiskasvatuksen toimisto- ja hallinnon henkilöstön palkkakustannukset ja yhteiset koulutuskustannukset. Yhteiset menot eritellään yhteisiin henkilöstömenoihin ja muihin yhteisiin menoihin. Muista yhteisistä menoista kirjataan lisäksi erikseen varhaiskasvatuksen maksamat lct-kustannukset (järjestelmät ja laitteet). Toimialan ja muun hallinnon yleiskustannuslisiä ei oteta mukaan kustannusten laskentaan. Kuusikon kuntien tapa järjestää hallintonsa ja tukipalvelut sekä vyöryttää niiden kustannukset vaihtelee kunnittain.

6) Kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksut. Sisältää kunnan itse tuottaman varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot. Ei sisällä ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloja eikä toisen kunnan suorittamaa korvausta varhaiskasvatuksesta.

3.2 Kunnan ostopalveluna hankkima varhaiskasvatus (sisältää maksusitoumukset ja ostamisen muilta kunnilta)

Kootaan kunnan ostopalveluna hankkiman varhaiskasvatuksen kustannukset eriteltynä nettokustannuksena hankitut ostopalvelut, bruttokustannuksena hankitut ostopalvelut, asiakasmaksutulot ja varhaiskasvatuksen yhteiset menot (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli yhteisiä menoja on kohdistettu ostopalveluna hankitulle varhaiskasvatukselle (esim. varhaiskasvatuksen toimistohenkilöstön palkkakustannuksia). Kuntien välisessä vertailussa käytetään kokonais- eli bruttokustannuksia.

3.3 Lasten yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuen kustannukset kootaan eritellen lakisääteinen tuki ja kunnalliset lisät. Kustannuksista vähennetään ALV palautus. Lisäksi kootaan yksityisen hoidon tuen osuus varhaiskasvatuksen yhteisistä menoista (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli niitä on kohdistettu tähän hoitomuotoon. Näitä kustannuksia yhteensä käytetään kuntien välisessä vertailussa.

Kunnan yksityisille palveluntuottajille maksamat starttirahat ja avustukset ilmoitetaan erikseen.

Kuntien päätösten mukaisten kunnallisten lisien euromäärät lasta kohden kuukaudessa kootaan erilliseen taulukkoon vuoden lopun tilanteen mukaisena. Jos euromääriin on tullut muutoksia vuoden aikana, ilmoitetaan päivämäärä, josta alkaen muuttunut.

3.4 Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tuen kustannukset kootaan eritellen lakisääteinen tuki ja kunnalliset lisät sekä varhaiskasvatuksen yhteiset menot (ks. kunnallisen varhaiskasvatuksen kohta 4), mikäli yhteisiä menoja on kohdistettu lasten kotihoidon tuelle. Lakisääteisestä kotihoidon tuesta vähennetään osittaisen kotihoidon tuen kustannukset.

Kuntien päätösten mukaisten kunnallisten lisien euromäärät lasta kohden kuukaudessa kootaan erilliseen taulukkoon vuoden lopun tilanteen mukaisena. Jos euromääriin on tullut muutoksia vuoden aikana, ilmoitetaan päivämäärä, josta alkaen muuttunut.

Varhaiskasvatuksen kustannusten koontia tarkennetaan lisäksi tarpeen mukaan kustannusten koontipohjassa.

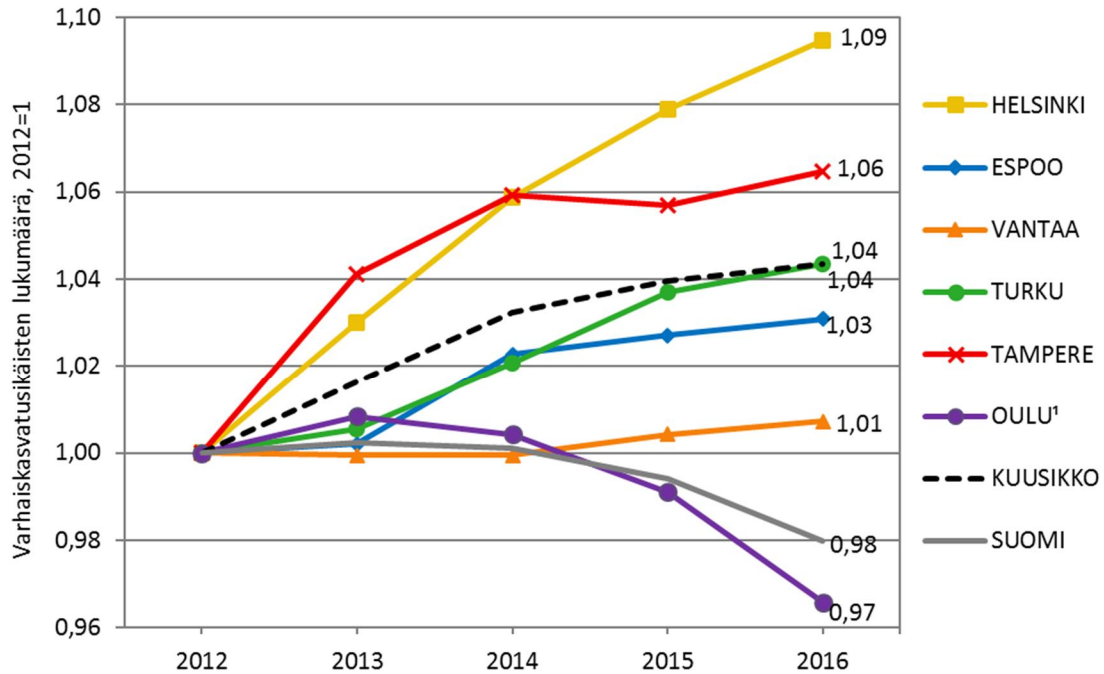
3.5 Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset

Palvelusetelillä järjestettävästä varhaiskasvatuksesta kerätään kunnan maksama osuus sisältäen päiväkodissa ja ryhmäperhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset. Palvelusetelillä järjestetyn kerhotoiminnan kustannukset sisältyvät avoimen varhaiskasvatuksen kustannuksiin.

Lisäksi kerätään erikseen palvelusetelillä järjestetyille varhaiskasvatukselle kohdistuvat varhaiskasvatuksen yhteiset menot. Ne ovat pääasiassa kustannuksia, jotka ovat varhaiskasvatuksen määrärahoissa keskitettynä ja jotka kunta kohdentaa eri hoitomuodoille määrittelemillään jakoperusteilla.

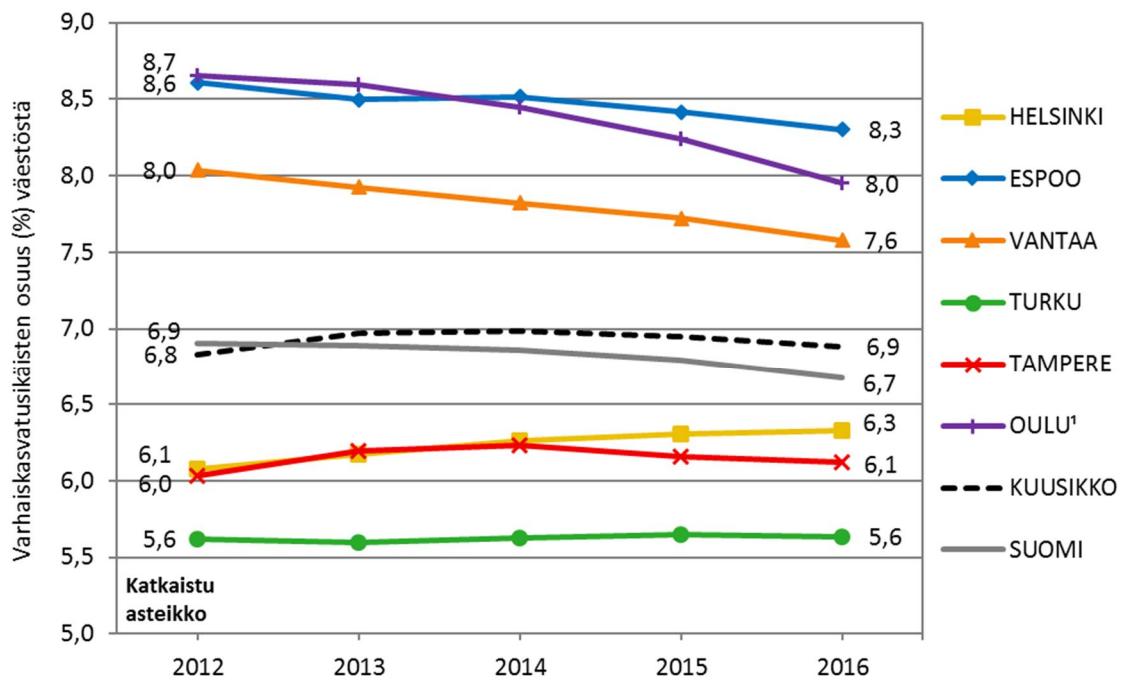
Liite 2 Taulukoita ja kuvioita varhaiskasvatuksen palveluista ja kustannuksista

1. Varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lasten lukumäärä vuosien 2012 – 2016 lopussa, kun vuosi 2012=1

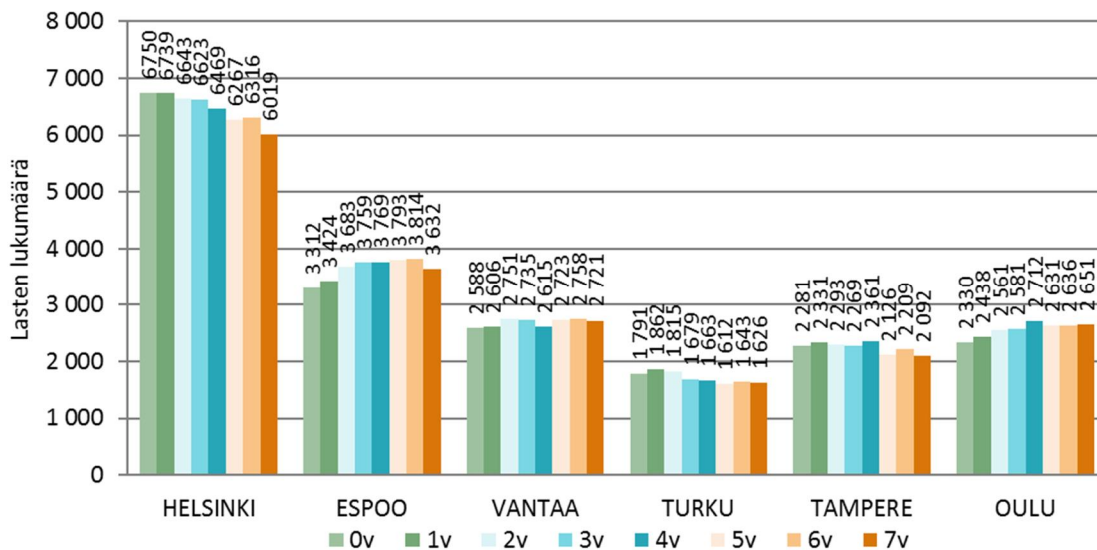
¹ Oulun aikasarjassa myös vuoden 2012 väestötiedot on poimittu 1.1.2013 aluejaolla.

2. Varhaiskasvatusikäisten lasten (10kk–6v) osuus väestöstä vuosien 2012 – 2016 lopussa

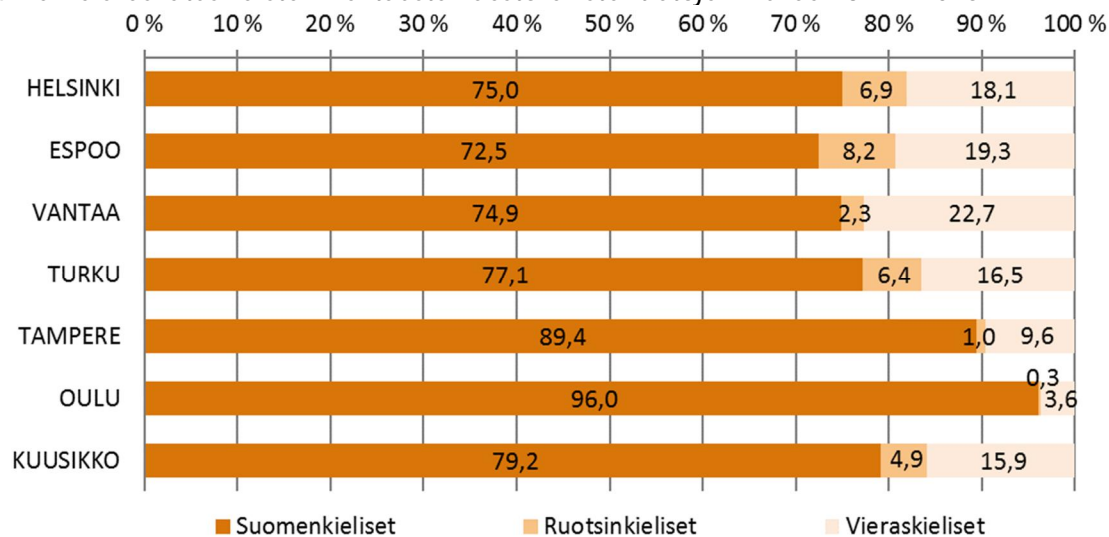

¹ Oulun aikasarjassa myös vuoden 2012 väestötiedot on poimittu 1.1.2013 aluejaolla.

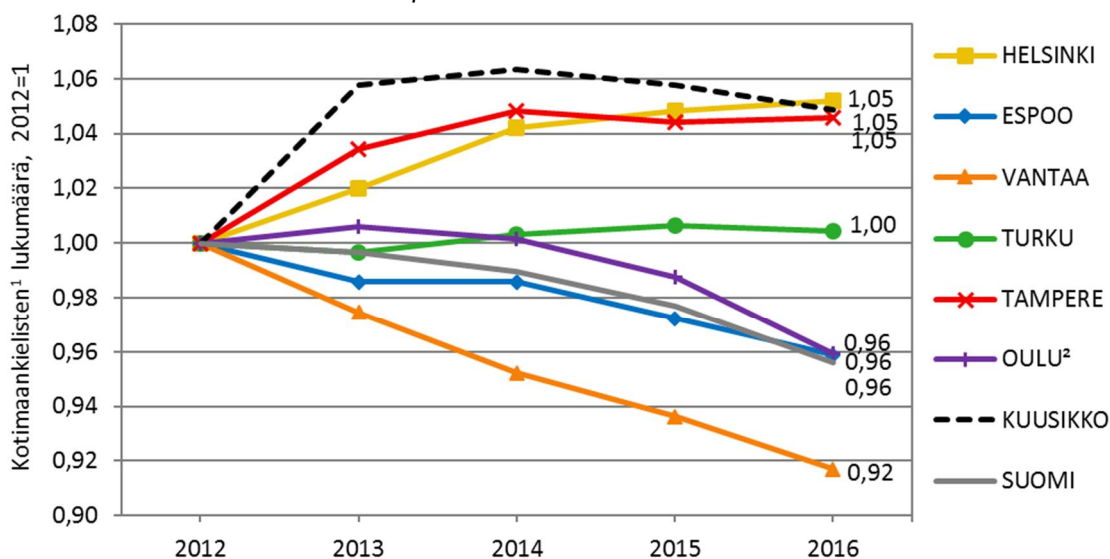
3. 0 – 7-vuotiaiden lasten lukumäärä ikäluokittain 31.12.2016

4. Varhaiskasvatukseen kielitausta väestörekisteritietojen mukaan 31.12.2016

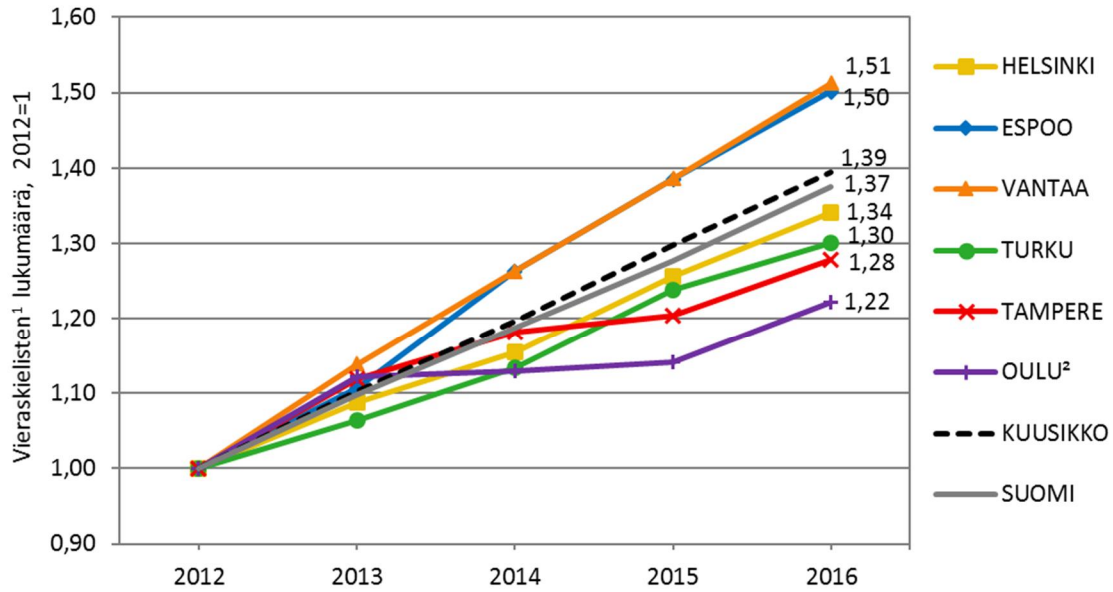
5. Suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvien varhaiskasvatukseen (10kk–6v) lukumäärä vuosien 2012 – 2016 lopussa, kun vuosi 2012=1

¹ Suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt.

² Oulun aikasarjassa myös vuoden 2012 väestötiedot on poimittu 1.1.2013 aluejaolla.

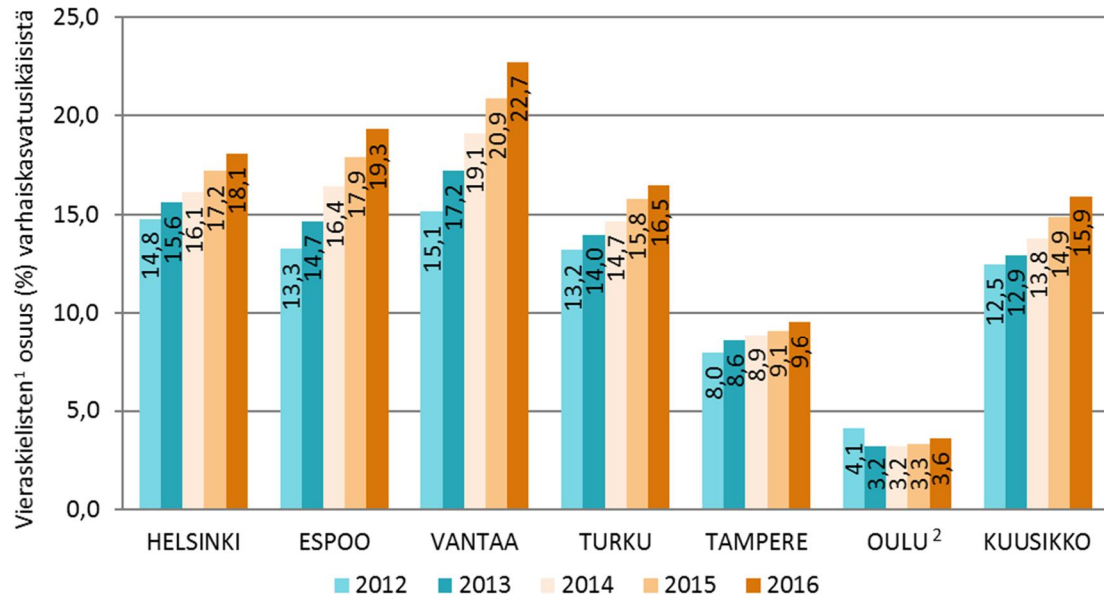
6. Vieraskielisten¹ varhaiskasvatusikäisten (10kk–6v) lukumäärä vuosien 2012 – 2016 lopussa, kun vuosi 2012=1

¹Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt.

²Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

7. Vieraskielisten¹ osuus varhaiskasvatuksesta lapsista vuosien 2012 – 2016 lopussa

¹Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat henkilöt.

²Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

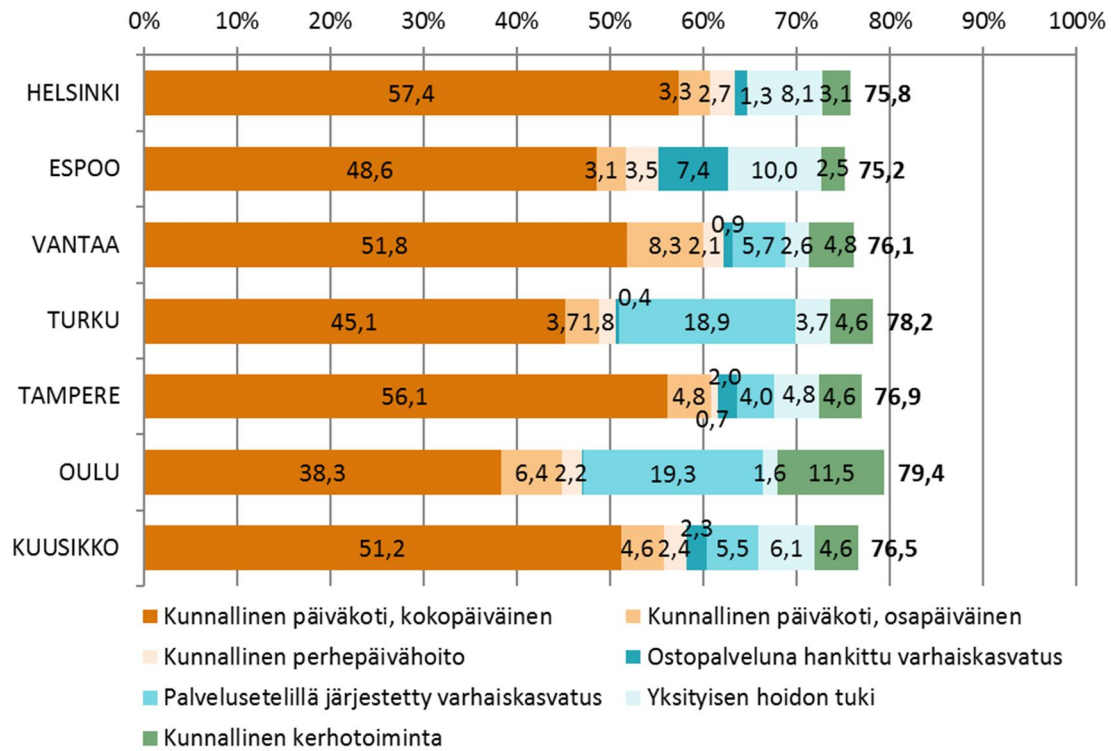
8. Vieraskielisten lasten lukumäärä ja osuus kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista sekä vieraskielisten osuus kaikista varhaiskasvatuksesta vuonna 2016

	Helsinki	Espoo	Vantaa ²	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Vieraskieliset ¹ lapset (lkm), kunnallinen varhaiskasvatus	4 413	2 344	1 903	991	730	407	10 788
Kunnalliset päiväkodit	4 341	2 204	1 903	966	730	407	10 551
Kunnallinen perhepäivähoito	72	140	0	25	0	0	237
Vieraskielisten lasten osuus (%) kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	17,3	18,6	18,4	18,5	13,6	5,4	16,2
Vieraskielisten osuus (%) varhaiskasvatuksesta lapsista	18,1	19,3	22,7	16,5	9,6	3,6	15,9

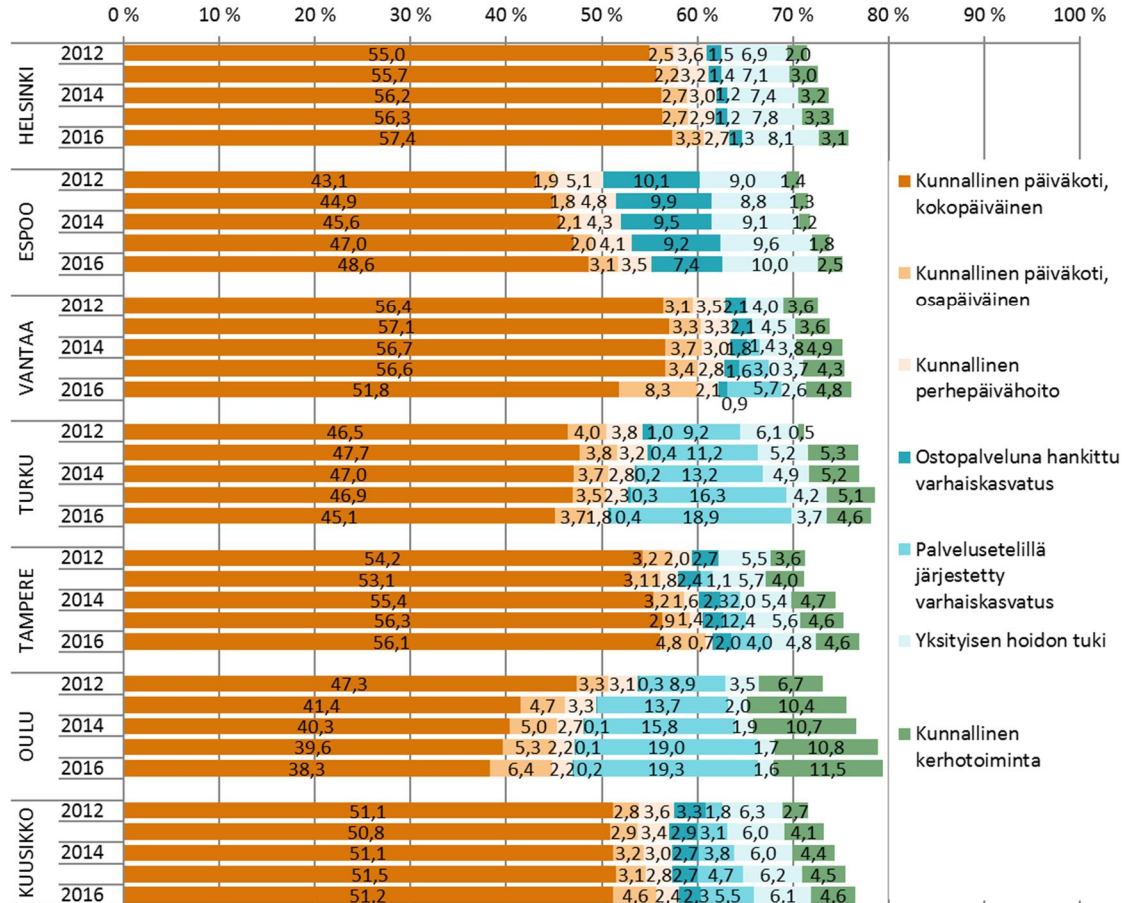
¹Muut kuin suomea, ruotsia tai saamea äidinkielenään puhuvat. Äidinkieli väestörekisterin mukaan 31.12.

²Vantaalla on vieraskielisiä lapsia myös palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa ja kunnallisessa kerhotoiminnassa.

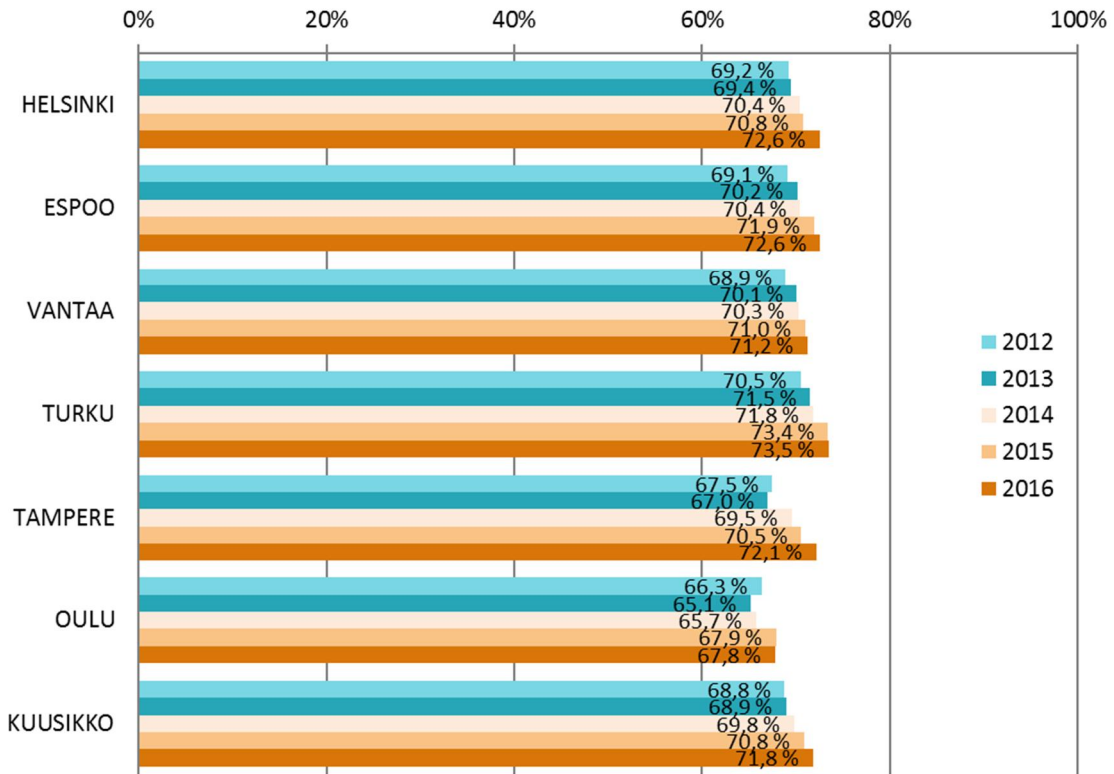
9a. Varhaiskasvatuskäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin joulukuussa 2016

9b. Varhaiskasvatuskäisten (10kk–6v) lasten jakautuminen varhaiskasvatuksen palveluihin joulukuussa 2012 – 2016

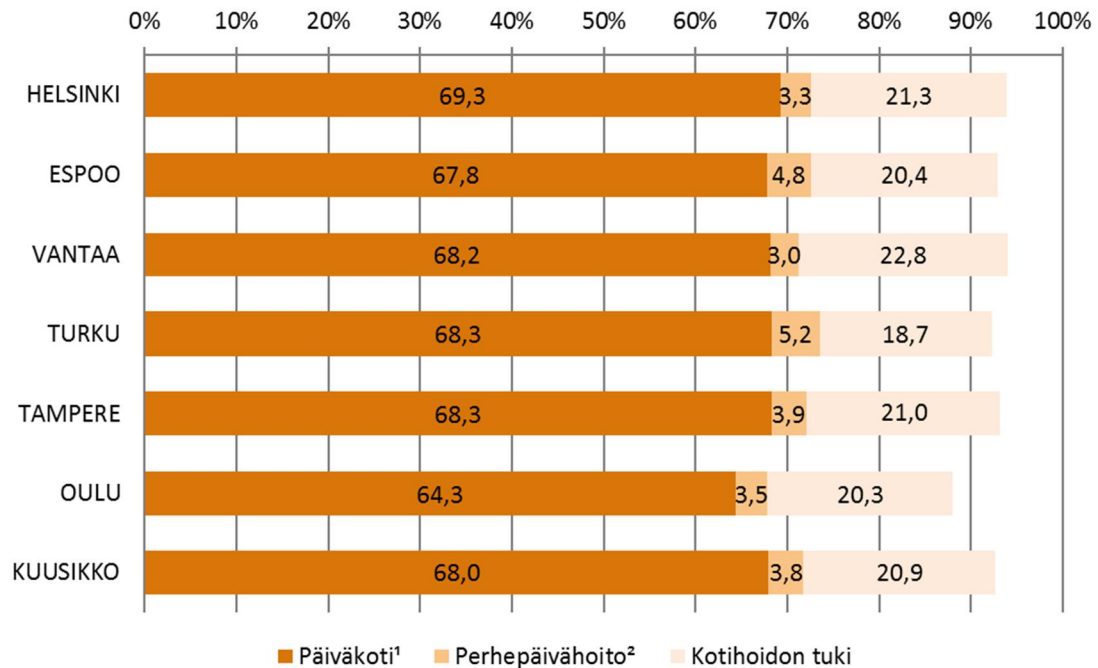

10. Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa¹ olevien varhaiskasvatukseenikäisten (10kk–6v) lasten osuus kunnan varhaiskasvatukseenikäisistä vuosina 2012 – 2016

¹ Ei sisällä kunnallista kerhotoimintaa.

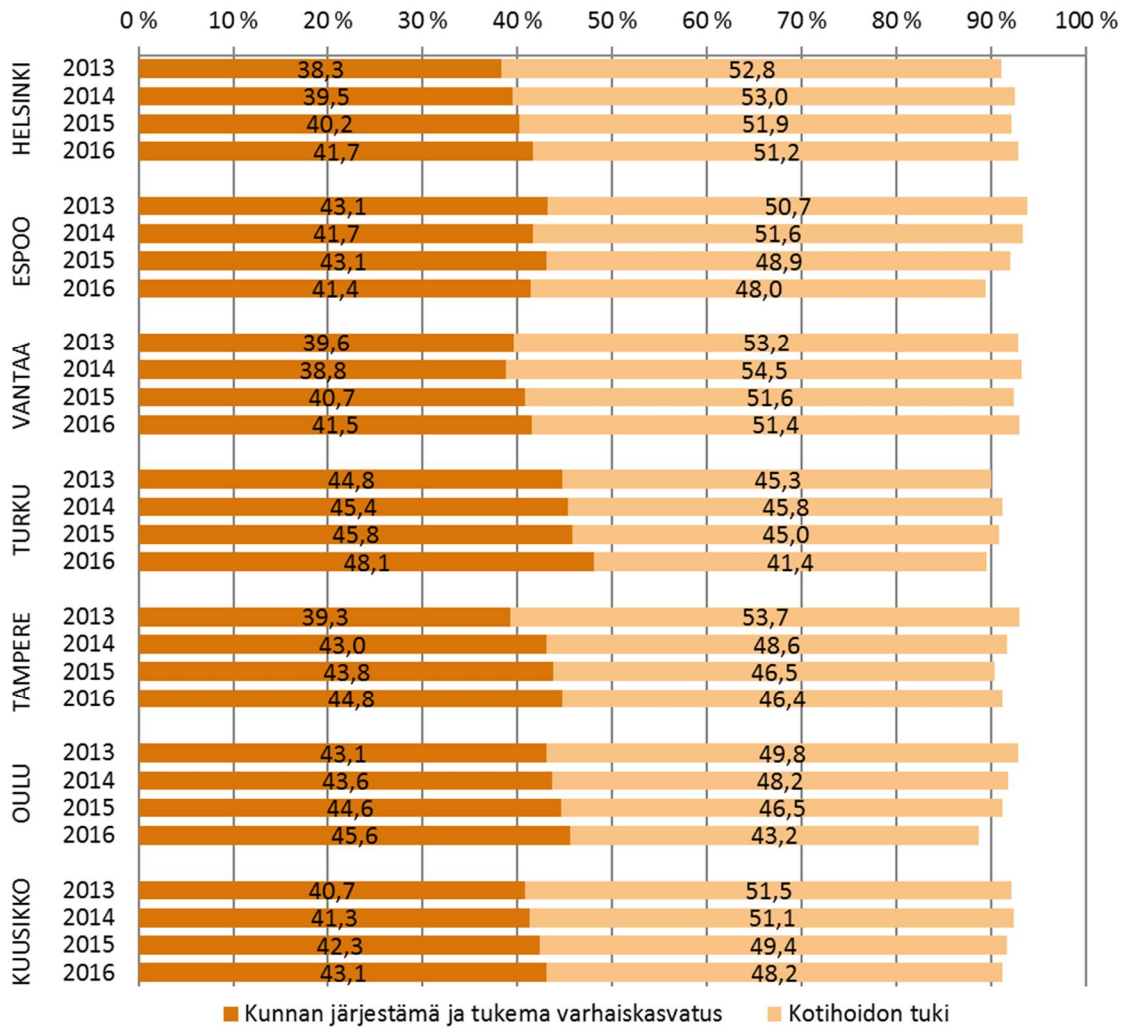
11. Varhaiskasvatuksessa päiväkodissa ja perhepäivähoidossa (kaikki järjestämistavat yhteensä) sekä kotihoidon tuella olevat lapset vuonna 2016 (osuus varhaiskasvatukseenikäisistä)

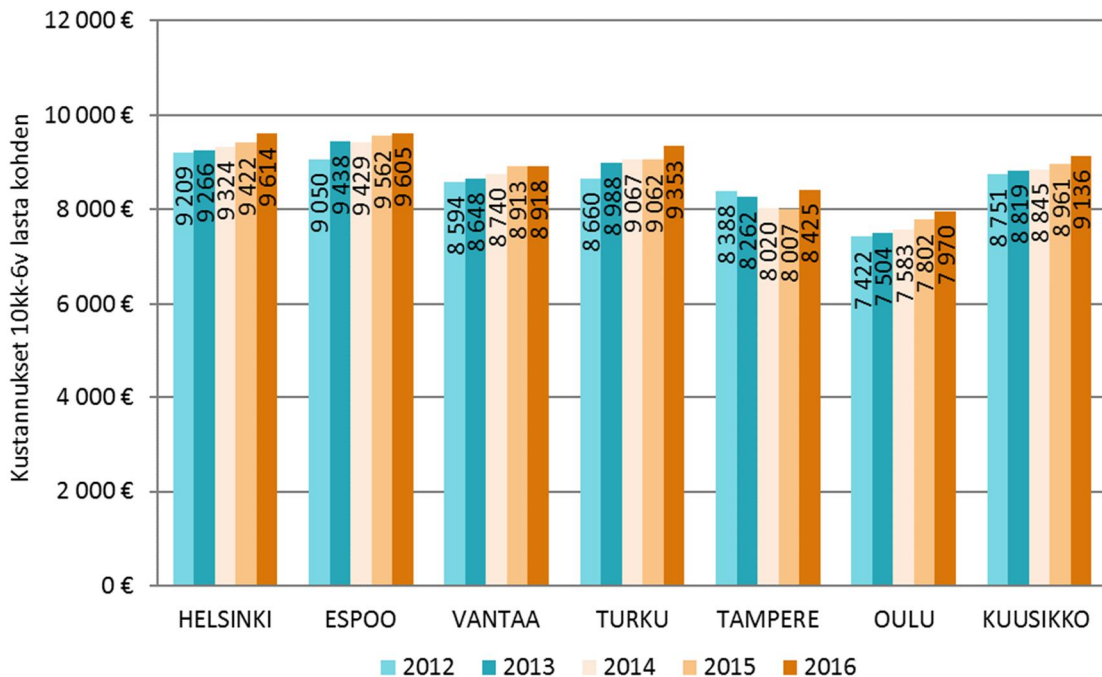
¹Päiväkoti sisältää kunnallisessa päiväkodissa ja yksityisen hoidon tuella päiväkodissa olevat sekä ostopalveluna hankitussa ja palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevat lapset.

²Perhepäivähoito sisältää kunnallisessa perhepäivähoidossa ja yksityisen hoidon tuella perhepäivähoidossa olevat lapset.

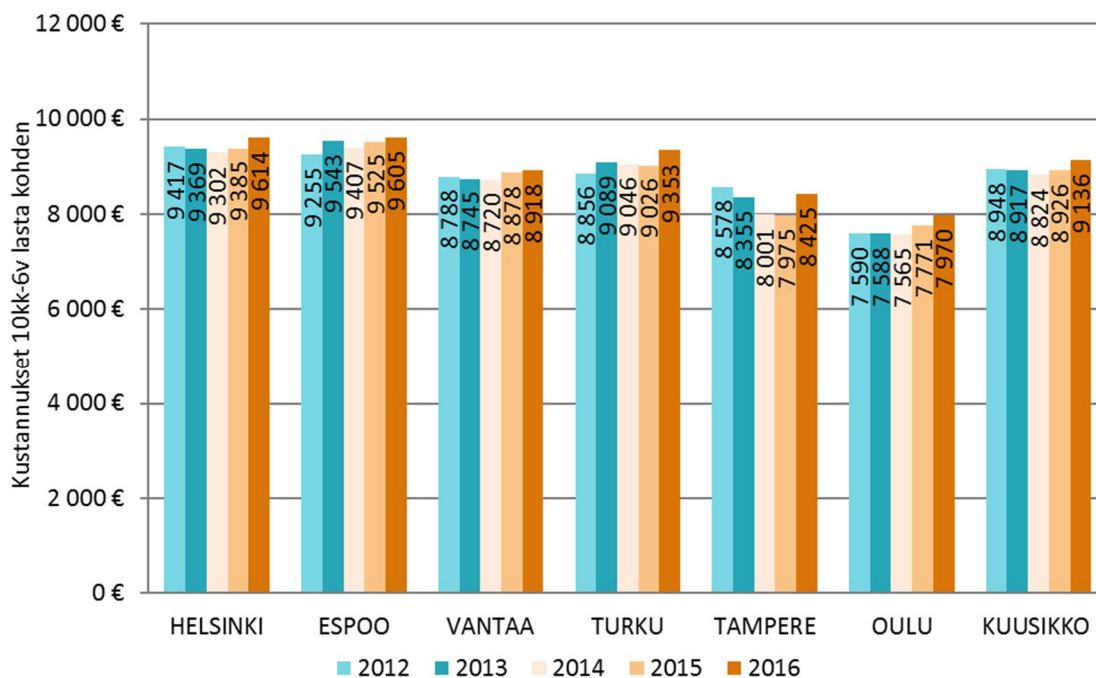
12. Varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olevien alle 3-vuotiaiden lasten osuus 10 kk–2-vuotiaiden ikäluokasta vuosina 2013 – 2016

13. Varhaiskasvatusjärjestelmän vuosittaiset kustannukset varhaiskasvatuksesta (10kk–6v) lasta kohden vuosina 2012 – 2016

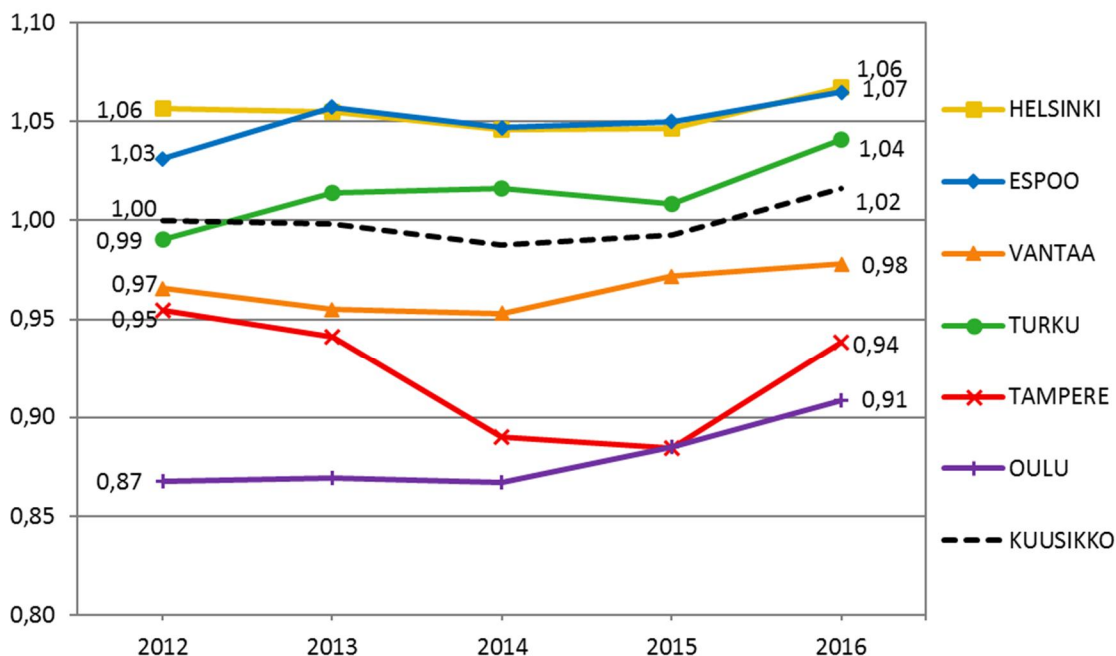

14. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoidut¹ vuosikustannukset varhaiskasvatusikäistä (10kk–6v) lasta kohden vuosina 2012 – 2016

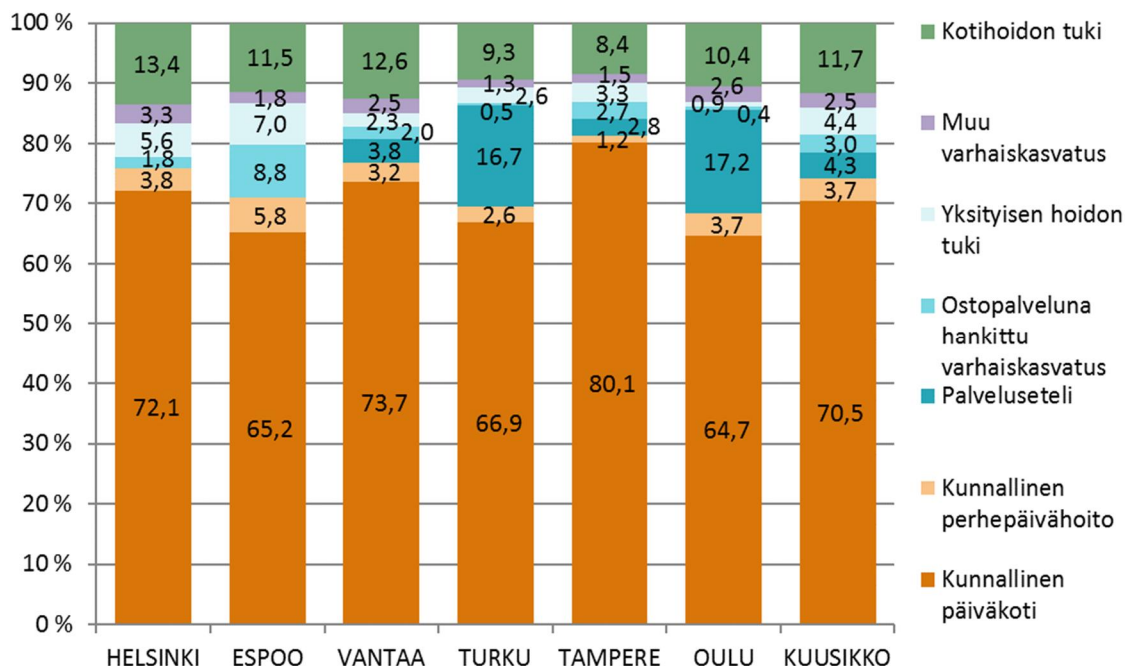
¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 6/2017 (ennakkotieto)

15. Varhaiskasvatusjärjestelmän deflatoitujen¹ vuosikustannusten kehitys varhaiskasvatusikäistä (10kk–6v) lasta kohden vuosina 2012 – 2016 suhteutettuna Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon (vuosi 2012 = 1)

¹ Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 6/2017 (ennakkotieto)

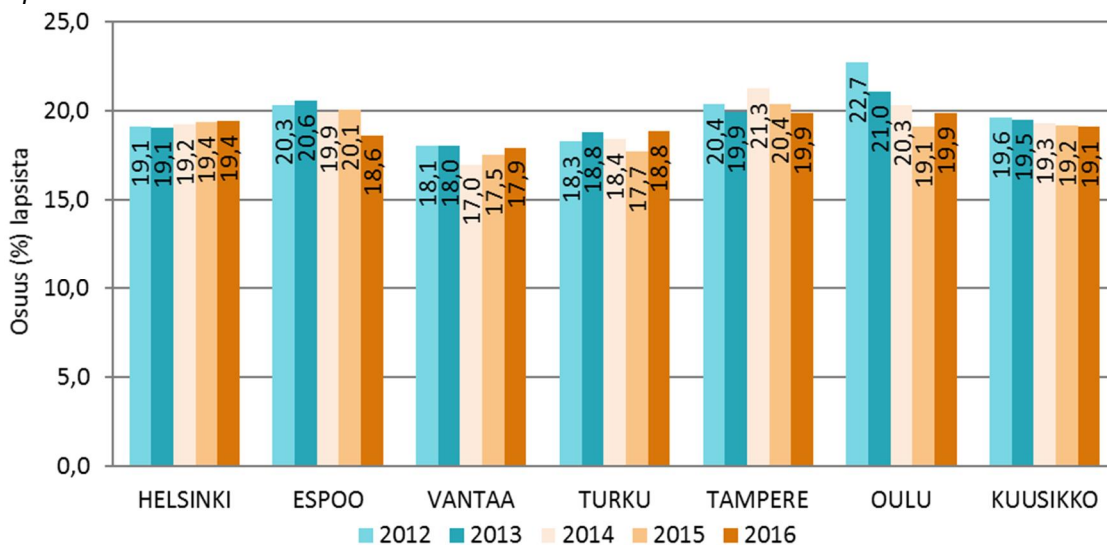
16. Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen muun varhaiskasvatustoiminnan) sekä kotihoidon tuen osuudet varhaiskasvatusjärjestelmän kokonaiskustannuksista vuonna 2016

17. Lapsia kunnallisissa päiväkodeissa joulukuussa 2016 sekä muutos vuodesta 2015

Kunta	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Alle 3-vuotiaiden osuus (%)
Helsinki	24 379	1 006	4,3	19,4
Espoo	11 775	638	5,7	18,6
Vantaa	9 976	24	0,2	17,9
Turku	5 162	-134	-2,5	18,8
Tampere	8 500	295	3,6	19,9
Oulu	7 137	-219	-3,0	19,9
Kuusikko	66 929	1 610	2,5	19,1

18. Alle 3-vuotiaiden lasten osuus kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olleista lapsista vuosina 2012 – 2016

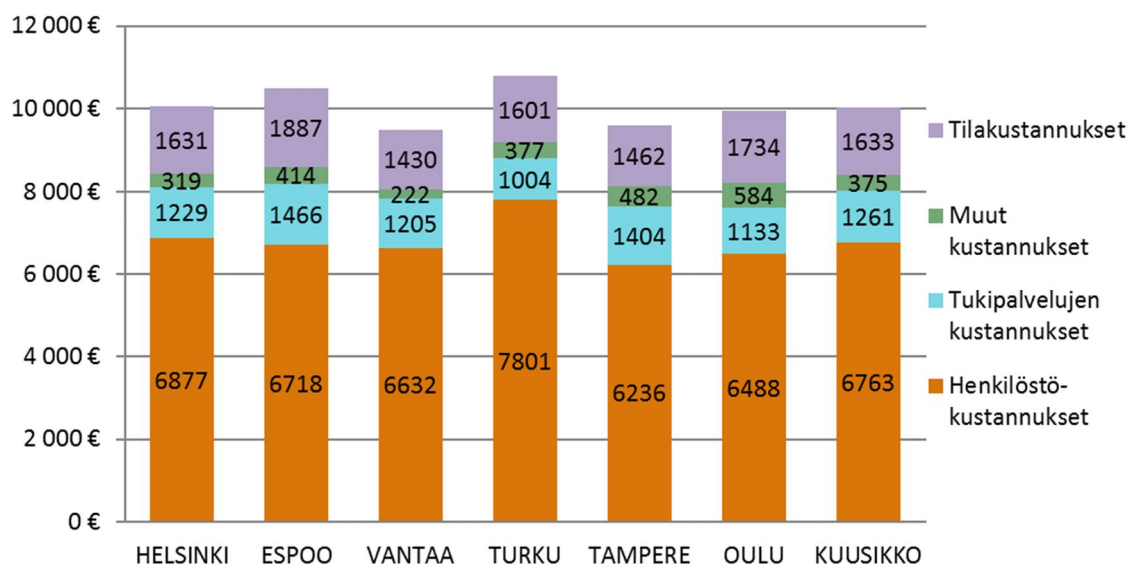

19. Kunnallisten päiväkotien vuosikustannukset laskennallista lasta¹ kohden vuonna 2016 sekä muutos vuodesta 2015

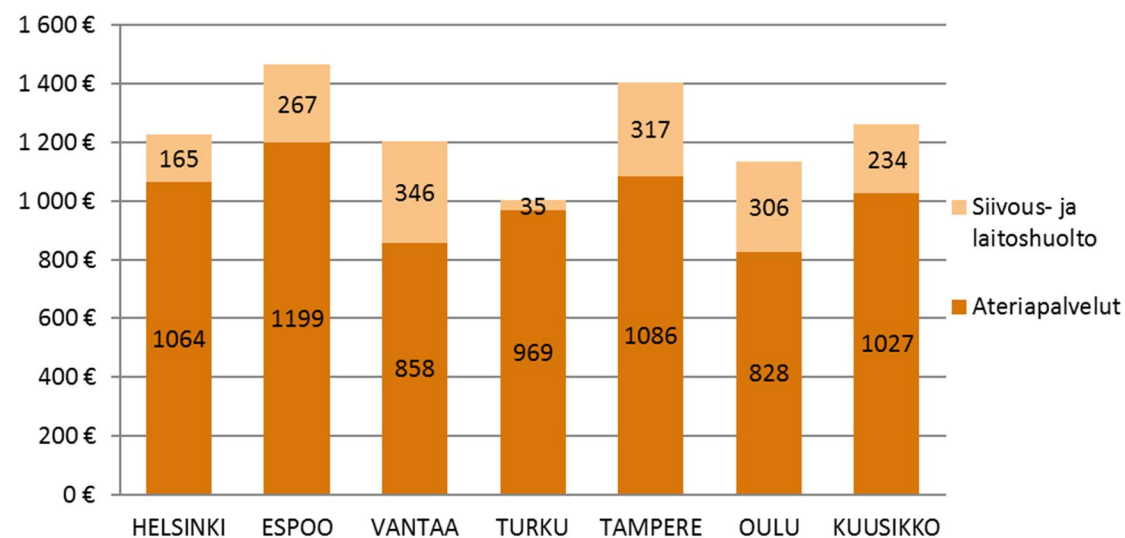
	Euroa/ laskennallinen lapsi	Muutos €	Muutos %	Muutos %, defl.
Helsinki	10 057	13	0,1	0,5
Espoo	10 485	-37	-0,3	0,0
Vantaa	9 488	107	1,1	1,5
Turku	10 782	297	2,8	3,2
Tampere	9 585	603	6,7	7,1
Oulu	9 941	164	1,7	2,1
Kuusikko	10 032	136	1,4	1,8

Tarkempi erittely vuosikustannuksista laskennallista lasta kohden löytyy luvussa 3.1.3 olevasta taulukosta 3.

20. Kustannukset menolajeittain kunnallisten päiväkotien laskennallisen lapsen¹ vuosikustannuksista vuonna 2016

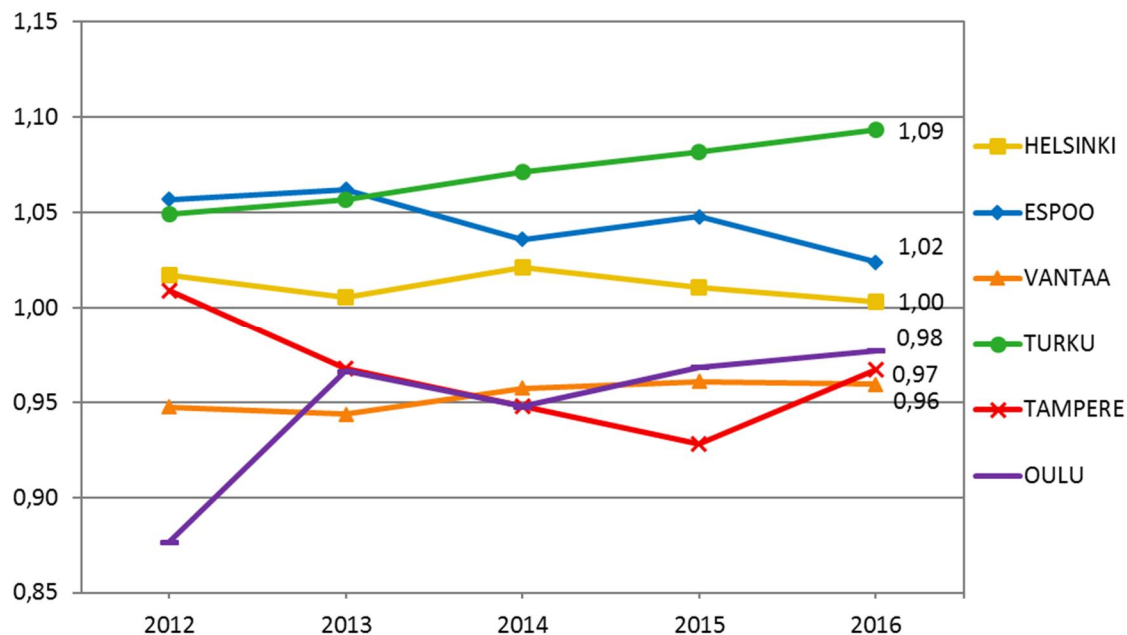

21. Kunnallisten päiväkotien ulkoisten tukipalvelujen kustannukset laskennallista lasta¹ kohden vuonna 2016

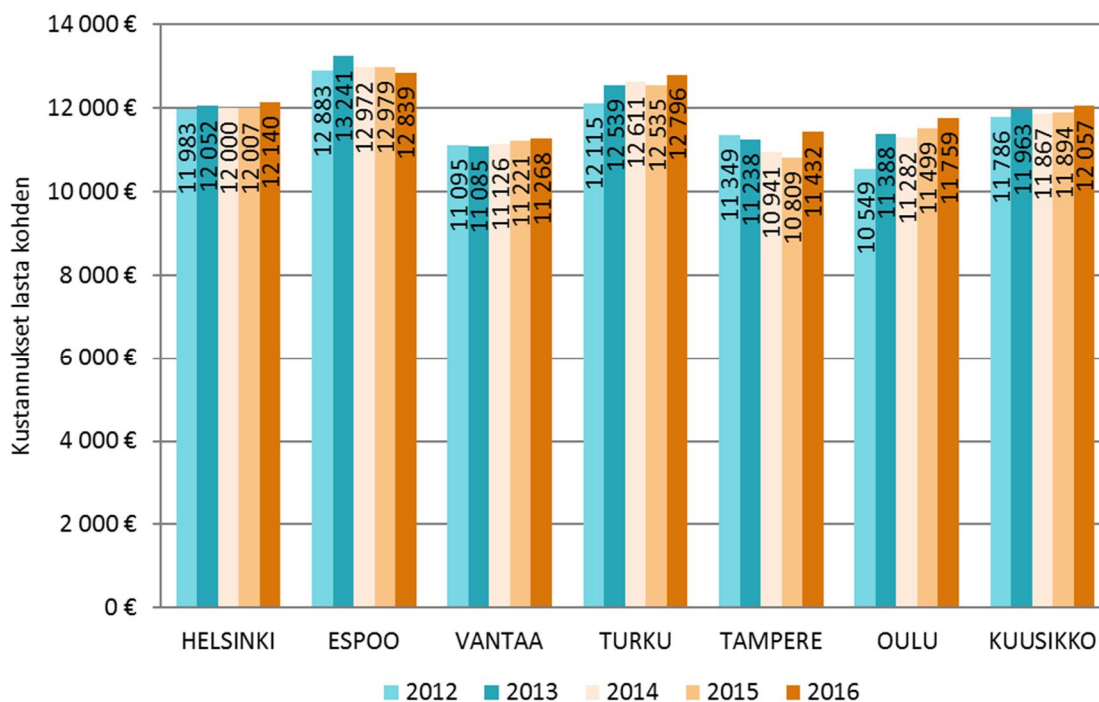
¹ Laskennallinen lapsi ks. Varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2016 tietojen keruulle. Lasten määrä on vuosien 2015 ja 2016 joulukuun keskiarvo.

22. Kunnallisten päiväkotien vuosikustannusten ero ilman tilakustannuksia laskennallista lasta¹ kohden kunkin vuoden Kuusikon aritmeettiseen keskiarvoon vuosina 2012 – 2016, kun keskiarvo on 1

¹Laskennallinen lapsi ks. Varhaiskasvatuksen määritelmät ja perusteet vuoden 2016 tietojen keruulle. Lasten määrä on vuosien 2015 ja 2016 joulukuun keskiarvo.

23. Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset varhaiskasvatuksessa ollutta lasta kohden vuosina 2012 – 2016

24. Lapsia ja henkilöstöä hoitajan kotona tapahtuvassa ja kolmiperhepäivähoidossa joulukuussa 2016 sekä muutos vuodesta 2015

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Hoitajien lukumäärä	Muutos Lkm
Helsinki	529	-26	-4,7	153	-6
Espoo	171	-56	-24,7	58	-11
Vantaa	163	-63	-27,9	53	-17
Turku	190	-50	-20,8	50	-15
Tampere	89	-44	-33,1	28	-11
Oulu	289	21	7,8	88	0
Kuusikko	1 431	-218	-13,2	430	-60

25. Lapsia ja henkilöstöä kunnallisessa ryhmäperhepäivähoidossa joulukuussa 2016 sekä muutos vuodesta 2015

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Henkilöstön lukumäärä	Muutos Lkm
Helsinki	549	-33	-5,7	170	0
Espoo	629	-81	-11,4	134	-52
Vantaa	192	-40	-17,2	48	-10
Turku
Tampere	8	-51	-86,4	2	-12
Oulu	60	-31	-34,1	18	-5
Kuusikko	1 438	-236	-14,1	371	-78

26. Ryhmäperhepäiväkotien henkilöstön määrä joulukuussa 2016

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Ryhmäperhepäivähoitajat	141	70	31	.	1	9	252
Muu kasvatushenkilöstö ¹	29	64	17	.	1	9	119
Avustajat	0	0	0	.	0	0	0
Yhteensä	170	134	48	.	2	18	371

¹ Henkilöitä, joilla on vähintään lastenhoitajan tai vastaava koulutus

27. Hoitajan kotona tapahtuvan ja kolmiperhepäivähoidon sekä ryhmäperhepäivähoidon vuosikustannukset lasta¹ kohden 2016 sekä muutos vuodesta 2015

	Hoitajan kotona tapahtuva ja kolmiperhepäivähoito			Ryhmäperhepäivähoito		
	Kustannukset €/lapsi ¹	Muutos %	Muutos %, defl. ²	Kustannukset €/lapsi ¹	Muutos %	Muutos %, defl. ²
Helsinki	14 373	3,9	4,3	13 054	-0,1	0,3
Espoo	12 395	3,3	3,7	15 583	0,3	0,7
Vantaa	10 851	-0,7	-0,3	12 912	0,6	1,0
Turku	12 222	4,8	5,3	.	.	.
Tampere	10 026	4,6	5,0	10 665	6,8	7,2
Oulu	13 944	0,6	1,0	13 198	18,5	19,0
Kuusikko	12 981	3,8	4,2	14 078	1,7	2,1

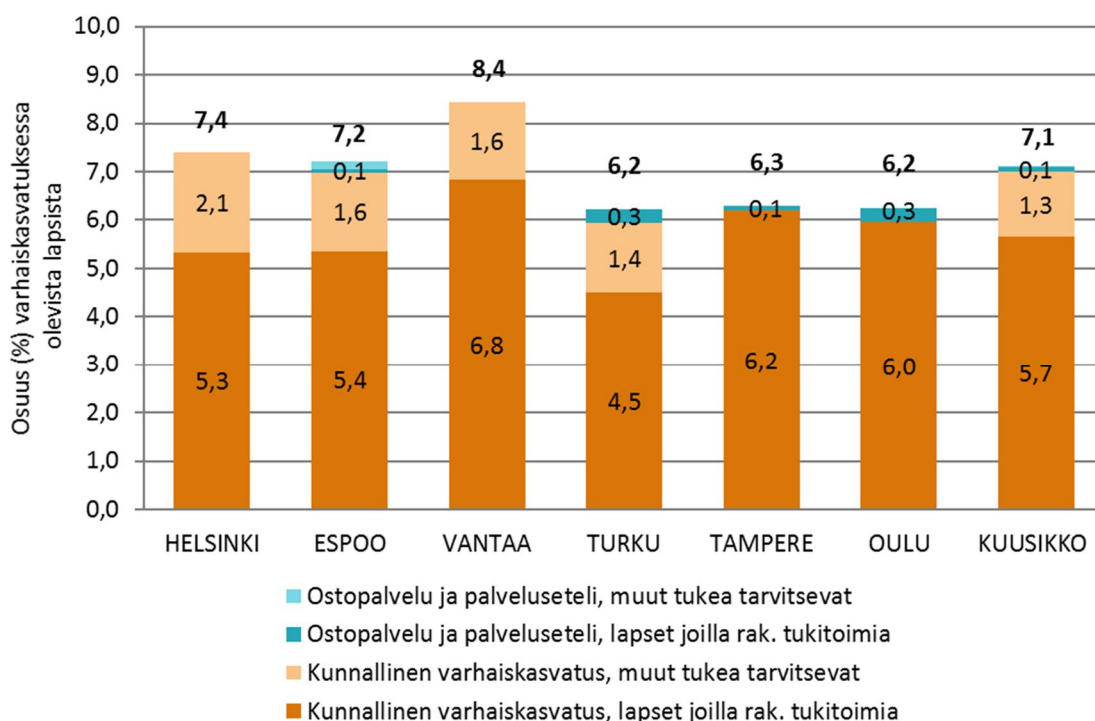
¹Lasten määrä on vuosien 2015 ja 2016 keskiarvo.

²Julkisten menojen hintaindeksi opetustoimelle, Tilastokeskus 6/2017 (ennakkotieto)

28. Lapsia kunnan järjestämässä ilta- ja ympärivuorokautisessa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2016 ja osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista

	Lasten lukumäärä	Osuus (%) lapsista	Määrän muutos %
Helsinki	630	2,4	6,4
Espoo	344	2,4	9,2
Vantaa	483	4,2	2,5
Turku	406	5,5	20,5
Tampere	328	3,5	2,2
Oulu	492	4,6	4,7
Kuusikko	2 683	3,4	7,1

29. Tukea tarvitsevien lasten osuus kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista joulukuussa 2016

30. Lapsia ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2016 sekä muutos vuodesta 2015

	Lasten lukumäärä	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista	Muutos Lkm	Muutos %
Helsinki	520	1,8	29	5,9
Espoo	1 698	10,3	-394	-18,8
Vantaa ¹	157	1,3	-105	-40,1
Turku	38	0,5	7	22,6
Tampere	282	2,8	-16	-5,4
Oulu	26	0,2	3	13,0
Kuusikko	2 721	3,2	-476	-14,9

¹Sopimukseen perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016.

31. Lapsia palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa¹ joulukuussa 2016 sekä muutos vuodesta 2015

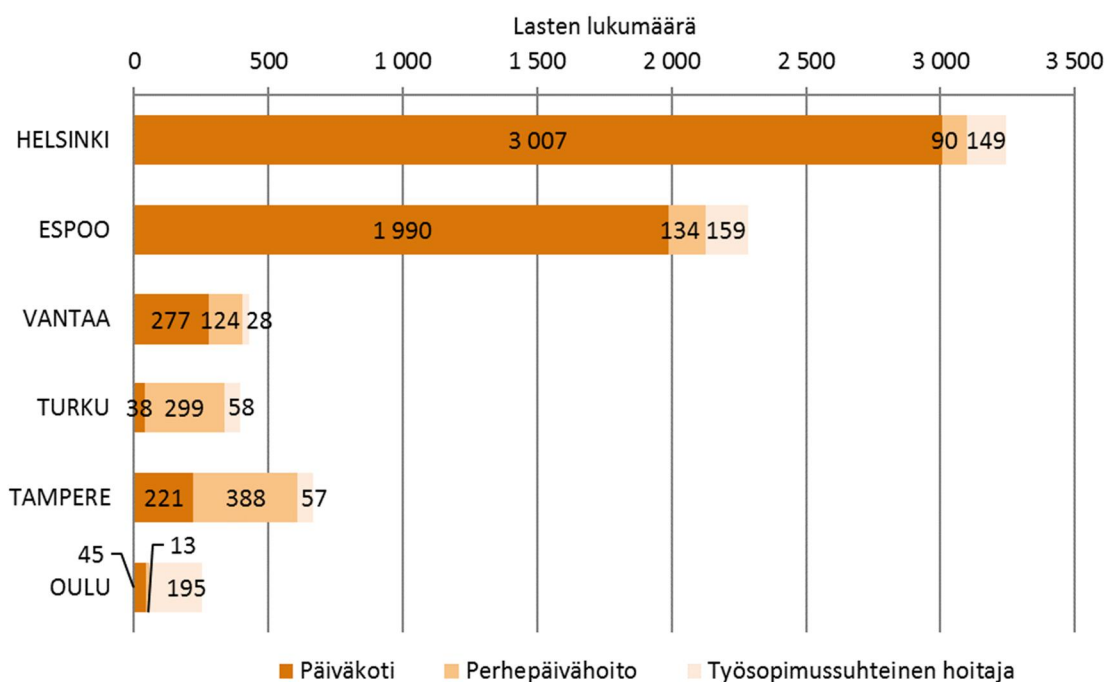
	Lasten lukumäärä	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista	Muutos Lkm	Muutos %
Vantaa	939	7,9	440	88,2
Turku	1 994	25,6	283	16,5
Tampere	563	5,6	234	71,1
Oulu	3 072	28,3	-43	-1,4
Kuusikko	6 568	7,6	914	16,2

¹Palveluseteli ei ole käytössä Helsingissä eikä Espoossa.

32. Lapsia yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa joulukuussa 2016 ja muutos vuodesta 2015 sekä yksityisen hoidon tuella olevien osuuden muutos vuodesta 2015

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) varhaiskasvatuksessa olevista	Osuuden muutos %-yksikköä
Helsinki	3 246	153	4,9	11,1	0,1
Espoo	2 283	92	4,2	13,8	0,4
Vantaa	429	-177	-29,2	3,6	-1,5
Turku	395	-47	-10,6	5,1	-0,6
Tampere	666	-115	-14,7	6,6	-1,4
Oulu	253	-31	-10,9	2,3	-0,2
Kuusikko	7 272	-125	-1,7	8,4	-0,3

33. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten lukumäärä joulukuussa 2016

34. Yksityisen hoidon tuen vuosikustannukset lasta¹ kohden vuonna 2016, muutos vuodesta 2015 sekä kunnallisen lisän osuus kustannuksista

	€/lapsi ¹	Muutos %	Kuntalisän osuus (€)	Kuntalisän osuus (%)
Helsinki	7 025	0,0	4 740	67,5
Espoo	6 962	-0,8	4 807	69,0
Vantaa	6 619	3,2	4 188	63,3
Turku	6 340	-0,6	4 105	64,7
Tampere	5 418	-1,7	3 332	61,5
Oulu	4 309	-5,3	2 638	61,2
Kuusikko	6 680	0,2	4 469	66,9

¹Lasten määrä on vuosien 2015 ja 2016 joulukuun keskiarvo.

35. Yksityisen hoidon tuen kunnalliset lisät joulukuussa 2016

LASTEN YKSITYISEN HOIDON TUEN KUNTALISÄT VUODEN 2016 LOPUSSA (€/kk)	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU
PÄIVÄKOTI						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	600,00	612,00	600,00	600,00	500,00	560,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	330,00	428,00	350,00	360,00	300,00	262,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	195,00	120,00	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi ²			440,00			308,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi ²			280,00			144,40
PERHEPÄIVÄHOITO						
Hoitajan tai asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	300,00	320,00	290,00	390,00	320,00	250,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	192,00	180,00	245,00	220,00	250,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	115,00	84,09	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi ²						137,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi ²						137,50
Ryhmäperhepäivähoito						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	300,00	612,00	600,00	585,00	500,00	560,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	428,00	350,00	425,00	300,00	300,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	165,00	120,00	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi ²			440,00			308,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi ²			280,00			165,00
TYÖSOPIMUSSUHTEINEN HOITAJA KOTONA						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi	500,00	560,00	290,00	400,00	320,00	250,00
Kokopäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi	160,00	200,00	180,00	330,00	220,00	250,00
Osapäiväinen varhaiskasvatus: kunnan järjestämään esiopetukseen osallistuvat lapset		100,00	100,00	150,00	94,09	
Osapäiväinen varhaiskasvatus: alle 3-vuotias lapsi ²						137,50
Osapäiväinen varhaiskasvatus: 3 vuotta täyttänyt lapsi ²						137,50
Yksityisen hoidon tuen tuen lakisääteinen osuus						
Hoitoraha 173,74 euroa/lapsi/kk						
Tulosidonnainen hoitolisä 146,11 euroa/lapsi/kk ¹						
Alennettu hoitoraha 63,93 euroa/lapsi/kk ¹						

¹ Kela maksaa alennettua hoitorahaa, jos lapsi on kunnan tai peruskoulun esiopetuksessa, aloittaa koulun 6-vuotiaana tai jos lapsi kuuluu pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin. Tällöin myös hoitolisä puoliteaan.

² Uusi tuki alkaen 1.8.2016.

36. Lapsia kotihoidon tuella joulukuussa 2016 sekä muutos vuodesta 2015

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %
Helsinki	8 553	-223	-2,5
Espoo	4 641	-196	-4,1
Vantaa	3 793	-36	-0,9
Turku	1 981	-133	-6,3
Tampere	2 937	-78	-2,6
Oulu	3 232	-414	-11,4
Kuusikko	25 137	-1 080	-4,1

37. Kotihoidon tuen vuosikustannukset lasta¹ kohden 2016, muutos vuodesta 2015 sekä kunnallisen lisän osuus kustannuksista

	€/lapsi ¹	Muutos %	Kuntalisän osuus (€)	Kuntalisän osuus (%)
Helsinki	6 197	1,5	2 155	34,8
Espoo	5 388	1,8	1 472	27,3
Vantaa	5 012	2,8	890	17,7
Turku	4 562	0,5	.	.
Tampere	3 384	-3,5	6	0,2
Oulu	3 964	3,1	294	7,4
Kuusikko	5 116	1,8	1 171	22,9

¹Lasten määrä on vuosien 2015 ja 2016 keskiarvo.

38. Kotihoidon tuen kunnalliset lisät joulukuussa 2016

LASTEN KOTIHOIDON TUEN KUNTALISÄT VUODEN 2016 LOPUSSA (€/kk)	HELSINKI	ESPOO ¹	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU ¹
Alle 1 v 6 kk lapsi	264,00	200,00	215,00			80,00
1 v 6 kk - alle 2-vuotias lapsi	218,64	200,00				
Alle 2-vuotias lapsi		200,00				
Kaksi vuotta täyttänyt, alle 3-vuotias lapsi	134,55	200,00				
Alle 3-vuotias lapsi, sairaan lapsen hoitotuki					252,28	
Monikkotuki pidennetyn vanhempainrahakauden ajalta perheelle, johon on syntynyt tai otettu ottolapseksi samanaikaisesti enemmän kuin yksi lapsi		200,00	215,00			
Ottolapsen kuntalisä, kun perheeseen on otettu kolme vuotta täyttänyt ottolapsi	134,55	200,00				
Kotihoidon tuen lakisääteinen osuus						
Hoitoraha						
Yhdestä alle 3-vuotiaasta (yli 3-vuotiaasta adoptiolapsesta)					341,27 euroa/kk	
Kustakin seuraavasta alle 3-vuotiaasta lapsesta					102,17 euroa/kk	
Kustakin muusta alle kouluikäisestä lapsesta					65,65 euroa/kk	
Hoitolisä (tulosisä)						
Vain yhdestä perheen hoitorahaan oikeuttavasta lapsesta enintään					182,64 euroa/kk	

39. Kunnalliseen kerhotoimintaan osallistuneiden lasten¹ lukumäärä vuonna 2016 sekä muutos vuodesta 2015

	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) 10kk–5-vuotiaista lapsista
Helsinki	1236	-64	-4,9	3,6
Espoo	577	168	41,1	3,0
Vantaa	794	79	11,0	5,7
Turku	489	-42	-7,9	5,5
Tampere	637	1	0,2	5,4
Oulu	1 828	60	3,4	13,7
Kuusikko	5 561	202	3,8	5,5

¹ Lapset, jotka ovat saaneet päätöksen kerhopaikasta.

40. Kaikki esiopetukseen osallistuneet lapset 20.9.2016 sekä esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten osuus kaikista esiopetukseen osallistuneista

	Kaikki esiopetukseen osallistuneet			joista esiopetukseen liittyvään varhaiskasvatukseen osallistuneet	
	Lasten lukumäärä	Muutos Lkm	Muutos %	Osuus (%) 2016	Osuus (%) 2015
Helsinki	5 443	562	11,5	91,4	94,3
Espoo	3 560	161	4,7	88,7	90,1
Vantaa	2 624	-32	-1,2	82,2	84,8
Turku	1 632	43	2,7	86,5	87,0
Tampere	2 103	226	12,0	77,3	83,6
Oulu	2 571	13	0,5	68,0	73,4
Kuusikko	17 933	973	5,7	84,1	87,0

JATKUU: 1A/1 Varhaiskasvatukseen (10kk–6-vuotiaat), 7-vuotiaat ja koko väestö vuosina 2012 – 2016 (31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			Tampere			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)				
3-6-vuotiaat	2012	22 852	731	3,3	14 206	296	2,1	10 622	276	2,7	6 333	182	3,0	8 113	108	1,3	7 171	193	2,8	69 297	1 786	2,6	242 630	3 254	1,4
	2013	23 835	983	4,3	14 366	160	1,1	10 743	121	1,1	6 439	106	1,7	8 470	357	4,4	10 677	3 506	48,9	74 530	5 233	7,6	245 158	2 528	1,0
	2014	24 524	689	2,9	14 658	292	2,0	10 802	59	0,5	6 552	113	1,8	8 669	199	2,3	10 711	34	0,3	75 916	1 386	1,9	246 390	1 232	0,5
	2015	25 063	539	2,2	14 879	221	1,5	10 730	-72	-0,7	6 601	49	0,7	8 845	176	2,0	10 725	14	0,1	76 843	927	1,2	246 291	-99	0,0
	2016	25 675	612	2,4	15 135	256	1,7	10 831	101	0,9	6 597	-4	-0,1	8 965	120	1,4	10 560	-165	-1,5	77 763	920	1,2	244 213	-2 078	-0,8
3 - 6-vuotiaita % varhaiskasvatuksesta	2012	62,3			64,2			64,4			62,5			61,8			62,7			63,0			64,7		
	2013	63,1			64,8			65,1			63,2			62,0			64,1			63,7			65,2		
	2014	63,1			64,8			65,5			63,4			62,4			64,6			63,9			65,7		
	2015	63,3			65,5			64,8			62,8			63,8			65,5			64,2			66,1		
	2016	63,9			66,4			65,2			62,4			64,2			66,2			64,8			66,5		
3 - 6-vuotiaita % väestöstä	2012	3,8			5,5			5,2			3,5			3,7			4,9			4,3			4,5		
	2013	3,9			5,5			5,2			3,5			3,8			5,5			4,4			4,5		
	2014	4,0			5,5			5,1			3,6			3,9			5,5			4,5			4,5		
	2015	4,0			5,5			5,0			3,6			3,9			5,4			4,5			4,5		
	2016	4,0			5,5			4,9			3,5			3,9			5,3			4,5			4,4		
7-vuotiaat	2012	5 226	109	2,1	3 347	85	2,6	2 388	-49	-2,0	1 408	-111	-7,3	1 888	70	3,9	1 649	62	3,9	15 906	166	1,1	59 111	34	0,1
	2013	5 507	281	5,4	3 565	218	6,5	2 618	230	9,6	1 491	83	5,9	1 947	59	3,1	2 612	963	58,4	17 740	1 834	11,5	60 698	1 587	2,7
	2014	5 533	26	0,5	3 584	19	0,5	2 619	1	0,0	1 500	9	0,6	1 993	46	2,4	2 592	-20	-0,8	17 821	81	0,5	60 621	-77	-0,1
	2015	5 967	434	7,8	3 660	76	2,1	2 674	55	2,1	1 569	69	4,6	2 102	109	5,5	2 669	77	3,0	18 641	820	4,6	61 437	816	1,3
	2016	6 019	52	0,9	3 632	-28	-0,8	2 721	47	1,8	1 626	57	3,6	2 092	-10	-0,5	2 651	-18	-0,7	18 741	100	0,5	62 280	843	1,4
Koko väestö	2012	603 968	8 584	1,4	256 824	4 385	1,7	205 312	2 311	1,1	180 225	1 595	0,9	217 421	2 253	1,0	146 473	2 564	1,8	1 610 223	21 692	1,4	5 426 674	25 407	0,5
	2013	612 664	8 696	1,4	260 753	3 929	1,5	208 098	2 786	1,4	182 072	1 847	1,0	220 446	3 025	1,4	193 798	47 325	32,3	1 677 831	67 608	4,2	5 451 270	24 596	0,5
	2014	620 715	8 051	1,3	265 545	4 792	1,8	210 803	2 705	1,3	183 827	1 755	1,0	223 005	2 559	1,2	196 293	2 495	1,3	1 700 188	22 357	1,3	5 471 753	20 483	0,4
	2015	628 208	7 493	1,2	269 802	4 257	1,6	214 605	3 802	1,8	185 908	2 081	1,1	225 118	2 113	0,9	198 525	2 232	1,1	1 722 166	21 978	1,3	5 487 308	15 555	0,3
	2016	635 181	6 973	1,1	274 583	4 781	1,8	219 341	4 736	2,2	187 604	1 696	0,9	228 274	3 156	1,4	200 526	2 001	1,0	1 745 509	23 343	1,4	5 503 297	15 989	0,3

1A/2 Varhaiskasvatusikäiset (10kk–6-vuotiaat) äidinkielen mukaan vuosina 2012 – 2016 (31.12.)

Lähde: Tilastokeskus, StatFin-tietokanta, Väestö iän (1-v.), sukupuolen, siviilisäädyn ja kielen mukaan alueittain 1990 – 2016, kunkin vuoden alun (1.1.) aluejaolla. Oulussa vuosien 2012 – 2013 välistä muutosta selittää 1.1.2013 tapahtunut kuntaliitos (Oulu, Haukipudas, Kiiminki, Oulunsalo ja Yli-Ii)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO			SUOMI		
		Muutos (kkm)	Muutos (%)		Muutos (kkm)	Muutos (%)		Muutos (kkm)	Muutos (%)		Muutos (kkm)	Muutos (%)		Muutos (kkm)	Muutos (%)		Muutos (kkm)	Muutos (%)		Muutos (kkm)	Muutos (%)		Muutos (kkm)	Muutos (%)	
Kaikki yhteensä	2012	36 703	1 035	2,9	22 111	406	1,9	16 501	243	1,5	10 131	133	1,3	13 122	190	1,5	11 429	181	1,6	109 997	2 188	2,0	374 855	2 853	0,8
	2013	37 803	1 100	3,0	22 155	44	0,2	16 491	-10	-0,1	10 187	56	0,6	13 663	541	4,1	16 651	5 223	45,7	116 950	6 954	6,3	375 728	873	0,2
	2014	38 863	1 060	2,8	22 614	460	2,1	16 490	-1	0,0	10 341	154	1,5	13 899	236	1,7	16 583	-68	-0,4	118 790	1 840	1,6	375 225	-503	-0,1
	2015	39 605	742	1,9	22 710	96	0,4	16 571	81	0,5	10 506	165	1,6	13 869	-30	-0,2	16 365	-219	-1,3	119 625	835	0,7	376 073	849	0,2
	2016	40 182	577	1,5	22 794	84	0,4	16 619	48	0,3	10 573	67	0,6	13 969	101	0,7	15 947	-417	-2,5	120 084	460	0,4	367 259	-8 814	-2,3
Suomenkieliset	2012	28 715	577	2,1	17 178	0	0,0	13 587	-19	-0,1	8 093	1	0,0	11 962	110	0,9	10 907	130	1,2	90 442	799	0,9	331 635	667	0,2
	2013	29 248	533	1,9	16 913	-266	-1,5	13 259	-329	-2,4	8 062	-31	-0,4	12 374	412	3,4	16 059	5 152	47,2	95 913	5 471	6,0	330 335	-1 300	-0,4
	2014	29 909	661	2,3	16 940	27	0,2	12 927	-331	-2,5	8 121	59	0,7	12 550	176	1,4	15 988	-71	-0,4	96 434	521	0,5	327 955	-2 381	-0,7
	2015	30 033	125	0,4	16 715	-224	-1,3	12 716	-212	-1,6	8 168	46	0,6	12 474	-76	-0,6	15 764	-224	-1,4	95 869	-565	-0,6	323 626	-4 329	-1,3
	2016	30 120	87	0,3	16 521	-195	-1,2	12 455	-261	-2,1	8 157	-11	-0,1	12 494	21	0,2	15 317	-447	-2,8	95 063	-806	-0,8	316 520	-7 106	-2,2
Ruotsinkieliset	2012	2 558	102	4,2	1 996	8	0,4	415	-18	-4,2	699	27	4,0	113	12	11,9	44	2	4,8	5 825	133	2,3	21 604	187	0,9
	2013	2 649	91	3,6	1 991	-5	-0,3	388	-27	-6,5	699	0	0,0	120	7	5,8	51	7	15,9	5 898	73	1,2	21 671	67	0,3
	2014	2 688	39	1,5	1 963	-28	-1,4	406	18	4,7	699	-1	-0,1	113	-7	-5,6	53	2	3,6	5 922	24	0,4	21 617	-54	-0,2
	2015	2 749	61	2,3	1 926	-37	-1,9	392	-14	-3,4	680	-19	-2,7	135	22	19,2	46	-7	-12,6	5 928	6	0,1	21 441	-176	-0,8
	2016	2 782	33	1,2	1 863	-63	-3,3	386	-7	-1,7	673	-7	-1,0	138	3	2,2	41	-6	-12,3	5 881	-47	-0,8	21 111	-330	-1,5
Saamenkieliset	2012	6	0		0	-1		1	1		1	1		4	1		6	1		18	3		204	7	3,6
	2013	5	-1		0	0		1	0		2	1		1	-3		13	7		22	4		207	3	1,5
	2014	4	-1		1	1		2	1		2	0		1	0		10	-3		20	-2		212	4	2,0
	2015	6	2		0	-1		2	0		1	-1		2	1		16	6		27	7		203	-8	-3,9
	2016	7	1		0	0		0	-2		2	1		2	0		14	-2		26	-1		196	-8	-3,8
Muun kieliset	2012	5 425	356	7,0	2 937	399	15,7	2 498	279	12,6	1 338	103	8,3	1 045	69	7,1	471	47	11,1	13 714	1 253	10,1	21 412	1 993	10,3
	2013	5 902	477	8,8	3 251	314	10,7	2 844	346	13,8	1 424	86	6,4	1 169	124	11,9	528	57	12,2	15 117	1 403	10,2	23 515	2 103	9,8
	2014	6 262	361	6,1	3 710	459	14,1	3 155	312	11,0	1 518	94	6,6	1 235	66	5,7	532	4	0,7	16 412	1 295	8,6	25 441	1 927	8,2
	2015	6 817	554	8,8	4 069	358	9,7	3 461	306	9,7	1 658	140	9,2	1 259	24	1,9	538	6	1,1	17 800	1 388	8,5	27 339	1 898	7,5
	2016	7 274	457	6,7	4 410	342	8,4	3 779	318	9,2	1 741	84	5,0	1 336	77	6,1	575	38	7,0	19 114	1 314	7,4	29 433	2 094	7,7

1B/1 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Helsingissä 31.12.2016

	Kunnallinen päiväkotitoi		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2016	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	9	0	0	0	2	0	0	0	0	0	4	15	1,3	1 125	1 099
1v	1 311	52	114	0	85	1	30	0	0	0	235	1 828	27,1	6 739	4 419
2v	3 239	121	155	1	144	0	54	2	0	0	487	4 203	63,3	6 643	1 915
3v	4 226	274	127	0	129	0	79	2	0	0	733	5 570	84,1	6 623	499
4v	4 627	192	84	0	122	1	87	7	0	0	661	5 781	89,4	6 469	330
5v	4 682	176	46	0	65	0	80	8	0	0	669	5 726	91,4	6 267	153
6v	4 937	478	0	1	0	0	47	116	0	0	453	6 032	95,5	6 316	138
0 - 6v	23 031	1 293	526	2	547	2	377	135	0	0	3 242	29 155	72,6	40 182	8 553
7v	29	26	0	1	0	0	4	4	0	0	4	68	1,1	6 019	0
Kaikki yht.	23 060	1 319	526	3	547	2	381	139	0	0	3 246	29 223	56,4	51 826	8 553
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin												Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus			
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus- ikäinen väestö	
0 - 2v	4 559	173	269	1	231	1	84	2	0	0	726	6 046	41,7	14 507	
3 - 6v	18 472	1 120	257	1	316	1	293	133	0	0	2 516	23 109	90,0	25 675	
7 vuotta täyttäneet	29	26	0	1	0	0	4	4	0	0	4	68	1,1	6 019	
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja iltta- ja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset															
	Kunnallinen päiväkotitoi	Kunnallinen perhepäivähoito		Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.						
	Lapset	Lapset	% varhaiskasvatuk- yhteensä olevista		Lapset	Lapset	% varhaiskasvatuk- yhteensä olevista								
Eritystä tukea tarvitsevat lapset	1 907	13	1 920	7,5	0	0	1 920	7,4							
Ymp.vrk ja iltta-lauantai-varhaiskasvatus	630	0	630	2,5	0	0	630	2,4							
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2010 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2016															
	Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta	% esiopetukseen osallistuneista											
Esiopetukseen osallistuvat yht.	5 443		86,2												
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	4 974		78,8	91,4											

1B/2 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Espoossa 31.12.2016

	Kunnallinen päiväkoti		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2016	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	5	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2	9	1,6	552	509
1v	596	15	4	0	6	1	87	4	0	0	179	892	26,1	3 424	2 175
2v	1 552	27	27	0	58	4	256	2	0	0	345	2 271	61,7	3 683	995
3v	2 029	33	45	0	125	4	313	11	0	0	429	2 989	79,5	3 759	377
4v	2 196	38	42	1	152	5	322	5	0	0	499	3 260	86,5	3 769	266
5v	2 360	35	29	0	151	3	347	4	0	0	503	3 432	90,5	3 793	162
6v	2 334	541	22	0	115	5	184	161	0	0	326	3 688	96,7	3 814	157
0 - 6v	11 072	689	170	1	607	22	1 510	187	0	0	2 283	16 541	72,6	22 794	4 641
7v	5	9	0	0	0	0	0	1	0	0	0	15	0,4	3 632	0
Kaikki yht.	11 077	698	170	1	607	22	1 510	188	0	0	2 283	16 556	56,7	29 186	4 641
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin												Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus			
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus- ikäinen väestö	
0 - 2v	2 153	42	32	0	64	5	344	6	0	0	526	3 172	41,4	7 659	
3 - 6v	8 919	647	138	1	543	17	1 166	181	0	0	1 757	13 369	88,3	15 135	
7 vuotta täyttäneet	5	9	0	0	0	0	0	1	0	0	0	15	0,4	3 632	
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja ilt- ja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset															
	Kunnallinen päiväkoti	Kunnallinen perhe- päivähoito	Kunnallinen varhaiskasvatus yht.	Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.									
	Lapset	Lapset	% varhais- kasvatuk- yhteensä olevista	Lapset	Lapset	% varhais- kasvatuk- yhteensä olevista									
Eritystä tukea tarvitsevat lapset	988	9	997	32	0	1 029									
Ymp.vrk ja ilt-lauantai-varhaiskasvatus	312	0	312	32	0	344									
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2010 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2016															
	Lapset	% 6-vuotiaiden ikäluokasta	% esiopetukseen osallistuneista												
Esiopetukseen osallistuvat yht.	3 560	93,3													
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	3 156	82,7	88,7												

1B/3 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Vantaalla 31.12.2016

	Kunnallinen päiväkotito		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2016	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	5	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	8	1,9	431	437
1v	466	23	42	0	23	1	0	0	104	9	41	709	27,2	2 606	1 710
2v	1 184	111	51	0	53	5	5	0	170	28	77	1 684	61,2	2 751	831
3v	1 454	215	38	0	53	7	6	3	171	31	103	2 081	76,1	2 735	335
4v	1 602	257	23	0	28	5	11	3	150	32	74	2 185	83,6	2 615	226
5v	1 892	243	8	0	17	0	16	0	119	25	88	2 408	88,4	2 723	133
6v	1 988	519	0	0	0	0	6	107	7	91	44	2 762	100,1	2 758	121
0 - 6v	8 591	1 368	162	0	174	18	44	113	723	216	428	11 837	71,2	16 619	3 793
7v	13	4	0	1	0	0	0	0	0	0	1	19	0,7	2 721	22
Kaikki yht.	8 604	1 372	162	1	174	18	44	113	723	216	429	11 856	55,2	21 497	3 815
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin												Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus			
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus- ikäinen väestö	
0 - 2v	1 655	134	93	0	76	6	5	0	276	37	119	2 401	41,5	5 788	
3 - 6v	6 936	1 234	69	0	98	12	39	113	447	179	309	9 436	87,1	10 831	
7 vuotta täyttäneet	13	4	0	1	0	0	0	0	0	0	1	19	0,7	2 721	
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja iltta- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset															
	Kunnallinen päiväkotito	Kunnallinen perhepäivähoito	Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.								
	Lapset	Lapset	% varhais- Lapset kasvatus- yhteensä sessa olevista		Lapset	Lapset	% varhais- Lapset kasvatus- yhteensä sessa olevista								
Eritystä tukea tarvitsevat lapset	960	4	964	9,3	0	0	964	8,4							
Ymp.vrk ja iltta-lauantaivarhaiskasvatus	483	0	483	4,7	0	0	483	4,2							
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2010 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2016															
	Lapset		% 6-vuotiaiden ikäluokasta		% esiopetukseen osallistuneista										
Esiopetukseen osallistuvat yht.	2 624		95,1												
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus	2 158		78,2		82,2										

1B/4 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Turussa 31.12.2016

	Kunnallinen päiväkotito		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2016	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	7	0	4	0	0	0	0	0	5	0	2	18	6,0	299	239
1v	331	14	54	0	0	0	3	0	215	1	71	689	37,0	1 862	943
2v	604	17	66	0	0	0	5	0	394	2	118	1 206	66,4	1 815	464
3v	786	43	41	0	0	0	5	0	406	3	81	1 365	81,3	1 679	137
4v	933	60	17	0	0	0	3	0	395	2	49	1 459	87,7	1 663	101
5v	928	52	8	0	0	0	8	0	371	8	54	1 429	88,6	1 612	49
6v	1 176	204	0	0	0	0	11	3	168	24	20	1 606	97,7	1 643	48
0 - 6v	4 765	390	190	0	0	0	35	3	1 954	40	395	7 772	73,5	10 573	1 981
7v	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0,4	1 626	0
Kaikki yht.	4 770	392	190	0	0	0	35	3	1 954	40	395	7 779	56,8	13 691	1 981
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin												Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus			
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus- ikäinen väestö	
0 - 2v	942	31	124	0	0	0	8	0	614	3	191	1 913	48,1	3 976	
3 - 6v	3 823	359	66	0	0	0	27	3	1 340	37	204	5 859	88,8	6 597	
7 vuotta täyttäneet	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0,4	1 626	
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja iltta- ja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset															
Eritystä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja iltta-luantai-varhaiskasvatus	Kunnallinen päiväkotito	Kunnallinen perhepäivähoito	Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.								
	Lapset	Lapset	% varhais- Lapset kasvatus- yhteensä sessa olevista		Lapset	Lapset	% varhais- Lapset kasvatus- yhteensä sessa olevista								
	438	0	438	8,2	0	21	459	6,2							
	406	0	406	7,6	0	406	5,5								
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2010 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2016															
			Lapset	% 6-vuotiaiden ikäluokasta	% esiopetukseen osallistuneista										
Esiopetukseen osallistuvat yht.			1 632	99,3											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			1 411	85,9	86,5										

1B/5 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Tampereella 31.12.2016

	Kunnallinen päiväkotiki		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2016	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	10	1	1	0	0	0	0	0	0	0	7	19	5,0	380	367
1v	534	32	18	0	0	0	23	0	59	1	91	758	32,5	2 331	1 346
2v	1 076	36	22	0	4	0	43	1	120	3	158	1 463	63,8	2 293	611
3v	1 413	55	26	0	4	0	56	0	103	2	131	1 790	78,9	2 269	232
4v	1 677	47	10	0	0	0	63	0	115	4	105	2 021	85,6	2 361	174
5v	1 555	58	7	2	0	0	73	0	90	1	94	1 880	88,4	2 126	113
6v	1 549	428	0	2	0	0	2	21	64	1	80	2 147	97,2	2 209	94
0 - 6v	7 814	657	84	4	8	0	260	22	551	12	666	10 078	72,1	13 969	2 937
7v	21	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	30	1,4	2 092	2
Kaikki yht.	7 835	665	84	5	8	0	260	22	551	12	666	10 108	56,3	17 962	2 939
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin													Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus		
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus-ikäinen väestö	
0 - 2v	1 620	69	41	0	4	0	66	1	179	4	256	2 240	44,8	5 004	
3 - 6v	6 194	588	43	4	4	0	194	21	372	8	410	7 838	87,4	8 965	
7 vuotta täyttäneet	21	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	30	1,4	2 092	
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja iltaja lauantai-varhaiskasvatuksessa olevat lapset															
Eritystä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja iltaja lauantai-varhaiskasvatus	Kunnallinen päiväkotiki	Kunnallinen perhepäivähoito	Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.								
	Lapset	Lapset	% varhais- kasvatus- yhteensä		Lapset	Lapset	% varhais- kasvatus- yhteensä								
			Lapset kasvatus- yhteensä				Lapset kasvatus- yhteensä								
	585	0	585	6,8	4	5	594	6,3							
	328	0	328	3,8	0	0	328	3,5							
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2010 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2016															
			Lapset	% 6-vuotiaiden ikäluokasta	% esiopetukseen osallistuneista										
Esiopetukseen osallistuvat yht.			2 103	95,2											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			1 626	73,6	77,3										

1B/6 Varhaiskasvatuksen, yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen sekä esiopetuksen kattavuus Oulussa 31.12.2016

	Kunnallinen päiväkotito		Hoitajan/asiakkaan kotona tapahtuva perhepäivähoito		Ryhmäperhepäivähoito		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus		Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Yksityisen hoidon tuki	Kunnan järjestämä varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki		Väestö 31.12. 2016	Lasten koti-hoidon tuki
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Lapset	Lapset
(10-11kk)	12	1	2	0	0	0	0	0	12	0	2	29	7,5	388	452
1v	475	29	63	0	7	0	0	0	288	20	40	922	37,8	2 438	1 196
2v	850	52	63	1	11	0	0	0	427	46	53	1 503	58,7	2 561	679
3v	1 011	69	68	1	17	0	7	0	509	61	43	1 786	69,2	2 581	291
4v	1 227	78	48	0	9	0	9	0	578	48	45	2 042	75,3	2 712	258
5v	1 283	101	32	1	9	2	7	0	558	52	49	2 094	79,6	2 631	194
6v	1 235	694	9	0	4	0	3	0	396	74	21	2 436	92,4	2 636	162
0 - 6v	6 093	1 024	285	3	57	2	26	0	2 768	301	253	10 812	67,8	15 947	3 232
7v	20	0	1	0	1	0	0	0	3	0	0	25	0,9	2 651	0
Kaikki yht.	6 113	1 024	286	3	58	2	26	0	2 771	301	253	10 837	52,8	20 540	3 232
Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella ikäryhmittäin											Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus				
Lapsen ikä	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	KP- varhais- kasvatus	OP- varhais- kasvatus	Lapset	Lapset yhteensä	% väestöstä	Varhaiskasvatus- ikäinen väestö	
0 - 2v	1 337	82	128	1	18	0	0	0	727	66	95	2 454	45,6	5 387	
3 - 6v	4 756	942	157	2	39	2	26	0	2 041	235	158	8 358	79,1	10 560	
7 vuotta täyttäneet	20	0	1	0	1	0	0	0	3	0	0	25	0,9	2 651	
Eritystä tukea tarvitsevat sekä ympärivuorokautisessa ja iltta- ja lauantaivarhaiskasvatuksessa olevat lapset															
Eritystä tukea tarvitsevat lapset Ymp.vrk ja iltta-lauantaivarhaiskasvatus	Kunnallinen päiväkotito	Kunnallinen perhepäivähoito	Kunnallinen varhaiskasvatus yht.		Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	Palvelusetelillä hankittu varhaiskasvatus		Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yht.							
	Lapset	Lapset	% varhais- Lapset kasvatus- yhteensä sessa olevista		Lapset	Lapset		% varhais- Lapset kasvatus- yhteensä sessa olevista							
		628	2	630	8,4	0	0	31	661	6,2					
	473	19	492	6,6	0	0	0	492	4,6						
Esiopetukseen osallistuvat vuonna 2010 syntyneet lapset (esiopetukseen oikeutettujen ikäluokka) 20.9.2016															
			Lapset	% 6-vuotiaiden ikäluokasta	% esiopetukseen osallistuneista										
Esiopetukseen osallistuvat yht.			2 571	97,5											
Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus			1 748	66,3	68,0										

1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2012 – 2016

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
10kk-6-vuotiaat	2012	25 401	766	3,1	15 289	217	1,4	11 367	184	1,6	7 146	134	1,9	8 855	118	1,4	7 580	209	2,8	75 638	1 628	2,2
	2013	26 238	837	3,3	15 547	258	1,7	11 556	189	1,7	7 285	139	1,9	9 154	299	3,4	10 845	3 265	43,1	80 625	4 987	6,6
	2014	27 361	1 123	4,3	15 930	383	2,5	11 587	31	0,3	7 427	142	1,9	9 661	507	5,5	10 901	56	0,5	82 867	2 242	2,8
	2015	28 028	667	2,4	16 329	399	2,5	11 763	176	1,5	7 713	286	3,9	9 784	123	1,3	11 116	215	2,0	84 733	1 866	2,3
	2016	29 155	1 127	4,0	16 541	212	1,3	11 837	74	0,6	7 772	59	0,8	10 078	294	3,0	10 812	-304	-2,7	86 195	1 462	1,7
% 10kk-6-vuotiaista	2012	69,2			69,1			68,9			70,5			67,5			66,3			68,8		
	2013	69,4			70,2			70,1			71,5			67,0			65,1			68,9		
	2014	70,4			70,4			70,3			71,8			69,5			65,7			69,8		
	2015	70,8			71,9			71,0			73,4			70,5			67,9			70,8		
	2016	72,6			72,6			71,2			73,5			72,1			67,8			71,8		
10kk-2-vuotiaat	2012	5 256	53	1,0	3 211	-54	-1,7	2 278	-95	-4,0	1 683	-17	-1,0	2 016	3	0,1	1 861	52	2,9	16 305	-58	-0,4
	2013	5 354	98	1,9	3 360	149	4,6	2 279	1	0,0	1 678	-5	-0,3	2 039	23	1,1	2 572	711	38,2	17 282	977	6,0
	2014	5 662	308	5,8	3 315	-45	-1,3	2 206	-73	-3,2	1 719	41	2,4	2 249	210	10,3	2 560	-12	-0,5	17 711	429	2,5
	2015	5 847	185	3,3	3 375	60	1,8	2 380	174	7,9	1 789	70	4,1	2 200	-49	-2,2	2 518	-42	-1,6	18 109	398	2,2
	2016	6 046	199	3,4	3 172	-203	-6,0	2 401	21	0,9	1 913	124	6,9	2 240	40	1,8	2 454	-64	-2,5	18 226	117	0,6
% 10kk-2-vuotiaista	2012	37,9			40,6			38,7			44,3			40,2			43,7			40,1		
	2013	38,3			43,1			39,6			44,8			39,3			43,1			40,7		
	2014	39,5			41,7			38,8			45,4			43,0			43,6			41,3		
	2015	40,2			43,1			40,7			45,8			43,8			44,6			42,3		
	2016	41,7			41,4			41,5			48,1			44,8			45,6			43,1		
3-6-vuotiaat	2012	20 145	713	3,7	12 078	271	2,3	9 089	279	3,2	5 463	151	2,8	6 839	115	1,7	5 719	157	2,8	59 333	1 686	2,9
	2013	20 884	739	3,7	12 187	109	0,9	9 277	188	2,1	5 607	144	2,6	7 115	276	4,0	8 273	2 554	44,7	63 343	4 010	6,8
	2014	21 699	815	3,9	12 615	428	3,5	9 381	104	1,1	5 708	101	1,8	7 412	297	4,2	8 341	68	0,8	65 156	1 813	2,9
	2015	22 181	482	2,2	12 954	339	2,7	9 383	2	0,0	5 924	216	3,8	7 584	172	2,3	8 598	257	3,1	66 624	1 468	2,3
	2016	23 109	928	4,2	13 369	415	3,2	9 436	53	0,6	5 859	-65	-1,1	7 838	254	3,3	8 358	-240	-2,8	67 969	1 345	2,0
% 3-6-vuotiaista	2012	88,2			85,0			85,6			86,3			84,3			79,8			85,6		
	2013	87,6			84,8			86,4			87,1			84,0			77,5			85,0		
	2014	88,5			86,1			86,8			87,1			85,5			77,9			85,8		
	2015	88,5			87,1			87,4			89,7			85,7			80,2			86,7		
	2016	90,0			88,3			87,1			88,8			87,4			79,1			87,4		

¹Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

JATKUU: 1C Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa ikäryhmittäin vuosina 2012 – 2016

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)			
7-vuotiaat	2012	86	-3	26	0	21	0	4	-5	26	-2	10	-198	173	-208	-54,6						
	2013	75	-11	16	-10	20	-1	2	-2	26	0	10	0	149	-24	-13,9						
	2014	66	-9	38	22	15	-5	5	3	38	12	16	6	178	29	19,5						
	2015	66	0	28	-10	14	-1	7	2	21	-17	21	5	157	-21	-11,8						
	2016	68	2	15	-13	19	5	7	0	30	9	25	4	164	7	4,5						
% 7-vuotiaista	2012	1,6		0,8		0,9		0,3		1,4		0,6		1,1								
	2013	1,4		0,4		0,8		0,1		1,3		0,4		0,8								
	2014	1,2		1,1		0,6		0,3		1,9		0,6		1,0								
	2015	1,1		0,8		0,5		0,4		1,0		0,8		0,8								
	2016	1,1		0,4		0,7		0,4		1,4		0,9		0,9								
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa yhteensä	2012	25 487	763	3,1	15 315	217	1,4	11 388	184	1,6	7 150	129	1,8	8 881	116	1,3	7 590	11	0,1	75 811	1 420	1,9
	2013	26 313	826	3,2	15 563	248	1,6	11 576	188	1,7	7 287	137	1,9	9 180	299	3,4	10 855	3 265	43,0	80 774	4 963	6,5
	2014	27 427	1 114	4,2	15 968	405	2,6	11 602	26	0,2	7 432	145	2,0	9 699	519	5,7	10 917	62	0,6	83 045	2 271	2,8
	2015	28 094	667	2,4	16 357	389	2,4	11 777	175	1,5	7 720	288	3,9	9 805	106	1,1	11 137	220	2,0	84 890	1 845	2,2
	2016	29 223	1 129	4,0	16 556	199	1,2	11 856	79	0,7	7 779	59	0,8	10 108	303	3,1	10 837	-300	-2,7	86 359	1 469	1,7
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa sekä kotihoidon tuella yhteensä	2012	34 321	1 184	3,6	20 625	328	1,6	15 638	312	2,0	9 409	136	1,5	12 209	106	0,9	10 361	111	1,1	102 563	2 177	2,2
	2013	34 926	605	1,8	20 606	-19	-0,1	15 505	-133	-0,9	9 416	7	0,1	12 798	589	4,8	14 984	4 623	44,6	108 235	5 672	5,5
	2014	36 352	1 426	4,1	21 290	684	3,3	15 609	104	0,7	9 562	146	1,6	12 968	170	1,3	14 852	-132	-0,9	110 633	2 398	2,2
	2015	36 870	518	1,4	21 194	-96	-0,5	15 606	-3	0,0	9 834	272	2,8	12 820	-148	-1,1	14 783	-69	-0,5	111 107	474	0,4
	2016	37 776	906	2,5	21 197	3	0,0	15 671	65	0,4	9 760	-74	-0,8	13 047	227	1,8	14 069	-714	-4,8	111 520	413	0,4
% kaikista 10kk-7-vuotiaista	2012	81,9		81,0		82,8		81,5		81,3		79,2		81,5								
	2013	80,6		80,1		81,1		80,6		82,0		77,8		80,4								
	2014	81,9		81,3		81,7		80,8		81,6		77,5		81,0								
	2015	80,9		80,4		81,1		81,4		80,3		77,7		80,4								
	2016	81,8		80,2		81,0		80,0		81,2		75,6		80,3								

¹Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämisuudoittain vuosina 2012 – 2016 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU ¹			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)	Muutos (lkm)	Muutos (%)			
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO																						
Lapset yhteensä	2012	1 304	-33	-2,5	1 127	-78	-6,5	575	-53	-8,4	386	-58	-13,1	268	-43	-13,8	352	-42	-10,7	4 012	-307	-7,1
	2013	1 218	-86	-6,6	1 060	-67	-5,9	550	-25	-4,3	330	-56	-14,5	245	-23	-8,6	549	197	56,0	3 952	-60	-1,5
	2014	1 180	-38	-3,1	980	-80	-7,5	492	-58	-10,5	286	-44	-13,3	216	-29	-11,8	453	-96	-17,5	3 607	-345	-8,7
	2015	1 137	-43	-3,6	937	-43	-4,4	458	-34	-6,9	240	-46	-16,1	192	-24	-11,1	359	-94	-20,8	3 323	-284	-7,9
	2016	1 078	-59	-5,2	800	-137	-14,6	355	-103	-22,5	190	-50	-20,8	97	-95	-49,5	349	-10	-2,8	2 869	-454	-13,7
Perhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	5,1			7,4			5,0			5,4			3,0			4,6			5,3		
	2013	4,6			6,8			4,8			4,5			2,7			5,1			4,9		
	2014	4,3			6,1			4,2			3,8			2,2			4,1			4,3		
	2015	4,0			5,7			3,9			3,1			2,0			3,2			3,9		
	2016	3,7			4,8			3,0			2,4			1,0			3,2			3,3		
Hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa olevat lapset	2012	698	-66	-8,6	279	-79	-22,1	316	-48	-13,2	386	-58	-13,1	205	-39	-16,0	257	-26	-9,2	2 141	-316	-12,9
	2013	623	-75	-10,7	266	-13	-4,7	290	-26	-8,2	330	-56	-14,5	183	-22	-10,7	390	133	51,8	2 082	-59	-2,8
	2014	586	-37	-5,9	249	-17	-6,4	259	-31	-10,7	286	-44	-13,3	159	-24	-13,1	308	-82	-21,0	1 847	-235	-11,3
	2015	555	-31	-5,3	227	-22	-8,8	226	-33	-12,7	240	-46	-16,1	133	-26	-16,4	268	-40	-13,0	1 649	-198	-10,7
	2016	529	-26	-4,7	171	-56	-24,7	163	-63	-27,9	190	-50	-20,8	89	-44	-33,1	289	21	7,8	1 431	-218	-13,2
Hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	2,7			1,8			2,8			5,4			2,3			3,4			2,8		
	2013	2,4			1,7			2,5			4,5			2,0			3,6			2,6		
	2014	2,1			1,6			2,2			3,8			1,6			2,8			2,2		
	2015	2,0			1,4			1,9			3,1			1,4			2,4			1,9		
	2016	1,8			1,0			1,4			2,4			0,9			2,7			1,7		
Ryhmäperhepäivähoidossa olevat lapset	2012	606	33	5,8	848	1	0,1	259	-5	-1,9	.	.	.	63	-4	-6,0	95	-16	-14,4	1 871	9	0,5
	2013	595	-11	-1,8	794	-54	-6,4	260	1	0,4	.	.	.	62	-1	-1,6	159	64	67,4	1 870	-1	-0,1
	2014	594	-1	-0,2	731	-63	-7,9	233	-27	-10,4	.	.	.	57	-5	-8,1	145	-14	-8,8	1 760	-110	-5,9
	2015	582	-12	-2,0	710	-21	-2,9	232	-1	-0,4	.	.	.	59	2	3,5	91	-54	-37,2	1 674	-86	-4,9
	2016	549	-33	-5,7	629	-81	-11,4	192	-40	-17,2	.	.	.	8	-51	-86,4	60	-31	-34,1	1 438	-236	-14,1
Ryhmäperhepäivähoidossa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	2,4			5,5			2,3			0,0			0,7			1,3			2,5		
	2013	2,3			5,1			2,2			0,0			0,7			1,5			2,3		
	2014	2,2			4,6			2,0			0,0			0,6			1,3			2,1		
	2015	2,1			4,3			2,0			0,0			0,6			0,8			2,0		
	2016	1,9			3,8			1,6			0,0			0,1			0,6			1,7		
KUNNALLINEN VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ																						
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2012	22 388	808	3,7	11 088	320	3,0	10 389	163	1,6	5 499	-13	-0,2	7 800	169	2,2	6 140	-51	-0,8	63 304	1 396	2,3
	2013	23 120	732	3,3	11 415	327	2,9	10 499	110	1,1	5 581	82	1,5	7 920	120	1,5	8 237	2 097	34,2	66 772	3 468	5,5
	2014	24 090	970	4,2	11 755	340	3,0	10 455	-44	-0,4	5 525	-56	-1,0	8 363	443	5,6	7 973	-264	-3,2	68 161	1 389	2,1
	2015	24 510	420	1,7	12 074	319	2,7	10 410	-45	-0,4	5 536	11	0,2	8 397	34	0,4	7 715	-258	-3,2	68 642	481	0,7
	2016	25 457	947	3,9	12 575	501	4,1	10 331	-79	-0,8	5 352	-184	-3,3	8 597	200	2,4	7 486	-229	-3,0	69 798	1 156	1,7
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	87,8			72,4			91,2			76,9			87,8			80,9			83,5		
	2013	87,9			73,3			90,7			76,6			86,3			75,9			82,7		
	2014	87,8			73,6			90,1			74,3			86,2			73,0			82,1		
	2015	87,2			73,8			88,4			71,7			85,6			69,3			80,9		
	2016	87,1			76,0			87,1			68,8			85,1			69,1			80,8		

¹Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

JATKUU: 1D Lapset kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa järjestämisuudoittain vuosina 2012 – 2016 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA ²		TURKU		TAMPERE		OULU ¹		KUUSIKKO	
		Muutos (kkm)	Muutos (%)	Muutos (kkm)	Muutos (%)	Muutos (kkm)	Muutos (%)	Muutos (kkm)	Muutos (%)	Muutos (kkm)	Muutos (%)	Muutos (kkm)	Muutos (%)	Muutos (kkm)	Muutos (%)
Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä ²	2012	564	-497 -46,8	2 231	-89 -3,8	346	35 11,3	101	-72 -41,6	358	7 2,0	32	22 220,0	3 632	-594 -14,1
	2013	527	-37 -6,6	2 202	-29 -1,3	343	-3 -0,9	42	-59 -58,4	331	-27 -7,5	4	-28 -87,5	3 449	-183 -5,0
	2014	451	-76 -14,4	2 154	-48 -2,2	294	-49 -14,3	23	-19 -45,2	315	-16 -4,8	21	17 425,0	3 258	-191 -5,5
	2015	491	40 8,9	2 092	-62 -2,9	262	-32 -10,9	31	8 34,8	298	-17 -5,4	23	2 9,5	3 197	-61 -1,9
	2016	520	29 5,9	1 698	-394 -18,8	157	-105 -40,1	38	7 22,6	282	-16 -5,4	26	3 13,0	2 721	-476 -14,9
Ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	2,2		14,6		3,0		1,4		4,0		0,4		4,8	
	2013	2,0		14,1		3,0		0,6		3,6		0,0		4,3	
	2014	1,6		13,5		2,5		0,3		3,2		0,2		3,9	
	2015	1,7		12,8		2,2		0,4		3,0		0,2		3,8	
	2016	1,8		10,3		1,3		0,5		2,8		0,2		3,2	
Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa lapset yhteensä	2012	2 535	452 21,7	1 996	-14 -0,7	653	-14 -2,1	620	-41 -6,2	723	-60 -7,7	396	-71 -15,2	6 923	252 3,8
	2013	2 666	131 5,2	1 946	-50 -2,5	734	81 12,4	526	-94 -15,2	773	50 6,9	334	-62 -15,7	6 979	56 0,8
	2014	2 886	220 8,3	2 059	113 5,8	627	-107 -14,6	508	-18 -3,4	745	-28 -3,6	311	-23 -6,9	7 136	157 2,2
	2015	3 093	207 7,2	2 191	132 6,4	606	-21 -3,3	442	-66 -13,0	781	36 4,8	284	-27 -8,7	7 397	261 3,7
	2016	3 246	153 4,9	2 283	92 4,2	429	-177 -29,2	395	-47 -10,6	666	-115 -14,7	253	-31 -10,9	7 272	-125 -1,7
Yksityisen hoidon tuella järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	9,9		13,0		5,7		8,7		8,1		5,2		9,1	
	2013	10,1		12,5		6,3		7,2		8,4		3,1		8,6	
	2014	10,5		12,9		5,4		6,8		7,7		2,8		8,6	
	2015	11,0		13,4		5,1		5,7		8,0		2,6		8,7	
	2016	11,1		13,8		3,6		5,1		6,6		2,3		8,4	
Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2012	.		.		.		930	255 37,8	.		1 022	111 12,2	1 952	366 23,1
	2013	.		.		.		1 138	208 22,4	156		2 280	1 258 123,1	3 574	1 622 83,1
	2014	.		226		1 361	223 19,6	1 711	350 25,7	276	120 76,9	2 612	332 14,6	4 475	901 25,2
	2015	.		499	273 120,8	1 711	350 25,7	1 711	350 25,7	329	53 19,2	3 115	503 19,3	5 654	1 179 26,3
	2016	.		939	440 88,2	1 994	283 16,5	1 994	283 16,5	563	234 71,1	3 072	-43 -1,4	6 568	914 16,2
Palvelusetelillä järjestetyssä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	.		.		.		13,0		.		13,5		2,6	
	2013	.		.		.		15,6		1,7		21,0		4,4	
	2014	.		1,9		18,3		2,8		2,8		23,9		5,4	
	2015	.		4,2		22,2		3,4		3,4		28,0		6,7	
	2016	.		7,9		25,6		5,6		5,6		28,3		7,6	
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ JA TUKEMA VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ															
Kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2012	25 487	763 3,1	15 315	217 1,4	11 388	184 1,6	7 150	129 1,8	8 881	116 1,3	7 590	11 0,1	75 811	1 420 1,9
	2013	26 313	826 3,2	15 563	248 1,6	11 576	188 1,7	7 287	137 1,9	9 180	299 3,4	10 855	3 265 43,0	80 774	4 963 6,5
	2014	27 427	1 114 4,2	15 968	405 2,6	11 602	26 0,2	7 432	145 2,0	9 699	519 5,7	10 917	62 0,6	83 045	2 271 2,8
	2015	28 094	667 2,4	16 357	389 2,4	11 777	175 1,5	7 720	288 3,9	9 805	106 1,1	11 137	220 2,0	84 890	1 845 2,2
	2016	29 223	1 129 4,0	16 556	199 1,2	11 856	79 0,7	7 779	59 0,8	10 108	303 3,1	10 837	-300 -2,7	86 359	1 469 1,7

¹Oulussa kuntaliitos 1.1.2013.

²Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016.

1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2012 – 2016 (Tilanne 31.12.)

Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset (Vantaa ja Oulu vuonna 2016) on sijoitettu koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle. Osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset luetaan kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja 4 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevat 20-tuntiset lapset luetaan osapäiväisiin lapsiin.

		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO								
		Muutos (lkkm)	Muutos (%)	Muutos (lkkm)	Muutos (%)	Muutos (lkkm)	Muutos (%)	Muutos (lkkm)	Muutos (%)	Muutos (lkkm)	Muutos (%)	Muutos (lkkm)	Muutos (%)	Muutos (lkkm)	Muutos (%)							
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ KOKOPÄIVÄINEN JA OSAPÄIVÄINEN VARHAISKASVATUS																						
Kokopäiväinen varhaiskasvatus	2012	21 881	326	1,5	12 322	224	1,9	10 169	128	1,3	6 094	149	2,5	7 715	117	1,5	6 812	168	2,5	64 993	1 112	1,7
	2013	22 695	814	3,7	12 714	392	3,2	10 232	63	0,6	6 315	221	3,6	7 971	256	3,3	9 731	2 919	42,9	69 658	4 665	7,2
	2014	23 393	698	3,1	12 911	197	1,5	10 263	31	0,3	6 478	163	2,6	8 455	484	6,1	9 763	32	0,3	71 263	1 605	2,3
	2015	23 787	394	1,7	13 195	284	2,2	10 470	207	2,0	6 854	376	5,8	8 552	97	1,1	9 977	214	2,2	72 835	1 572	2,2
	2016	24 514	727	3,1	13 364	169	1,3	9 707	-763	-7,3	6 949	95	1,4	8 738	186	2,2	9 254	-723	-7,2	72 526	-309	-0,4
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	95,3			92,5			94,7			93,3			94,6			94,7			94,3		
	2013	96,0			93,4			94,4			93,4			94,8			92,5			94,4		
	2014	95,3			92,8			93,5			93,8			94,4			92,1			93,9		
	2015	95,1			93,1			93,7			94,2			94,8			91,9			94,0		
	2016	94,4			93,6			84,9			94,1			92,5			87,4			91,7		
Osapäiväinen varhaiskasvatus	2012	1 071	-15	-1,4	997	7	0,7	566	70	14,1	436	21	5,1	443	59	15,4	382	-86	-18,4	3 895	56	1,5
	2013	952	-119	-11,1	903	-94	-9,4	610	44	7,8	446	10	2,3	436	-7	-1,6	790	408	106,8	4 137	242	6,2
	2014	1 148	196	20,6	998	95	10,5	712	102	16,7	431	-15	-3,4	499	63	14,4	843	53	6,7	4 631	494	11,9
	2015	1 214	66	5,7	971	-27	-2,7	701	-11	-1,5	424	-7	-1,6	472	-27	-5,4	876	33	3,9	4 658	27	0,6
	2016	1 463	249	20,5	909	-62	-6,4	1 720	1 019	145,4	435	11	2,6	704	232	49,2	1 330	454	51,8	6 561	1 903	40,9
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	4,7			7,5			5,3			6,7			5,4			5,3			5,7		
	2013	4,0			6,6			5,6			6,6			5,2			7,5			5,6		
	2014	4,7			7,2			6,5			6,2			5,6			7,9			6,1		
	2015	4,9			6,9			6,3			5,8			5,2			8,1			6,0		
	2016	5,6			6,4			15,1			5,9			7,5			12,6			8,3		
KUNNAN JÄRJESTÄMÄ ILTA-, LAUANTAI- JA YMPÄRIVUOROKAUTINEN VARHAISKASVATUS																						
Lapset ilta-, lauantai- ja ympärivuorokautisessa varhaiskasvatuksessa yhteensä	2012	651	11	1,7	355	26	7,9	449	-39	-8,0	364	25	7,4	252	-7	-2,7	323	-38	-10,5	2 394	-22	-0,9
	2013	628	-23	-3,5	348	-7	-2,0	467	18	4,0	374	10	2,7	292	40	15,9	457	134	41,5	2 566	172	7,2
	2014	615	-13	-2,1	383	35	10,1	476	9	1,9	333	-41	-11,0	329	37	12,7	411	-46	-10,1	2 547	-19	-0,7
	2015	592	-23	-3,7	315	-68	-17,8	471	-5	-1,1	337	4	1,2	321	-8	-2,4	470	59	14,4	2 506	-41	-1,6
	2016	630	38	6,4	344	29	9,2	483	12	2,5	406	69	20,5	328	7	2,2	492	22	4,7	2 683	177	7,1
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	2,8			2,7			4,2			5,6			3,1			4,5			3,5		
	2013	2,7			2,6			4,3			5,5			3,5			4,3			3,5		
	2014	2,5			2,8			4,3			4,8			3,7			3,9			3,4		
	2015	2,4			2,2			4,2			4,6			3,6			4,3			3,2		
	2016	2,4			2,4			4,2			5,5			3,5			4,6			3,4		

JATKUU: 1E Lapset kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa varhaiskasvatusajan ja tuen tarpeen mukaan vuosina 2012 – 2016 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)		Muutos (lkm)	Muutos (%)	
TUKEA TARVITSEVAT LAPSET KUNNALLISESSA JA KUNNAN JÄRJESTÄMÄSSÄ VARHAISKASVATUKSESSA																						
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2012	1 232	35	2,9	801	60	8,1	744	-78	-9,5	541	55	11,3	511	1	0,2	325	-50	-13,3	4 154	23	0,6
	2013	1 200	-32	-2,6	884	83	10,4	714	-30	-4,0	567	26	4,8	553	42	8,2	594	269	82,8	4 512	358	8,6
	2014	1 227	27	2,3	936	52	5,9	885	171	23,9	559	-8	-1,4	586	33	6,0	469	-125	-21,0	4 662	150	3,3
	2015	1 652	425	34,6	1 006	70	7,5	893	8	0,9	421	-138	-24,7	595	9	1,5	587	118	25,2	5 154	492	10,6
	2016	1 920	268	16,2	997	-9	-0,9	964	71	8,0	438	17	4,0	585	-10	-1,7	630	43	7,3	5 534	380	7,4
Osuus (%) kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	5,5			7,2			7,2			9,8			6,6			5,3			6,6		
	2013	5,2			7,7			6,8			10,2			7,0			7,2			6,8		
	2014	5,1			8,0			8,5			10,1			7,0			5,9			6,8		
	2015	6,7			8,3			8,6			7,6			7,1			7,6			7,5		
	2016	7,5			7,9			9,3			8,2			6,8			8,4			7,9		
Kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevat lapset yhteensä	2012	1 247	30	2,5	849	72	9,3	747	-83	-10,0	544	58	11,9	520	-1	-0,2	325	-50	-13,3	4 232	26	0,6
	2013	1 213	-34	-2,7	932	83	9,8	717	-30	-4,0	572	28	5,1	567	47	9,0	594	269	82,8	4 595	363	8,6
	2014	1 237	24	2,0	963	31	3,3	887	170	23,7	577	5	0,9	599	32	5,6	469	-125	-21,0	4 732	137	3,0
	2015	1 663	426	34,4	1 043	80	8,3	897	10	1,1	427	-150	-26,0	595	-4	-0,7	611	142	30,3	5 236	504	10,7
	2016	1 920	257	15,5	1 029	-14	-1,3	964	67	7,5	459	32	7,5	594	-1	-0,2	661	50	8,2	5 627	391	7,5
Osuus (%) kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	2012	5,4			6,4			7,0			8,3			6,4			4,5			6,1		
	2013	5,1			6,8			6,6			8,5			6,7			5,6			6,2		
	2014	5,0			6,9			8,1			8,4			6,7			4,4			6,2		
	2015	6,7			7,4			8,0			5,9			6,6			5,6			6,8		
	2016	7,4			7,2			8,4			6,2			6,3			6,2			7,1		

1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2012 – 2016 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lk/m)	Muutos (%)		Muutos (lk/m)	Muutos (%)		Muutos (lk/m)	Muutos (%)		Muutos (lk/m)	Muutos (%)		Muutos (lk/m)	Muutos (%)		Muutos (lk/m)	Muutos (%)		Muutos (lk/m)	Muutos (%)	
10kk - 6-vuotiaat	2012	8 834	421	5,0	5 310	111	2,1	4 250	128	3,1	2 259	7	0,3	3 328	-10	-0,3	2 771	100	3,7	26 752	757	2,9
	2013	8 613	-221	-2,5	5 043	-267	-5,0	3 929	-321	-7,6	2 129	-130	-5,8	3 618	290	8,7	4 129	1 358	49,0	27 461	709	2,7
	2014	8 925	312	3,6	5 322	279	5,5	4 007	78	2,0	2 130	1	0,0	3 269	-349	-9,6	3 935	-194	-4,7	27 588	127	0,5
	2015	8 776	-149	-1,7	4 837	-485	-9,1	3 829	-178	-4,4	2 114	-16	-0,8	3 015	-254	-7,8	3 646	-289	-7,3	26 217	-1 371	-5,0
	2016	8 553	-223	-2,5	4 641	-196	-4,1	3 793	-36	-0,9	1 981	-133	-6,3	2 937	-78	-2,6	3 232	-414	-11,4	25 137	-1 080	-4,1
Osuus (%) kaikista 10kk - 6-vuotiaista	2012	24,1			24,0			25,8			22,3			25,4			24,2			24,3		
	2013	22,8			22,8			23,8			20,9			26,5			24,8			23,5		
	2014	23,0			23,5			24,3			20,6			23,5			23,7			23,2		
	2015	22,2			21,3			23,1			20,1			21,7			22,3			21,9		
	2016	21,3			20,4			22,8			18,7			21,0			20,3			20,9		
10kk - 1-vuotiaat	2012	5 434	164	3,1	2 987	98	3,4	2 325	61	2,7	1 285	-29	-2,2	1 864	-22	-1,2	1 413	51	3,7	15 308	323	2,2
	2013	5 367	-67	-1,2	2 922	-65	-2,2	2 217	-108	-4,6	1 225	-60	-4,7	2 019	155	8,3	2 106	693	49,0	15 856	548	3,6
	2014	5 590	223	4,2	2 930	8	0,3	2 225	8	0,4	1 278	53	4,3	1 844	-175	-8,7	2 007	-99	-4,7	15 874	18	0,1
	2015	5 569	-21	-0,4	2 791	-139	-4,7	2 203	-22	-1,0	1 280	2	0,2	1 705	-139	-7,5	1 859	-148	-7,4	15 407	-467	-2,9
	2016	5 518	-51	-0,9	2 684	-107	-3,8	2 147	-56	-2,5	1 182	-98	-7,7	1 713	8	0,5	1 648	-211	-11,4	14 892	-515	-3,3
Osuus (%) kaikista 10kk - 1-vuotiaista	2012	72,6			71,2			74,2			62,6			68,4			61,0			69,9		
	2013	70,2			69,9			72,9			60,0			69,5			64,7			68,7		
	2014	71,3			68,7			72,2			61,9			66,0			64,6			68,5		
	2015	70,8			67,5			70,4			58,4			62,3			61,6			66,8		
	2016	70,2			67,5			70,7			54,7			63,2			58,3			66,0		
2-vuotiaat	2012	2 157	197	10,1	1 102	9	0,8	886	20	2,3	535	4	0,8	721	-20	-2,7	582	21	3,7	5 983	231	4,0
	2013	2 004	-153	-7,1	1 023	-79	-7,2	840	-46	-5,2	473	-62	-11,6	769	48	6,7	867	285	49,0	5 976	-7	-0,1
	2014	2 012	8	0,4	1 179	156	15,2	874	34	4,0	459	-14	-3,0	699	-70	-9,1	826	-41	-4,7	6 049	73	1,2
	2015	1 980	-32	-1,6	1 038	-141	-12,0	814	-60	-6,9	478	19	4,1	632	-67	-9,6	766	-60	-7,3	5 708	-341	-5,6
	2016	1 915	-65	-3,3	995	-43	-4,1	831	17	2,1	464	-14	-2,9	611	-21	-3,3	679	-87	-11,4	5 495	-213	-3,7
Osuus (%) kaikista 2-vuotiaista	2012	33,9			29,7			32,3			32,0			34,4			30,0			32,3		
	2013	31,7			28,3			31,1			27,9			34,1			31,9			30,9		
	2014	31,0			32,0			33,5			27,6			31,4			29,9			31,1		
	2015	29,7			28,1			30,0			28,4			26,4			29,2			28,9		
	2016	28,8			27,0			30,2			27,6			26,9			26,5			28,1		

JATKUU: 1F Lapset kotihoidon tuella vuosina 2012 – 2016 (Tilanne 31.12.)

		HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
		Muutos (lk m)	Muutos (%)		Muutos (lk m)	Muutos (%)		Muutos (lk m)	Muutos (%)		Muutos (lk m)	Muutos (%)		Muutos (lk m)	Muutos (%)		Muutos (lk m)	Muutos (%)		Muutos (lk m)	Muutos (%)	
10kk - 2-vuotiaat	2012	7 591	361	5,0	4 089	107	2,7	3 211	81	2,6	1 820	-25	-1,4	2 585	-42	-1,6	1 995	72	3,7	21 291	554	2,7
	2013	7 371	-220	-2,9	3 945	-144	-3,5	3 057	-154	-4,8	1 698	-122	-6,7	2 788	203	7,9	2 973	978	49,0	21 832	541	2,5
	2014	7 602	231	3,1	4 109	164	4,2	3 099	42	1,4	1 737	39	2,3	2 543	-245	-8,8	2 833	-140	-4,7	21 923	91	0,4
	2015	7 549	-53	-0,7	3 829	-280	-6,8	3 017	-82	-2,6	1 758	21	1,2	2 337	-206	-8,1	2 625	-208	-7,3	21 115	-808	-3,7
	2016	7 433	-116	-1,5	3 679	-150	-3,9	2 978	-39	-1,3	1 646	-112	-6,4	2 324	-13	-0,6	2 327	-298	-11,4	20 387	-728	-3,4
Osuus (%) kaikista 10kk - 2-vuotiaista	2012	56,0			52,5			54,3			47,3			52,5			46,7			52,8		
	2013	52,8			50,7			53,2			45,3			53,7			49,8			51,5		
	2014	53,0			51,6			54,5			45,8			48,6			48,2			51,1		
	2015	51,9			48,9			51,6			45,0			46,5			46,5			49,4		
	2016	51,2			48,0			51,4			41,4			46,4			43,2			48,2		
3 - 6-vuotiaat	2012	1 243	60	5,1	1 221	4	0,3	1 039	47	4,7	439	32	7,9	743	32	4,5	776	28	3,7	5 461	203	3,9
	2013	1 242	-1	-0,1	1 098	-123	-10,1	872	-167	-16,1	431	-8	-1,8	830	87	11,7	1 156	380	49,0	5 629	168	3,1
	2014	1 323	81	6,5	1 213	115	10,5	908	36	4,1	393	-38	-8,8	726	-104	-12,5	1 102	-54	-4,7	5 665	36	0,6
	2015	1 227	-96	-7,3	1 008	-205	-16,9	812	-96	-10,6	356	-37	-9,4	678	-48	-6,6	1 021	-81	-7,4	5 102	-563	-9,9
	2016	1 120	-107	-8,7	962	-46	-4,6	815	3	0,4	335	-21	-5,9	613	-65	-9,6	905	-116	-11,4	4 750	-352	-6,9
Osuus (%) kaikista 3 - 6-vuotiaista	2012	5,4			8,6			9,8			6,9			9,2			10,8			7,9		
	2013	5,2			7,6			8,1			6,7			9,8			10,8			7,6		
	2014	5,4			8,3			8,4			6,0			8,4			10,3			7,5		
	2015	4,9			6,8			7,6			5,4			7,7			9,5			6,6		
	2016	4,4			6,4			7,5			5,1			6,8			8,6			6,1		
3 - 6-vuotiaiden osuus (%) kaikista kotihoidon tukea saaneista lapsista	2012	14,1			23,0			24,4			19,4			22,3			28,0			20,4		
	2013	14,4			21,8			22,2			20,2			22,9			28,0			20,5		
	2014	14,8			22,8			22,7			18,5			22,2			28,0			20,5		
	2015	14,0			20,8			21,2			16,8			22,5			28,0			19,5		
	2016	13,1			20,7			21,5			16,9			20,9			28,0			18,9		

2A/1 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannukset vuonna 2016

KOKONAISKUSTANNUKSET (€) VUONNA 2016	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kustannukset yhteensä ilman vyörytyksiä	386 314 361	218 931 859	148 211 796	98 885 435	117 696 267	127 093 336	1 097 133 055
Tulot asiakasmaksuista yhteensä	42 030 131	26 571 766	17 391 862	7 292 487	13 140 580	10 876 002	117 302 829
KUNNAN ITSETUOTTAMA VARHAISKASVATUS							
KUNNAN ITSE TUOTTAMA VARHAISKASVATUS YHTEENSÄ	303 302 255	158 234 361	116 850 753	69 660 818	97 135 398	89 377 198	834 560 783
KUNNALLISET PÄIVÄKODIT							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	288 129 716	145 335 158	112 002 855	67 033 145	95 665 243	84 497 393	792 663 509
Henkilöstökustannukset	197 040 662	93 126 152	78 288 182	48 497 026	62 244 957	55 152 359	534 349 339
Tilakustannukset	46 742 099	26 153 834	16 876 982	9 953 879	14 595 440	14 743 111	129 065 345
Tukipalveluiden kustannukset	35 197 133	20 318 832	14 221 376	6 238 999	14 009 352	9 634 178	99 619 869
Muut kustannukset	3 928 837	2 441 115	1 614 766	825 461	2 506 359	2 069 288	13 385 825
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot	5 220 985	3 295 225	1 001 549	1 517 780	2 309 135	2 898 457	16 243 131
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	<i>39 152 950</i>	<i>22 307 871</i>	<i>16 463 016</i>	<i>6 926 086</i>	<i>12 334 576</i>	<i>10 317 943</i>	<i>107 502 441</i>
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	15 172 539	12 899 203	4 847 898	2 627 673	1 470 155	4 879 805	41 897 273
Henkilöstökustannukset	12 372 465	10 063 688	3 933 638	2 333 809	1 258 000	4 005 136	33 966 738
Tilakustannukset	1 092 777	1 133 166	311 368	47 525	46 022	74 559	2 705 417
Tukipalveluiden kustannukset	866 424	955 223	309 213	572	40 890	82 715	2 255 038
Muut kustannukset	551 308	379 195	166 575	174 096	108 410	428 755	1 808 338
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot	289 564	367 931	127 104	71 671	16 832	288 640	1 161 743
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	<i>2 166 602</i>	<i>1 809 717</i>	<i>764 081</i>	<i>354 077</i>	<i>279 207</i>	<i>475 835</i>	<i>5 849 519</i>
HOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEPÄIVÄHOITO							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	7 790 287	2 466 641	2 110 540	2 627 673	1 112 891	3 883 339	19 991 371
Henkilöstökustannukset	6 964 929	2 111 151	1 888 410	2 333 809	1 018 643	3 235 306	17 552 249
Tilakustannukset	131 624	2 566	0	47 525	0	0	181 715
Tukipalveluiden kustannukset	79 204	930	0	572	234	4 279	85 219
Muut kustannukset	464 952	216 369	142 110	174 096	85 795	412 611	1 495 932
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot	149 578	135 625	80 020	71 671	8 220	231 143	676 256
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	<i>1 044 216</i>	<i>455 872</i>	<i>388 319</i>	<i>354 077</i>	<i>279 207</i>	<i>381 049</i>	<i>2 902 740</i>
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	7 382 252	10 432 562	2 737 359	0	357 264	996 466	21 905 902
Henkilöstökustannukset	5 407 536	7 952 537	2 045 228	0	239 358	769 830	16 414 489
Tilakustannukset	961 154	1 130 600	311 368	0	46 022	74 559	2 523 702
Tukipalveluiden kustannukset	787 220	954 293	309 213	0	40 656	78 436	2 169 818
Muut kustannukset	86 356	162 825	24 465	0	22 616	16 144	312 406
Varhaiskasvatuksen yhteiset menot	139 986	232 306	47 085	0	8 612	57 497	485 487
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	<i>1 122 385</i>	<i>1 353 845</i>	<i>375 762</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>94 786</i>	<i>2 946 779</i>
OSTOPALVELUNA HANKITTU VARHAISKASVATUS							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	7 054 892	19 590 068	3 025 019	512 330	3 255 512	515 677	33 953 498
<i>Tulot asiakasmaksuista</i>	<i>710 579</i>	<i>2 454 178</i>	<i>164 765</i>	<i>12 325</i>	<i>526 797</i>	<i>82 224</i>	<i>3 950 868</i>
PALVELUSETELILLÄ JÄRJESTETTY VARHAISKASVATUS							
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus yhteensä	0	0	5 811 054	16 719 142	3 313 608	22 412 895	48 256 699
YKSITYISEN HOIDON TUKI							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	22 266 557	15 574 139	3 425 437	2 653 136	3 919 698	1 157 057	48 996 024
LASTEN KOTIHOIDON TUKI							
Kustannukset ilman vyörytyksiä yhteensä	53 690 658	25 533 291	19 099 533	9 340 009	10 072 051	13 630 509	131 366 051

2A/2 Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten osuudet kokonaiskustannuksista vuonna 2016

KOKONAISKUSTANNUKSET VUONNA 2016	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta kunnalliset päiväkodit	74,6	66,4	75,6	67,8	81,3	66,5	72,2
josta kunnallinen perhepäivähoito	3,9	5,9	3,3	2,7	1,2	3,8	3,8
josta palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	0,0	0,0	3,9	16,9	2,8	17,6	4,4
josta ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	1,8	8,9	2,0	0,5	2,8	0,4	3,1
josta yksityisen hoidon tuki	5,8	7,1	2,3	2,7	3,3	0,9	4,5
josta kotihoidon tuki	13,9	11,7	12,9	9,4	8,6	10,7	12,0
TULOT ASIAKASMAKSUISTA YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta kunnalliset päiväkodit	93,2	84,0	94,7	95,0	93,9	94,9	91,6
josta kunnallinen perhepäivähoito	5,2	6,8	4,4	4,9	2,1	4,4	5,0
josta ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	1,7	9,2	0,9	0,2	4,0	0,8	3,4
KUNNAN ITSE TUOTTAMA VARHAISKASVATUS							
KUNNALLISET PÄIVÄKODIT YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	68,4	64,1	69,9	72,3	65,1	65,3	67,4
josta tilakustannukset	16,2	18,0	15,1	14,8	15,3	17,4	16,3
josta tukipalveluiden kustannukset	12,2	14,0	12,7	9,3	14,6	11,4	12,6
josta muut kustannukset	1,4	1,7	1,4	1,2	2,6	2,4	1,7
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,8	2,3	0,9	2,3	2,4	3,4	2,0
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	13,6	15,3	14,7	10,3	12,9	12,2	13,6
KUNNALLINEN PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	81,5	78,0	81,1	88,8	85,6	82,1	81,1
josta tilakustannukset	7,2	8,8	6,4	1,8	3,1	1,5	6,5
josta tukipalveluiden kustannukset	5,7	7,4	6,4	0,0	2,8	1,7	5,4
josta muut kustannukset	3,6	2,9	3,4	6,6	7,4	8,8	4,3
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,9	2,9	2,6	2,7	1,1	5,9	2,8
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	14,3	14,0	15,8	13,5	19,0	9,8	14,0
HOITAJAN KOTONA TAPAHTUVA PERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	89,4	85,6	89,5	88,8	91,5	83,3	87,8
josta tilakustannukset	1,7	0,1	0,0	1,8	0,0	0,0	0,9
josta tukipalveluiden kustannukset	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4
josta muut kustannukset	6,0	8,8	6,7	6,6	7,7	10,6	7,5
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,9	5,5	3,8	2,7	0,7	6,0	3,4
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	13,4	18,5	18,4	13,5	25,1	9,8	14,5
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO YHTEENSÄ	100,0	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0
josta henkilöstökustannukset	73,3	76,2	74,7	0,0	67,0	77,3	74,9
josta tilakustannukset	13,0	10,8	11,4	0,0	12,9	7,5	11,5
josta tukipalveluiden kustannukset	10,7	9,1	11,3	0,0	11,4	7,9	9,9
josta muut kustannukset	1,2	1,6	0,9	0,0	6,3	1,6	1,4
josta varhaiskasvatuksen yhteiset menot	1,9	2,2	1,7	0,0	2,4	5,8	2,2
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	15,2	13,0	13,7	0,0	0,0	9,5	13,5
OSTOPALVELUNA HANKITTU VARHAISKASVATUS							
Asiakasmaksutulojen osuus kokonaiskustannuksista (%)	10,1	12,5	5,4	2,4	16,2	15,9	11,6

2B Varhaiskasvatuksen ja kotihoidon tuen kustannusten tarkastelua vuosina 2015 ja 2016. Vuoden 2015 kustannukset on deflatoitu.

	HELSINKI			ESPOO			VANTAA			TURKU			TAMPERE			OULU			KUUSIKKO		
	2015 ¹	2016	Muutos %	2015 ¹	2016	Muutos %	2015 ¹	2016	Muutos %	2015 ¹	2016	Muutos %	2015 ¹	2016	Muutos %	2015 ¹	2016	Muutos %	2015 ¹	2016	Muutos %
Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus yhteensä	317 852 894	332 623 704	4,6	189 539 109	193 398 568	2,0	128 105 146	129 112 263	0,8	85 231 869	89 545 425	5,1	99 632 926	107 624 216	8,0	112 654 915	113 462 827	0,7	933 016 858	965 767 004	3,5
Kunnan järjestämä varhaiskasvatus yhteensä	296 927 871	310 357 146	4,5	174 682 140	177 824 429	1,8	124 167 503	125 686 826	1,2	82 214 381	86 892 290	5,7	95 443 046	103 704 518	8,7	111 305 784	112 305 770	0,9	884 740 725	916 770 979	3,6
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä	290 624 795	303 302 255	4,4	154 032 769	158 234 361	2,7	116 600 405	116 850 753	0,2	69 052 719	69 660 818	0,9	90 220 394	97 135 398	7,7	89 847 167	89 377 198	-0,5	810 378 248	834 560 783	3,0
Kunnallinen päiväkotito	275 106 274	288 129 716	4,7	140 035 946	145 335 158	3,8	110 989 372	112 002 855	0,9	65 998 937	67 033 145	1,6	88 249 174	95 665 243	8,4	84 562 130	84 497 393	-0,1	764 941 833	792 663 509	3,6
Kunnallinen perhepäivähoito	15 518 521	15 172 539	-2,2	13 996 823	12 899 203	-7,8	5 611 033	4 847 898	-13,6	3 053 782	2 627 673	-14,0	1 971 219	1 470 155	-25,4	5 285 037	4 879 805	-7,7	45 436 415	41 897 273	-7,8
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	6 303 076	7 054 892	11,9	20 649 371	19 590 068	-5,1	3 908 831	3 025 019	-22,6	376 043	512 330	36,2	3 409 432	3 255 512	-4,5	438 510	515 677	17,6	35 085 264	33 953 498	-3,2
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	0	0	0,0	0	0	0,0	3 658 267	5 811 054	58,8	12 785 619	16 719 142	30,8	1 813 220	3 313 608	82,7	21 020 107	22 412 895	6,6	39 277 212	48 256 699	22,9
Kunnan tukema varhaiskasvatus	20 925 023	22 266 557	6,4	14 856 969	15 574 139	4,8	3 937 643	3 425 437	-13,0	3 017 488	2 653 136	-12,1	4 189 880	3 919 698	-6,4	1 349 131	1 157 057	-14,2	48 276 134	48 996 024	1,5
Yksityisen hoidon tuki	20 925 023	22 266 557	6,4	14 856 969	15 574 139	4,8	3 937 643	3 425 437	-13,0	3 017 488	2 653 136	-12,1	4 189 880	3 919 698	-6,4	1 349 131	1 157 057	-14,2	48 276 134	48 996 024	1,5
Kotihoidon tuki	53 845 724	53 690 658	-0,3	26 769 868	25 533 291	-4,6	19 018 481	19 099 533	0,4	9 594 796	9 340 009	-2,7	10 973 521	10 072 051	-8,2	14 516 609	13 630 509	-6,1	134 718 999	131 366 051	-2,5
Kunnan järjestämä ja tukema varhaiskasvatus sekä kotihoidon tuki ²	371 698 619	386 314 361	3,9	216 308 976	218 931 859	1,2	147 123 627	148 211 796	0,7	94 826 665	98 885 435	4,3	110 606 447	117 696 267	6,4	127 171 524	127 093 336	-0,1	1 067 735 858	1 097 133 055	2,8
Muu varhaiskasvatustoiminta	13 171 354	13 338 180	1,3	3 413 170	3 992 823	17,0	3 459 867	3 827 345	10,6	1 200 181	1 296 768	8,0	1 466 404	1 789 616	22,0	3 192 753	3 450 962	8,1	25 903 730	27 695 695	6,9
Avustukset	211 013	191 845	-9,1	0	0	0,0	6 387	0	-100,0	0	0	0,0	28 488	?	0,0	0	0	0,0	245 887	191 845	-22,0
Starttirahat	138 454	154 500	11,6	620 989	716 300	15,3	470 212	476 130	1,3	97 886	100 000	2,2	17 929	0	-100,0	0	0	0,0	1 345 470	1 446 930	7,5

¹ Vuoden 2015 kustannukset on muutettu vuoden 2016 arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle kertoimella (0,9961). (Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 14.6.2017)

² Ilman muun varhaiskasvatustoiminnan (avoin varhaiskasvatus ja kunnallinen kerhotoiminta) kustannuksia

2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2012 – 2016

Kustannukset, euroa		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)		
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset yhteensä (ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa)	2012	337 985 327	4,5	200 112 858	3,5	141 802 332	2,1	87 737 013	10,1	110 066 382	6,5	84 824 916	6,3	962 528 827	4,8
	2013	350 268 554	3,6	209 090 375	4,5	142 613 197	0,6	91 564 655	4,4	112 888 404	2,6	124 950 419	47,3	1 031 375 605	7,2
	2014	362 365 170	3,5	213 230 049	2,0	144 130 195	1,1	93 765 020	2,4	111 464 213	-1,3	125 749 220	0,6	1 050 703 866	1,9
	2015	373 165 464	3,0	217 162 603	1,8	147 704 225	2,5	95 200 883	1,5	111 042 936	-0,4	127 673 385	1,5	1 071 949 496	2,0
	2016	386 314 361	3,5	218 931 859	0,8	148 211 796	0,3	98 885 435	3,9	117 696 267	6,0	127 093 336	-0,5	1 097 133 055	2,3
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä	2012	263 431 722	5,0	140 790 643	4,1	114 359 290	1,7	66 700 352	6,3	87 559 944	7,7	65 039 492	5,4	737 881 442	4,8
	2013	274 222 425	4,1	148 975 739	5,8	115 767 940	1,2	69 467 574	4,1	88 329 025	0,9	93 805 570	44,2	790 568 274	7,1
	2014	283 263 716	3,3	150 275 072	0,9	116 562 319	0,7	70 027 544	0,8	89 076 448	0,8	91 444 129	-2,5	800 649 227	1,3
	2015	291 771 697	3,0	154 640 633	2,9	117 060 549	0,4	69 325 224	-1,0	90 576 433	1,7	90 201 733	-1,4	813 576 268	1,6
	2016	303 302 255	4,0	158 234 361	2,3	116 850 753	-0,2	69 660 818	0,5	97 135 398	7,2	89 377 198	-0,9	834 560 783	2,6
Kunnallinen päiväkotitoiminta	2012	246 166 061	5,6	124 882 563	4,9	107 213 227	2,4	61 976 462	7,0	84 800 269	8,0	60 787 151	5,6	685 825 734	5,4
	2013	257 279 886	4,5	133 684 599	7,0	109 224 987	1,9	65 227 435	5,2	85 788 848	1,2	85 626 104	40,9	736 831 860	7,4
	2014	267 166 460	3,8	135 307 549	1,2	110 367 547	1,0	66 431 261	1,8	86 783 309	1,2	85 373 592	-0,3	751 429 718	2,0
	2015	276 191 934	3,4	140 588 574	3,9	111 427 373	1,0	66 259 390	-0,3	88 597 435	2,1	84 895 840	-0,6	767 960 546	2,2
	2016	288 129 716	4,3	145 335 158	3,4	112 002 855	0,5	67 033 145	1,2	95 665 243	8,0	84 497 393	-0,5	792 663 509	3,2
Kunnallinen perhepäivähoito	2012	17 265 660	-2,9	15 908 079	-1,2	7 146 063	-7,0	4 723 890	-1,4	2 759 675	-0,7	4 252 341	3,2	52 055 708	-2,2
	2013	16 942 539	-1,9	15 291 140	-3,9	6 542 953	-8,4	4 240 139	-10,2	2 540 177	-8,0	8 179 466	92,4	53 736 414	3,2
	2014	16 097 255	-5,0	14 967 523	-2,1	6 194 772	-5,3	3 596 283	-15,2	2 293 139	-9,7	6 070 536	-25,8	49 219 509	-8,4
	2015	15 579 762	-3,2	14 052 059	-6,1	5 633 176	-9,1	3 065 833	-14,7	1 978 999	-13,7	5 305 893	-12,6	45 615 722	-7,3
	2016	15 172 539	-2,6	12 899 203	-8,2	4 847 898	-13,9	2 627 673	-14,3	1 470 155	-25,7	4 879 805	-8,0	41 897 273	-8,2
Hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito	2012	8 794 484	-12,7	3 825 521	-16,8	3 774 645	-10,6	4 723 890	-1,4	2 140 127	0,8	2 955 882	-4,9	26 214 549	-9,3
	2013	8 844 213	0,6	3 388 731	-11,4	3 303 980	-12,5	4 240 139	-10,2	1 959 719	-8,4	5 745 951	94,4	27 482 734	4,8
	2014	8 427 506	-4,7	3 059 635	-9,7	3 098 261	-6,2	3 596 283	-15,2	1 720 443	-12,2	4 551 365	-20,8	24 453 492	-11,0
	2015	7 895 632	-6,3	2 855 089	-6,7	2 648 894	-14,5	3 065 833	-14,7	1 399 741	-18,6	3 991 967	-12,3	21 857 156	-10,6
	2016	7 790 287	-1,3	2 466 641	-13,6	2 110 540	-20,3	2 627 673	-14,3	1 112 891	-20,5	3 883 339	-2,7	19 991 371	-8,5
Ryhmäperhepäivähoito	2012	8 471 177	9,9	12 082 558	5,0	3 371 418	-2,6	.	.	619 548	-5,6	1 296 459	28,0	25 841 159	6,2
	2013	8 098 325	-4,4	11 902 409	-1,5	3 238 973	-3,9	.	.	580 458	-6,3	2 433 514	87,7	26 253 679	1,6
	2014	7 669 750	-5,3	11 907 888	0,0	3 096 511	-4,4	.	.	572 697	-1,3	1 519 171	-37,6	24 766 016	-5,7
	2015	7 684 130	0,2	11 196 970	-6,0	2 984 282	-3,6	.	.	579 258	1,1	1 313 926	-13,5	23 758 566	-4,1
	2016	7 382 252	-3,9	10 432 562	-6,8	2 737 359	-8,3	.	.	357 264	-38,3	996 466	-24,2	21 905 902	-7,8

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2012 – 2016

Kustannukset, euroa		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)		
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2012	9 544 391	-24,0	21 177 649	0,6	4 058 929	6,5	1 450 773	0,0	3 909 012	9,7	565 666	11,0	40 706 420	-1,9
	2013	7 005 058	-26,6	20 779 083	-1,9	4 061 864	0,1	846 486	-41,7	4 042 479	3,4	387 227	-31,5	37 122 197	-8,8
	2014	6 702 198	-4,3	21 119 323	1,6	3 635 503	-10,5	442 705	-47,7	3 762 920	-6,9	437 079	12,9	36 099 728	-2,8
	2015	6 327 950	-5,6	20 730 860	-1,8	3 924 256	7,9	377 527	-14,7	3 422 887	-9,0	440 241	0,7	35 223 722	-2,4
	2016	7 054 892	11,5	19 590 068	-5,5	3 025 019	-22,9	512 330	35,7	3 255 512	-4,9	515 677	17,1	33 953 498	-3,6
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	2012	6 895 469	68,7	.	.	6 926 025	194,4	13 821 494	114,6
	2013	8 868 134	28,6	492 949	.	13 374 364	93,1	22 735 447	64,5
	2014	1 531 142	.	10 960 864	23,6	1 451 694	194,5	17 086 177	27,8	31 029 877	36,5
	2015	3 672 704	139,9	12 836 075	17,1	1 820 375	25,4	21 103 059	23,5	39 432 213	27,1
	2016	5 811 054	58,2	16 719 142	30,3	3 313 608	82,0	22 412 895	6,2	48 256 699	22,4
Yksityisen hoidon tuki	2012	13 875 547	35,2	12 474 056	5,3	3 759 071	6,6	3 822 538	-9,1	3 670 225	7,0	1 864 813	-62,0	39 466 250	3,4
	2013	16 485 630	18,8	12 770 617	2,4	4 218 613	12,2	3 612 834	-5,5	4 080 334	11,2	2 126 928	14,1	43 294 957	9,7
	2014	18 963 014	15,0	14 036 929	9,9	4 006 262	-5,0	3 182 432	-11,9	3 880 465	-4,9	1 541 001	-27,5	45 610 103	5,3
	2015	21 007 600	10,8	14 915 600	6,3	3 953 182	-1,3	3 029 396	-4,8	4 206 415	8,4	1 354 455	-12,1	48 466 647	6,3
	2016	22 266 557	6,0	15 574 139	4,4	3 425 437	-13,3	2 653 136	-12,4	3 919 698	-6,8	1 157 057	-14,6	48 996 024	1,1
Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	2012	7 958 818	23,4	8 394 940	4,2	2 294 464	5,1	2 545 072	-7,8	2 241 544	11,0	1 001 671	-67,7	24 436 509	-0,5
	2013	9 637 095	21,1	8 405 001	0,1	2 697 244	17,6	2 390 882	-6,1	2 450 921	9,3	1 100 382	9,9	26 681 525	9,2
	2014	12 320 110	27,8	9 307 761	10,7	2 532 736	-6,1	2 075 009	-13,2	2 410 375	-1,7	881 802	-19,9	29 527 793	10,7
	2015	13 924 023	13,0	10 201 253	9,6	2 462 004	-2,8	1 935 065	-6,7	2 526 343	4,8	796 035	-9,7	31 844 723	7,8
	2016	15 021 921	7,9	10 752 187	5,4	2 167 223	-12,0	1 717 855	-11,2	2 410 822	-4,6	708 290	-11,0	32 778 298	2,9
Lasten kotihoidon tuki	2012	51 133 666	2,6	25 670 510	1,7	19 625 042	2,6	8 867 881	2,7	14 927 201	-1,1	10 428 921	0,5	130 653 222	1,8
	2013	52 555 441	2,8	26 564 935	3,5	18 564 780	-5,4	8 769 627	-1,1	15 943 617	6,8	15 256 330	46,3	137 654 730	5,4
	2014	53 436 242	1,7	27 798 726	4,6	18 394 969	-0,9	9 151 475	4,4	13 292 687	-16,6	15 240 834	-0,1	137 314 933	-0,2
	2015	54 058 217	1,2	26 875 510	-3,3	19 093 534	3,8	9 632 660	5,3	11 016 826	-17,1	14 573 897	-4,4	135 250 645	-1,5
	2016	53 690 658	-0,7	25 533 291	-5,0	19 099 533	0,0	9 340 009	-3,0	10 072 051	-8,6	13 630 509	-6,5	131 366 051	-2,9
Lasten kotihoidon tuen kuntalisä	2012	18 415 986	2,1	7 819 317	-1,7	5 094 454	-0,5	.	.	3 014 928	-3,5	1 251 732	-0,6	35 596 417	0,3
	2013	18 700 337	1,5	7 938 241	1,5	3 592 478	-29,5	.	.	3 190 900	5,8	1 653 147	32,1	35 075 102	-1,5
	2014	18 543 333	-0,8	8 079 374	1,8	3 381 290	-5,9	.	.	12 925	-99,6	1 472 129	-10,9	31 489 051	-10,2
	2015	18 642 426	0,5	7 723 608	-4,4	3 278 849	-3,0	.	.	33 997	163,0	1 389 401	-5,6	31 068 282	-1,3
	2016	18 668 810	0,1	6 973 799	-9,7	3 390 011	3,4	.	.	18 760	-44,8	1 012 734	-27,1	30 064 114	-3,2

JATKUU: 2C/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen kustannukset vuosina 2012 – 2016

Kustannukset, euroa		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Kustannukset suhteutettuna väestöön ja läsnäolopäiviin															
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset kunnan asukasta kohden	2012	560	3,0	779	1,7	691	1,0	487	9,2	506	5,4	579	4,4	598	4,8
	2013	572	2,2	802	2,9	685	-0,8	503	3,3	512	1,2	645	11,3	615	2,8
	2014	584	2,1	803	0,1	684	-0,2	510	1,4	500	-2,4	641	-0,6	618	0,5
	2015	594	1,8	805	0,2	688	0,7	512	0,4	493	-1,3	643	0,4	622	0,7
	2016	608	2,4	797	-0,9	676	-1,8	527	2,9	516	4,5	634	-1,4	629	1,0
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset 10kk - 6-vuotiasta kunnan asukasta kohden	2012	9 209	1,5	9 050	1,6	8 594	0,6	8 660	8,7	8 388	4,9	7 422	4,6	8 751	4,8
	2013	9 266	0,6	9 438	4,3	8 648	0,6	8 988	3,8	8 262	-1,5	7 504	1,1	8 819	0,8
	2014	9 324	0,6	9 429	-0,1	8 740	1,1	9 067	0,9	8 020	-2,9	7 583	1,1	8 845	0,3
	2015	9 422	1,1	9 562	1,4	8 913	2,0	9 062	-0,1	8 007	-0,2	7 802	2,9	8 961	1,3
	2016	9 614	2,0	9 605	0,4	8 918	0,1	9 353	3,2	8 425	5,2	7 970	2,1	9 136	2,0
Kunnallisten päiväkotien kustannukset läsnäolopäivää kohden	2012	69	2,3	73	1,1	64	-0,3	75	5,8	68	4,6	65	3,9	69	0,0
	2013	70	0,8	76	3,6	65	0,7	77	3,5	69	1,2	71	8,8	71	2,3
	2014	71	2,5	75	-0,7	65	0,5	79	1,9	65	-5,3	72	1,9	71	0,5
	2015	70	-2,4	74	-1,6	66	1,9	77	-1,9	63	-3,7	74	2,2	70	-1,2
	2016	69	-0,6	73	-1,6	67	0,3	79	1,8	67	6,3	75	1,3	70	0,6
Kuntalisän osuus (€) yksityisen hoidon tuesta / lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2012	3 447	-8,3	4 191	1,8	3 476	0,3	3 974	24,9	2 977	11,6	2 321	-9,3	3 595	4,5
	2013	3 706	7,5	4 264	1,7	3 889	11,9	4 173	5,0	3 277	10,1	3 295	41,9	3 856	7,2
	2014	4 438	19,8	4 648	9,0	3 722	-4,3	4 014	-3,8	3 176	-3,1	2 734	-17,0	4 184	8,5
	2015	4 658	4,9	4 801	3,3	3 994	7,3	4 074	1,5	3 311	4,3	2 676	-2,1	4 382	4,7
	2016	4 740	1,8	4 807	0,1	4 188	4,9	4 105	0,8	3 332	0,6	2 638	-1,4	4 469	2,0
Kuntalisän osuus (€) kotihoidon tuesta / lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2012	2 135	-0,9	1 488	-2,7	1 217	-1,2	.	.	904	-4,3	460	6,6	1 349	-0,8
	2013	2 144	0,4	1 534	3,1	878	-27,8	.	.	919	1,6	400	-13,0	1 262	-6,5
	2014	2 115	-1,4	1 559	1,7	852	-3,0	.	.	4	-99,6	365	-8,8	1 144	-9,4
	2015	2 106	-0,4	1 521	-2,5	837	-1,8	.	.	11	188,3	367	0,4	1 155	0,9
	2016	2 155	2,3	1 472	-3,2	890	6,3	.	.	6	-41,7	294	-19,7	1 171	1,4

2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2012 – 2016

Kustannukset, euroa		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	2011-2012	11 983	-2,4	12 883	-1,4	11 095	-3,2	12 115	3,7	11 349	2,6	10 549	-2,4	11 786	-1,2
	2012-2013	12 052	0,6	13 241	2,8	11 085	-0,1	12 539	3,5	11 238	-1,0	11 388	8,0	11 963	1,5
	2013-2014	12 000	-0,4	12 972	-2,0	11 126	0,4	12 611	0,6	10 941	-2,6	11 282	-0,9	11 867	-0,8
	2014-2015	12 007	0,1	12 979	0,1	11 221	0,9	12 535	-0,6	10 809	-1,2	11 499	1,9	11 894	0,2
	2015-2016	12 140	1,1	12 839	-1,1	11 268	0,4	12 796	2,1	11 432	5,8	11 759	2,3	12 057	1,4
Kunnallisten päiväkotien kustannukset lasta kohden	2011-2012	11 913	1,0	12 793	0,4	11 046	-0,9	12 175	5,5	11 419	5,0	10 494	3,1	11 735	1,7
	2012-2013	11 970	0,5	13 161	2,9	11 053	0,1	12 587	3,4	11 283	-1,2	11 138	6,1	11 883	1,3
	2013-2014	11 924	-0,4	12 807	-2,7	11 086	0,3	12 648	0,5	10 970	-2,8	11 227	0,8	11 797	-0,7
	2014-2015	11 935	0,1	12 832	0,2	11 190	0,9	12 561	-0,7	10 836	-1,2	11 414	1,7	11 825	0,2
	2015-2016	12 068	1,1	12 686	-1,1	11 241	0,5	12 819	2,1	11 453	5,7	11 660	2,2	11 988	1,4
Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden	2011-2012	10 034	-2,8	10 528	-1,4	9 222	-3,4	10 090	1,7	9 535	1,5	8 728	-4,3	9 794	-1,9
	2012-2013	10 120	0,9	10 809	2,7	9 323	1,1	10 377	2,8	9 428	-1,1	9 363	7,3	9 952	1,6
	2013-2014	10 103	-0,2	10 506	-2,8	9 342	0,2	10 413	0,3	9 119	-3,3	9 535	1,8	9 889	-0,6
	2014-2015	10 044	-0,6	10 522	0,1	9 381	0,4	10 485	0,7	8 982	-1,5	9 777	2,5	9 896	0,1
	2015-2016	10 057	0,1	10 485	-0,3	9 488	1,1	10 782	2,8	9 585	6,7	9 941	1,7	10 032	1,4
Kunnallisen perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2011-2012	13 075	-76,2	13 643	8,8	11 880	12,6	11 383	9,2	9 533	10,8	11 400	16,3	12 497	-17,0
	2012-2013	13 436	2,8	13 984	2,5	11 632	-2,1	11 844	4,1	9 903	3,9	14 899	30,7	13 169	5,4
	2013-2014	13 426	-0,1	14 674	4,9	11 890	2,2	11 676	-1,4	9 949	0,5	12 117	-18,7	13 023	-1,1
	2014-2015	13 448	0,2	14 660	-0,1	11 859	-0,3	11 657	-0,2	9 701	-2,5	13 069	7,9	13 165	1,1
	2015-2016	13 700	1,9	14 852	1,3	11 926	0,6	12 222	4,8	10 174	4,9	13 785	5,5	13 533	2,8
Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2011-2012	12 031	2,0	12 011	17,0	11 102	14,7	11 383	9,2	9 533	14,9	10 948	14,7	11 403	9,6
	2012-2013	13 390	11,3	12 436	3,5	10 904	-1,8	11 844	4,1	10 102	6,0	14 733	34,6	12 618	10,7
	2013-2014	13 941	4,1	11 882	-4,5	11 287	3,5	11 676	-1,4	10 061	-0,4	13 041	-11,5	12 448	-1,4
	2014-2015	13 840	-0,7	11 996	1,0	10 923	-3,2	11 657	-0,2	9 587	-4,7	13 861	6,3	12 504	0,5
	2015-2016	14 373	3,9	12 395	3,3	10 851	-0,7	12 222	4,8	10 026	4,6	13 944	0,6	12 981	3,8
Ryhmäperhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2011-2012	14 370	15,6	14 257	3,6	12 893	8,8	.	.	9 532	-2,7	12 587	18,0	13 845	8,6
	2012-2013	13 486	-6,2	14 497	1,7	12 482	-3,2	.	.	9 287	-2,6	15 305	21,6	13 800	-0,3
	2013-2014	12 901	-4,3	15 617	7,7	12 562	0,6	.	.	9 625	3,6	9 995	-34,7	13 645	-1,1
	2014-2015	13 068	1,3	15 541	-0,5	12 836	2,2	.	.	9 987	3,8	11 135	11,4	13 837	1,4
	2015-2016	13 054	-0,1	15 583	0,3	12 912	0,6	.	.	10 665	6,8	13 198	18,5	14 078	1,7

JATKUU: 2C/2 Varhaiskasvatuksen kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2012 – 2016

Kustannukset, euroa		HELSINKI		ESPOO		VANTAA ¹		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)		
Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ¹	2011-2012	11 747	11,3	9 307	0,5	12 356	2,1	10 590	0,0	11 027	2,2	.	.	10 361	19,1
	2012-2013	12 842	9,3	9 375	0,7	11 791	-4,6	11 839	11,8	11 734	6,4	.	.	10 527	1,6
	2013-2014	13 706	6,7	9 697	3,4	11 414	-3,2	13 622	15,1	11 650	-0,7	.	.	10 765	2,3
	2014-2015	13 435	-2,0	9 765	0,7	14 116	23,7	13 982	2,6	11 168	-4,1	.	.	10 914	1,4
	2015-2016	13 956	3,9	10 338	5,9	.	.	14 850	6,2	11 226	0,5	.	.	11 475	5,1
Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	2012	7 414	22,5	.	.	6 777	162,5	7 081	74,4
	2013	7 793	5,1	3 160	.	5 866	-13,4	6 361	-10,2
	2014	6 775	.	8 054	3,3	5 260	66,5	6 541	11,5	6 934	9,0
	2015	7 360	8,6	7 502	-6,8	5 533	5,2	6 775	3,6	6 974	0,6
	2016	6 189	-15,9	8 385	11,8	5 886	6,4	7 296	7,7	7 347	5,3
Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden	2011-2012	6 009	0,5	6 228	2,8	5 696	1,6	5 968	23,2	4 874	7,5	4 322	6,9	5 806	8,6
	2012-2013	6 339	5,5	6 479	4,0	6 083	6,8	6 305	5,6	5 455	11,9	6 368	47,4	6 256	7,8
	2013-2014	6 831	7,8	7 010	8,2	5 887	-3,2	6 156	-2,4	5 113	-6,3	4 778	-25,0	6 463	3,3
	2014-2015	7 027	2,9	7 019	0,1	6 412	8,9	6 378	3,6	5 513	7,8	4 553	-4,7	6 670	3,2
	2015-2016	7 025	0,0	6 962	-0,8	6 619	3,2	6 340	-0,6	5 418	-1,7	4 309	-5,3	6 680	0,2
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	2011-2012	5 928	-0,3	4 885	0,6	4 687	1,8	3 932	-3,2	4 478	-1,8	3 833	7,8	4 953	0,7
	2012-2013	6 025	1,6	5 132	5,1	4 540	-3,1	3 997	1,7	4 591	2,5	3 695	-3,6	4 954	0,0
	2013-2014	6 094	1,1	5 364	4,5	4 636	2,1	4 297	7,5	3 860	-15,9	3 780	2,3	4 989	0,7
	2014-2015	6 108	0,2	5 291	-1,4	4 873	5,1	4 539	5,6	3 506	-9,2	3 845	1,7	5 027	0,8
	2015-2016	6 197	1,5	5 388	1,8	5 012	2,8	4 562	0,5	3 384	-3,5	3 964	3,1	5 116	1,8
Kustannukset varhaiskasvatusjärjestelmässä ollutta lasta kohden	2011-2012	10 020	-1,8	9 780	0,0	9 159	-1,7	9 393	6,0	9 054	2,9	8 231	1,7	9 485	0,2
	2012-2013	10 116	1,0	10 142	3,7	9 159	0,0	9 728	3,6	9 029	-0,3	8 339	1,3	9 575	1,0
	2013-2014	10 168	0,5	10 179	0,4	9 265	1,2	9 881	1,6	8 652	-4,2	8 429	1,1	9 601	0,3
	2014-2015	10 193	0,2	10 223	0,4	9 464	2,1	9 817	-0,7	8 612	-0,5	8 616	2,2	9 669	0,7
	2015-2016	10 351	1,5	10 329	1,0	9 484	0,2	10 093	2,8	9 101	5,7	8 810	2,2	9 857	2,0

¹ Sopimuksiin perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016, joten kustannuksia ei voi suhteuttaa lapsimäärään vuoden 2016 osalta.

2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2012 – 2016

Vuosien 2012 – 2015 kustannukset on muutettu vuoden 2016 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 14.6.2017.

Kustannukset, euroa		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset yhteensä (ilman muuta varhaiskasvatustoimintaa)	2012	345 623 413	-0,9	204 635 182	-1,8	145 006 904	-3,2	89 719 770	1,0	112 553 758	1,0	86 741 864	0,8	984 280 891	-0,9
	2013	354 182 169	2,5	211 426 581	3,3	144 206 641	-0,6	92 587 724	3,2	114 149 727	1,4	126 346 513	45,7	1 042 899 354	6,0
	2014	361 509 189	2,1	212 726 356	0,6	143 789 730	-0,3	93 543 528	1,0	111 200 912	-2,6	125 452 174	-0,7	1 048 221 889	0,5
	2015	371 698 619	2,8	216 308 976	1,7	147 123 627	2,3	94 826 665	1,4	110 606 447	-0,5	127 171 524	1,4	1 067 735 858	1,9
	2016	386 314 361	3,9	218 931 859	1,2	148 211 796	0,7	98 885 435	4,3	117 696 267	6,4	127 093 336	-0,1	1 097 133 055	2,8
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä	2012	269 384 981	-0,4	143 972 352	-1,2	116 943 680	-3,5	68 207 705	0,8	89 538 699	2,1	66 509 311	0,0	754 556 729	-0,6
	2013	277 286 363	2,9	150 640 273	4,6	117 061 437	0,1	70 243 748	3,0	89 315 942	-0,2	94 853 677	42,6	799 401 439	5,9
	2014	282 594 589	1,9	149 920 091	-0,5	116 286 975	-0,7	69 862 124	-0,5	88 866 031	-0,5	91 228 119	-3,8	798 757 929	-0,1
	2015	290 624 795	2,8	154 032 769	2,7	116 600 405	0,3	69 052 719	-1,2	90 220 394	1,5	89 847 167	-1,5	810 378 248	1,5
	2016	303 302 255	4,4	158 234 361	2,7	116 850 753	0,2	69 660 818	0,9	97 135 398	7,7	89 377 198	-0,5	834 560 783	3,0
Kunnallinen päiväkotitoiminta	2012	251 729 136	0,1	127 704 768	-0,5	109 636 125	-2,9	63 377 060	1,4	86 716 659	2,4	62 160 872	0,1	701 324 620	-0,1
	2013	260 154 522	3,3	135 178 282	5,9	110 445 378	0,7	65 956 233	4,1	86 747 383	0,0	86 582 821	39,3	745 064 618	6,2
	2014	266 535 359	2,5	134 987 924	-0,1	110 106 836	-0,3	66 274 337	0,5	86 578 309	-0,2	85 171 922	-1,6	749 654 687	0,6
	2015	275 106 274	3,2	140 035 946	3,7	110 989 372	0,8	65 998 937	-0,4	88 249 174	1,9	84 562 130	-0,7	764 941 833	2,0
	2016	288 129 716	4,7	145 335 158	3,8	112 002 855	0,9	67 033 145	1,6	95 665 243	8,4	84 497 393	-0,1	792 663 509	3,6
Kunnallinen perhepäivähoito	2012	17 655 845	-7,9	16 267 584	-6,3	7 307 555	-11,8	4 830 645	-6,5	2 822 040	-5,9	4 348 439	-2,1	53 232 109	-7,3
	2013	17 131 841	-3,0	15 461 991	-5,0	6 616 059	-9,5	4 287 515	-11,2	2 568 559	-9,0	8 270 857	90,2	54 336 820	2,1
	2014	16 059 230	-6,3	14 932 167	-3,4	6 180 139	-6,6	3 587 787	-16,3	2 287 723	-10,9	6 056 196	-26,8	49 103 242	-9,6
	2015	15 518 521	-3,4	13 996 823	-6,3	5 611 033	-9,2	3 053 782	-14,9	1 971 219	-13,8	5 285 037	-12,7	45 436 415	-7,5
	2016	15 172 539	-2,2	12 899 203	-7,8	4 847 898	-13,6	2 627 673	-14,0	1 470 155	-25,4	4 879 805	-7,7	41 897 273	-7,8
Hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito	2012	8 993 229	-17,2	3 911 974	-21,1	3 859 948	-15,3	4 830 645	-6,5	2 188 491	-4,4	3 022 681	-9,8	26 806 968	-14,0
	2013	8 943 031	-0,6	3 426 594	-12,4	3 340 896	-13,4	4 287 515	-11,2	1 981 615	-9,5	5 810 152	92,2	27 789 804	3,7
	2014	8 407 598	-6,0	3 052 408	-10,9	3 090 942	-7,5	3 587 787	-16,3	1 716 379	-13,4	4 540 614	-21,9	24 395 728	-12,2
	2015	7 864 596	-6,5	2 843 866	-6,8	2 638 481	-14,6	3 053 782	-14,9	1 394 239	-18,8	3 976 275	-12,4	21 771 239	-10,8
	2016	7 790 287	-0,9	2 466 641	-13,3	2 110 540	-20,0	2 627 673	-14,0	1 112 891	-20,2	3 883 339	-2,3	19 991 371	-8,2
Ryhmäperhepäivähoito	2012	8 662 616	4,2	12 355 610	-0,4	3 447 608	-7,6	.	.	633 549	-10,5	1 325 758	21,3	26 425 140	0,7
	2013	8 188 809	-5,5	12 035 397	-2,6	3 275 163	-5,0	.	.	586 944	-7,4	2 460 704	85,6	26 547 017	0,5
	2014	7 651 632	-6,6	11 879 759	-1,3	3 089 196	-5,7	.	.	571 344	-2,7	1 515 582	-38,4	24 707 514	-6,9
	2015	7 653 925	0,0	11 152 957	-6,1	2 972 552	-3,8	.	.	576 981	1,0	1 308 762	-13,6	23 665 176	-4,2
	2016	7 382 252	-3,5	10 432 562	-6,5	2 737 359	-7,9	.	.	357 264	-38,1	996 466	-23,9	21 905 902	-7,4

JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2012 – 2016

Kustannukset, euroa		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)	
Ostopalveluna hankittu varhaiskasvatus	2012	9 760 084	-28,0	21 656 240	-4,6	4 150 656	1,0	1 483 559	-51,3	3 997 351	4,0	578 449	5,2	41 626 339	-12,9
	2013	7 083 327	-27,4	21 011 252	-3,0	4 107 248	-1,0	855 944	-42,3	4 087 646	2,3	391 553	-32,3	37 536 970	-9,8
	2014	6 686 366	-5,6	21 069 434	0,3	3 626 915	-11,7	441 659	-48,4	3 754 031	-8,2	436 047	11,4	36 014 453	-4,1
	2015	6 303 076	-5,7	20 649 371	-2,0	3 908 831	7,8	376 043	-14,9	3 409 432	-9,2	438 510	0,6	35 085 264	-2,6
	2016	7 054 892	11,9	19 590 068	-5,1	3 025 019	-22,6	512 330	36,2	3 255 512	-4,5	515 677	17,6	33 953 498	-3,2
Palvelusetelillä järjestetty varhaiskasvatus	2012	7 051 299	63,8	.	.	7 082 545	185,9	14 133 844	108,4
	2013	8 967 219	27,2	498 457	.	13 523 798	90,9	22 989 474	62,7
	2014	1 527 525	.	10 934 972	21,9	1 448 264	190,5	17 045 816	26,0	30 956 578	34,7
	2015	3 658 267	139,5	12 785 619	16,9	1 813 220	25,2	21 020 107	23,3	39 277 212	26,9
	2016	5 811 054	58,8	16 719 142	30,8	3 313 608	82,7	22 412 895	6,6	48 256 699	22,9
Yksityisen hoidon tuki	2012	14 189 119	28,2	12 755 955	-0,2	3 844 022	1,0	3 908 923	-13,8	3 753 168	1,4	1 906 956	-63,9	40 358 143	-2,0
	2013	16 669 827	17,5	12 913 306	1,2	4 265 748	11,0	3 653 201	-6,5	4 125 924	9,9	2 150 693	12,8	43 778 699	8,5
	2014	18 918 219	13,5	14 003 771	8,4	3 996 798	-6,3	3 174 914	-13,1	3 871 298	-6,2	1 537 361	-28,5	45 502 362	3,9
	2015	20 925 023	10,6	14 856 969	6,1	3 937 643	-1,5	3 017 488	-5,0	4 189 880	8,2	1 349 131	-12,2	48 276 134	6,1
	2016	22 266 557	6,4	15 574 139	4,8	3 425 437	-13,0	2 653 136	-12,1	3 919 698	-6,4	1 157 057	-14,2	48 996 024	1,5
Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	2012	8 138 679	17,0	8 584 656	-1,1	2 346 316	-0,3	2 602 587	-12,6	2 292 200	5,3	1 024 308	-69,4	24 988 747	-5,7
	2013	9 744 772	19,7	8 498 911	-1,0	2 727 381	16,2	2 417 596	-7,1	2 478 306	8,1	1 112 677	8,6	26 979 643	8,0
	2014	12 291 007	26,1	9 285 774	9,3	2 526 753	-7,4	2 070 108	-14,4	2 404 681	-3,0	879 719	-20,9	29 458 042	9,2
	2015	13 869 290	12,8	10 161 154	9,4	2 452 326	-2,9	1 927 459	-6,9	2 516 412	4,6	792 906	-9,9	31 719 548	7,7
	2016	15 021 921	8,3	10 752 187	5,8	2 167 223	-11,6	1 717 855	-10,9	2 410 822	-4,2	708 290	-10,7	32 778 298	3,3
Lasten kotihoidon tuki	2012	52 289 229	-2,7	26 250 635	-3,6	20 068 546	-2,7	9 068 285	-2,6	15 264 539	-6,2	10 664 603	-4,7	133 605 837	-3,4
	2013	53 142 653	1,6	26 861 750	2,3	18 772 208	-6,5	8 867 611	-2,2	16 121 758	5,6	15 426 792	44,7	139 192 772	4,2
	2014	53 310 014	0,3	27 733 060	3,2	18 351 516	-2,2	9 129 858	3,0	13 261 287	-17,7	15 204 832	-1,4	136 990 567	-1,6
	2015	53 845 724	1,0	26 769 868	-3,5	19 018 481	3,6	9 594 796	5,1	10 973 521	-17,3	14 516 609	-4,5	134 718 999	-1,7
	2016	53 690 658	-0,3	25 533 291	-4,6	19 099 533	0,4	9 340 009	-2,7	10 072 051	-8,2	13 630 509	-6,1	131 366 051	-2,5
Lasten kotihoidon tuen kuntalisä	2012	18 832 167	-3,2	7 996 024	-6,7	5 209 583	-5,6	.	.	3 083 062	-8,5	1 280 020	-5,8	36 400 855	-4,9
	2013	18 909 279	0,4	8 026 936	0,4	3 632 617	-30,3	.	.	3 226 552	4,7	1 671 618	30,6	35 467 003	-2,6
	2014	18 499 530	-2,2	8 060 289	0,4	3 373 303	-7,1	.	.	12 894	-99,6	1 468 651	-12,1	31 414 667	-11,4
	2015	18 569 146	0,4	7 693 248	-4,6	3 265 960	-3,2	.	.	33 864	162,6	1 383 940	-5,8	30 946 158	-1,5
	2016	18 668 810	0,5	6 973 799	-9,4	3 390 011	3,8	.	.	18 760	-44,6	1 012 734	-26,8	30 064 114	-2,9

JATKUU: 2D/1 Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen (sisältäen varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestetyn esiopetuksen) sekä kotihoidon tuen deflatoidut kustannukset vuosina 2012 – 2016

Kustannukset, euroa		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
		Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)	Muutos (%)		
Kustannukset suhteutettuna väestöön ja läsnäolopäiviin															
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset kunnan asukasta kohden	2012	572	-2,3	797	-3,5	706	-4,3	498	0,1	518	-0,1	592	-0,9	611	-0,9
	2013	578	1,0	811	1,8	693	-1,9	509	2,1	518	0,0	652	10,1	622	1,7
	2014	582	0,7	801	-1,2	682	-1,6	509	0,1	499	-3,7	639	-2,0	617	-0,8
	2015	592	1,6	802	0,1	686	0,5	510	0,2	491	-1,5	641	0,2	620	0,6
	2016	608	2,8	797	-0,5	676	-1,4	527	3,3	516	4,9	634	-1,1	629	1,4
Kunnan järjestämän ja tukeman varhaiskasvatuksen sekä kotihoidon tuen kustannukset 10kk - 6-vuotiasta kunnan asukasta kohden	2012	9 417	-3,7	9 255	-3,6	8 788	-4,6	8 856	-0,3	8 578	-0,5	7 590	-0,8	8 948	-0,9
	2013	9 369	-0,5	9 543	3,1	8 745	-0,5	9 089	2,6	8 355	-2,6	7 588	0,0	8 917	-0,3
	2014	9 302	-0,7	9 407	-1,4	8 720	-0,3	9 046	-0,5	8 001	-4,2	7 565	-0,3	8 824	-1,0
	2015	9 385	0,9	9 525	1,3	8 878	1,8	9 026	-0,2	7 975	-0,3	7 771	2,7	8 926	1,2
	2016	9 614	2,4	9 605	0,8	8 918	0,4	9 353	3,6	8 425	5,6	7 970	2,6	9 136	2,4
Kunnallisten päiväkotien kustannukset läsnäolopäivää kohden	2012	71	-3,0	75	-4,2	66	-5,4	76	0,3	70	-0,8	66	-1,5	71	-2,9
	2013	71	-0,3	77	2,4	66	-0,4	78	2,4	70	0,1	71	7,6	71	1,2
	2014	71	1,1	75	-2,0	65	-0,8	79	0,5	65	-6,6	72	0,5	71	-0,8
	2015	69	-2,6	74	-1,7	66	1,7	77	-2,0	63	-3,8	73	2,0	70	-1,4
	2016	69	-0,2	73	-1,2	67	0,7	79	2,2	67	6,8	75	1,7	70	1,0
Kuntalisän osuus (€) yksityisen hoidon tuesta/lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2012	3 525		4 286		3 555		4 063		3 044		2 374		3 676	
	2013	3 747		4 312		3 933		4 219		3 313		3 331		3 899	
	2014	4 428		4 637		3 713		4 004		3 168		2 728		4 174	
	2015	4 639		4 782		3 978		4 058		3 298		2 665		4 365	
	2016	4 740		4 807		4 188		4 105		3 332		2 638		4 469	
Kuntalisän osuus (€) kotihoidon tuesta/lapsi (kahden vuoden keskiarvo)	2012	2 183		1 521		1 244		.		925		470		1 380	
	2013	2 168		1 551		888		.		929		405		1 276	
	2014	2 110		1 555		850		.		4		364		1 141	
	2015	2 098		1 515		834		.		11		365		1 150	
	2016	2 155		1 472		890		.		6		294		1 171	

2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon vuosina 2012 – 2016

Vuosien 2012 – 2015 kustannukset on muutettu vuoden 2016 rahan arvoon julkisten menojen hintaindeksillä opetustoimelle. Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto 14.6.2017.

Kustannukset, euroa		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)
Kunnallisen varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	2011-2012	12 254	-7,5	13 175	-6,5	11 345	-8,2	12 389	-1,7	11 605	-2,7	10 787	-7,5	12 052	-6,3
	2012-2013	12 186	-0,6	13 388	1,6	11 208	-1,2	12 679	2,3	11 363	-2,1	11 516	6,8	12 096	0,4
	2013-2014	11 972	-1,8	12 941	-3,3	11 099	-1,0	12 581	-0,8	10 915	-3,9	11 256	-2,3	11 839	-2,1
	2014-2015	11 960	-0,1	12 928	-0,1	11 177	0,7	12 486	-0,8	10 766	-1,4	11 454	1,8	11 847	0,1
	2015-2016	12 140	1,5	12 839	-0,7	11 268	0,8	12 796	2,5	11 432	6,2	11 759	2,7	12 057	1,8
Kunnallisten päiväkotien kustannukset lasta kohden	2011-2012	12 182	-4,2	13 082	-4,8	11 296	-6,1	12 450	0,1	11 677	-0,5	10 731	-2,2	12 001	-3,6
	2012-2013	12 104	-0,6	13 308	1,7	11 177	-1,1	12 728	2,2	11 409	-2,3	11 262	4,9	12 016	0,1
	2013-2014	11 896	-1,7	12 777	-4,0	11 059	-1,1	12 618	-0,9	10 944	-4,1	11 201	-0,5	11 770	-2,1
	2014-2015	11 888	-0,1	12 782	0,0	11 146	0,8	12 512	-0,8	10 794	-1,4	11 369	1,5	11 778	0,1
	2015-2016	12 068	1,5	12 686	-0,7	11 241	0,8	12 819	2,5	11 453	6,1	11 660	2,6	11 988	1,8
Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden	2011-2012	10 261	-7,8	10 766	-6,4	9 431	-8,4	10 318	-3,5	9 751	-3,8	8 925	-9,2	10 016	-6,9
	2012-2013	10 233	-0,3	10 929	1,5	9 427	0,0	10 493	1,7	9 534	-2,2	9 467	6,1	10 064	0,5
	2013-2014	10 079	-1,5	10 481	-4,1	9 320	-1,1	10 389	-1,0	9 097	-4,6	9 513	0,5	9 865	-2,0
	2014-2015	10 004	-0,7	10 480	0,0	9 344	0,3	10 444	0,5	8 946	-1,7	9 739	2,4	9 857	-0,1
	2015-2016	10 057	0,5	10 485	0,0	9 488	1,5	10 782	3,2	9 585	7,1	9 941	2,1	10 032	1,8
Kunnallisen perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2011-2012	13 371	-77,5	13 952	3,2	12 149	6,8	11 640	3,5	9 748	5,0	11 658	10,3	12 779	-21,3
	2012-2013	13 586	1,6	14 140	1,3	11 762	-3,2	11 976	2,9	10 014	2,7	15 065	29,2	13 316	4,2
	2013-2014	13 394	-1,4	14 639	3,5	11 862	0,9	11 649	-2,7	9 925	-0,9	12 088	-19,8	12 992	-2,4
	2014-2015	13 395	0,0	14 603	-0,2	11 813	-0,4	11 611	-0,3	9 663	-2,6	13 017	7,7	13 113	0,9
	2015-2016	13 700	2,3	14 852	1,7	11 926	1,0	12 222	5,3	10 174	5,3	13 785	5,9	13 533	3,2
Hoitajan kotona tapahtuvan perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2011-2012	12 303	-3,2	12 282	10,9	11 353	8,8	11 640	3,5	9 748	9,0	11 195	8,7	11 660	3,9
	2012-2013	13 540	10,1	12 575	2,4	11 026	-2,9	11 976	2,9	10 215	4,8	14 898	33,1	12 759	9,4
	2013-2014	13 908	2,7	11 854	-5,7	11 260	2,1	11 649	-2,7	10 037	-1,7	13 010	-12,7	12 418	-2,7
	2014-2015	13 785	-0,9	11 949	0,8	10 880	-3,4	11 611	-0,3	9 550	-4,9	13 807	6,1	12 455	0,3
	2015-2016	14 373	4,3	12 395	3,7	10 851	-0,3	12 222	5,3	10 026	5,0	13 944	1,0	12 981	4,2
Ryhmäperhepäivähoidon kustannukset lasta kohden	2011-2012	14 695	9,6	14 579	-1,7	13 184	3,2	.	.	9 747	-7,8	12 871	11,9	14 158	3,0
	2012-2013	13 637	-7,2	14 659	0,6	12 621	-4,3	.	.	9 391	-3,7	15 476	20,2	13 954	-1,4
	2013-2014	12 871	-5,6	15 580	6,3	12 532	-0,7	.	.	9 602	2,3	9 971	-35,6	13 613	-2,4
	2014-2015	13 017	1,1	15 479	-0,6	12 785	2,0	.	.	9 948	3,6	11 091	11,2	13 783	1,2
	2015-2016	13 054	0,3	15 583	0,7	12 912	1,0	.	.	10 665	7,2	13 198	19,0	14 078	2,1

JATKUU: 2D/2 Varhaiskasvatuksen deflatoidut kustannukset suhteutettuna kyseisen ja edeltävän vuoden joulukuussa varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuella olleiden lasten keskiarvoon 2012 – 2016

Kustannukset, euroa		HELSINKI		ESPOO		VANTAA ¹		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)
Ostopalveluna hankitun varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden ¹	2011-2012	12 012	5,6	9 517	-4,7	12 635	-3,2	10 829	124,0	11 276	-3,0	.	.	10 595	5,7
	2012-2013	12 985	8,1	9 479	-0,4	11 922	-5,6	11 971	10,5	11 865	5,2	.	.	10 644	0,5
	2013-2014	13 674	5,3	9 674	2,0	11 387	-4,5	13 590	13,5	11 622	-2,0	.	.	10 739	0,9
	2014-2015	13 382	-2,1	9 727	0,5	14 061	23,5	13 928	2,5	11 124	-4,3	.	.	10 871	1,2
	2015-2016	13 956	4,3	10 338	6,3	.	.	14 850	6,6	11 226	0,9	.	.	11 475	5,6
Palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset lasta kohden	2012	7 582	18,9	.	.	6 930	154,8	7 241	69,3
	2013	7 880	3,9	3 195	.	5 931	-14,4	6 432	-11,2
	2014	6 759	.	8 035	2,0	5 247	64,2	6 526	10,0	6 918	7,5
	2015	7 331	8,5	7 473	-7,0	5 511	5,0	6 748	3,4	6 947	0,4
	2016	6 189	-15,6	8 385	12,2	5 886	6,8	7 296	8,1	7 347	5,8
Yksityisen hoidon tuen kustannukset lasta kohden	2011-2012	6 145	-4,7	6 368	-2,5	5 824	-3,6	6 103	16,9	4 984	2,0	4 419	1,3	5 938	3,0
	2012-2013	6 410	4,3	6 552	2,9	6 151	5,6	6 376	4,5	5 516	10,7	6 439	45,7	6 326	6,5
	2013-2014	6 815	6,3	6 993	6,7	5 873	-4,5	6 141	-3,7	5 101	-7,5	4 767	-26,0	6 447	1,9
	2014-2015	7 000	2,7	6 992	0,0	6 387	8,7	6 353	3,4	5 491	7,7	4 535	-4,9	6 644	3,0
	2015-2016	7 025	0,4	6 962	-0,4	6 619	3,6	6 340	-0,2	5 418	-1,3	4 309	-5,0	6 680	0,6
Kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden	2011-2012	6 062	-5,5	4 995	-4,6	4 793	-3,4	4 021	-8,2	4 579	-6,9	3 919	2,3	5 065	-4,5
	2012-2013	6 092	0,5	5 189	3,9	4 590	-4,2	4 042	0,5	4 642	1,4	3 736	-4,7	5 010	-1,1
	2013-2014	6 079	-0,2	5 351	3,1	4 625	0,8	4 287	6,1	3 851	-17,0	3 771	0,9	4 977	-0,6
	2014-2015	6 084	0,1	5 270	-1,5	4 854	5,0	4 522	5,5	3 493	-9,3	3 830	1,6	5 008	0,6
	2015-2016	6 197	1,9	5 388	2,2	5 012	3,2	4 562	0,9	3 384	-3,1	3 964	3,5	5 116	2,2
Kustannukset varhaiskasvatusjärjestelmässä ollutta lasta kohden	2011-2012	10 246	-6,8	10 001	-5,1	9 366	-6,7	9 605	-2,8	9 259	-2,4	8 417	-3,4	9 699	-5,3
	2012-2013	10 230	-0,2	10 256	2,5	9 261	-1,1	9 837	2,4	9 129	-1,4	8 432	0,2	9 682	-0,2
	2013-2014	10 144	-0,8	10 155	-1,0	9 243	-0,2	9 858	0,2	8 632	-5,5	8 409	-0,3	9 579	-1,1
	2014-2015	10 153	0,1	10 183	0,3	9 426	2,0	9 778	-0,8	8 578	-0,6	8 583	2,1	9 631	0,5
	2015-2016	10 351	1,9	10 329	1,4	9 484	0,6	10 093	3,2	9 101	6,1	8 810	2,7	9 857	2,4

¹ Sopimukseen perustuva ostopalvelu päättyi Vantaalla 31.7.2016, joten kustannuksia ei voi suhteuttaa lapsimäärään vuoden 2016 osalta.

2E Laskennalliset lapset

31.12. varhaiskasvatuksessa olevat lapset on muutettu laskennallisesti yli 3-vuotiaiksi kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviksi lapsiksi seuraavilla kertoimilla:

- 1) Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus: kerroin: $7/4=1,75$
- 2) Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus: kerroin: $7/4=1,75$
- 3) 3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus: kerroin: 1
- 4) 3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus: kerroin: $7/13=0,54$
- 5) Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä lisätään summaan sen lisäksi, että he ovat luvuissa omilla ikä- ja varhaiskasvatusaikakertoimillaan. On arvioitu, että kunnissa varataan heitä varten asetuksen mukaisen henkilöstöresurssin lisäksi keskimäärin 3 vuotta täyttäneen lapsen kokopäiväisen varhaiskasvatuspaikan edellyttämä henkilöstöresurssi.

Varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa osallistuvat lapset (Vantaa ja Oulu) on sijoitettu koko- tai osapäiväiseen varhaiskasvatukseen sen mukaan, miten tuntimäärä on sovittu jaettavaksi viikolle. Osaviikkoiset kokopäiväiset 20 tunnin lapset luetaan kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin ja 4 tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevat 20-tuntiset lapset luetaan osapäiväisiin lapsiin.

Kertoimet johdettu päivähoitoasetuksen 1973/239 6§ mukaisista lasten ja hoito- ja kasvatushenkilöstön välisistä suhdeluista.

	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset 31.12.2016							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	4 559	2 153	1 655	942	1 620	1 337	12 266
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	173	42	134	31	69	82	531
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	18 501	8 924	6 949	3 828	6 215	4 776	49 193
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	1 146	656	1 238	361	596	942	4 939
YHTEENSÄ	24 379	11 775	9 976	5 162	8 500	7 137	66 929
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	1 907	988	960	438	585	628	5 506
Laskennalliset lapset 31.12.2016							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	7 978	3 768	2 896	1 649	2 835	2 340	21 466
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	303	74	235	54	121	144	929
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	18 501	8 924	6 949	3 828	6 215	4 776	49 193
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	619	354	669	195	322	509	2 667
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	1 907	988	960	438	585	628	5 506
YHTEENSÄ	29 308	14 107	11 708	6 164	10 078	8 396	79 761
Kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset 31.12.2015							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	4 381	2 187	1 717	900	1 640	1 380	12 205
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	148	48	27	38	34	25	320
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	17 912	8 496	7 665	4 032	6 166	5 104	49 375
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	932	406	543	326	365	847	3 419
YHTEENSÄ	23 373	11 137	9 952	5 296	8 205	7 356	65 319
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	1 652	989	892	421	592	584	5 130
Laskennalliset lapset 31.12.2015							
Alle 3-vuotiaat, kokopäiväinen varhaiskasvatus	7 667	3 827	3 005	1 575	2 870	2 415	21 359
Alle 3-vuotiaat, osapäiväinen varhaiskasvatus	259	84	47	67	60	44	560
3 vuotta täyttäneet, kokopäiväinen varhaiskasvatus	17 912	8 496	7 665	4 032	6 166	5 104	49 375
3 vuotta täyttäneet, osapäiväinen varhaiskasvatus	503	219	293	176	197	457	1 846
Erityistä tukea tarvitsevat lapset	1 652	989	892	421	592	584	5 130
YHTEENSÄ	27 993	13 615	11 902	6 271	9 885	8 604	78 270
Laskennalliset lapset/Kunnallisessa päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevat lapset							
31.12.2016	1,20	1,20	1,17	1,19	1,19	1,18	1,19
31.12.2015	1,20	1,22	1,20	1,18	1,20	1,17	1,20
Laskennalliset lapset, kahden edellisen vuoden keskiarvo							
Vuosien 2015 ja 2016 keskiarvo	28 650	13 861	11 805	6 217	9 981	8 500	79 015

3A Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö 31.12.2016

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna.	HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt	Työntekijät	Varahenkilöt
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN HENKILÖSTÖ ERI TEHTÄVISSÄ														
Päiväkodeissa työskentelevä henkilöstö yht.	4 758,0	84,0	2 279,0	135,0	1 879,1	2,9	1 171,0	42,0	1 602,0	28,0	1 322,2	82,0	12 979,7	373,9
Hoito- ja kasvatushenkilöstö yht.	4 205,0	84,0	2 065,5	135,0	1 673,5	1,9	988,0	42,0	1 485,0	28,0	1 177,2	82,0	11 594,3	372,9
Lapsiryhmässä työskentelevä päiväkodin johtaja	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0
Erytislasterhanopettaja	170,0	0,0	59,0	0,0	40,3	0,0	24,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	299,3	0,0
Lastentarhanopettaja	1 537,0	1,0	793,5	0,0	683,3	1,0	395,0	0,0	561,0	0,0	536,1	0,0	4 505,9	2,0
Lastenhoitaja	2 492,0	83,0	1 213,0	135,0	944,4	0,9	538,0	38,0	896,0	28,0	638,1	82,0	6 721,5	366,9
Muu hoito- ja kasvatushenkilöstö	3,0	0,0	0,0	0,0	5,6	0,0	31,0	4,0	22,0	0,0	3,0	0,0	64,6	4,0
Muu henkilöstö yht.	553,0	0,0	213,5	0,0	205,5	1,0	183,0	0,0	117,0	0,0	145,0	0,0	1 417,1	1,0
Lapsiryhmää avustava henkilöstö	181,0	0,0	148,0	0,0	116,0	1,0	54,0	0,0	81,0	0,0	86,6	0,0	666,6	1,0
Avustajat, joilla erityispäivähoidon peruste (oma henkilöstö)	180,0	0,0	91,5	0,0	45,0	1,0	54,0	0,0	76,0	0,0	86,6	0,0	533,1	1,0
Avustajat, joilla erityispäivähoidon peruste (vuokrattu henkilöstö)	0,0	0,0	56,5	0,0	61,2	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	122,7	0,0
Muut	1,0	0,0	0,0	0,0	9,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,8	0,0
Muut työntekijät	141,0	0,0	23,0	0,0	57,9	0,0	0,0	0,0	32,0	0,0	27,7	0,0	281,7	0,0
Oppisopimuskoulutuksessa olevat	62,0	0,0	18,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	14,0	0,0	9,7	0,0	109,7	0,0
Muut työntekijät	79,0	0,0	5,0	0,0	51,9	0,0	0,0	0,0	18,0	0,0	18,0	0,0	172,0	0,0
Taidepedagogit	0,0	0,0	0,0	0,0	12,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,6	0,0
Kasvun ja oppimisen tuen lastenhoitajat	0,0	0,0	0,0	0,0	19,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	19,0	0,0
Laitos- ja vaatehuollon henkilöstö	231,0	0,0	42,5	0,0	0,0	0,0	129,0	0,0	4,0	0,0	30,7	0,0	437,2	0,0
PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ ERI TEHTÄVISSÄ														
Perhepäivähoidon henkilöstö yht.	323,0	25,0	191,5	4,5	101,0	1,0	50,0	11,0	30,0	0,0	105,9	13,0	801,4	54,5
Kotona tapahtuva perhepäivähoito yht.	153,0	0,0	58,0	0,0	53,0	1,0	50,0	11,0	28,0	0,0	88,0	13,0	430,0	25,0
Perhepäivähoitaja	142,0	0,0	56,0	0,0	53,0	1,0	46,0	9,0	28,0	0,0	76,0	13,0	401,0	23,0
Kolmiperhepäivähoitaja	11,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	4,0	2,0	0,0	0,0	12,0	0,0	29,0	2,0
Ryhmäperhepäivähoito yht.	170,0	25,0	133,5	4,5	48,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	17,9	0,0	371,4	29,5
Ryhmäperhepäivähoitaja	141,0	25,0	70,0	2,5	31,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	9,2	0,0	252,2	27,5
Lastentarhanopettaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0
Lastenhoitaja	29,0	0,0	63,5	2,0	17,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	7,6	0,0	118,1	2,0
Avustaja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VARHAISKASVATUKSEN JOHTAMISEN JA TUKEMISEN HENKILÖSTÖ														
Johtamisen ja tukemisen henkilöstö yht.	220,0	0,0	170,5	0,0	117,5	0,0	75,0	0,0	94,0	0,0	85,3	0,0	762,3	0,0
Hallinnollinen varhaiskasvatusyksikön johtaja	173,0	0,0	113,0	0,0	86,0	0,0	50,0	0,0	57,0	0,0	54,3	0,0	533,3	0,0
Perhepäivähoidon ohjaaja	11,0	0,0	4,5	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	17,5	0,0
Kiertävät erityislasterhanopettajat	17,0	0,0	25,0	0,0	19,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	61,5	0,0
Resurssi- ymv. erityislasterhanopettajat	0,0	0,0	16,0	0,0	12,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	28,0	0,0
Varhaiskasvatuksen erityisopettajat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21,0	0,0	36,0	0,0	28,0	0,0	85,0	0,0
Suomi toisena kielenä opettajat	16,0	0,0	11,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29,0	0,0
Oman äidinkielen opettajat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muu erityishenkilöstö	3,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	3,0	0,0	8,0	0,0

3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2012 – 2016 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja hoito- ja kasvatushenkilöstö)¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU ¹	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Hallinnolliset päiväkodin johtajat	2012	158		114		86		50		66		40		514	
	2013	167		114		87		51		62		54		535	
	2014	165		109		88		51		58		54		525	
	2015	172		112		86		47		56		53		526	
	2016	173		113		86		50		57		54		533	
Hallinnollisten päiväkodin johtajien osuus (%) päiväkodin johtajista	2012	94,0		100,0		98,9		100,0		100,0		95,2		97,5	
	2013	95,4		100,0		100,0		100,0		100,0		98,2		98,3	
	2014	95,9		100,0		100,0		100,0		100,0		96,4		98,3	
	2015	97,2		100,0		100,0		100,0		88,9		96,4		97,4	
	2016	98,3		100,0		100,0		100,0		100,0		100,0		99,4	
PÄIVÄKOTIEN HOITO- JA KASVATUSHENKILÖSTÖ															
Lapsiryhmässä työskentelevät päiväkodin johtajat	2012	10		0		1		0		0		2		13	
	2013	8		0		0		0		0		1		9	
	2014	7		0		0		0		0		2		9	
	2015	5		0		0		0		7		2		14	
	2016	3		0		0		0		0		0		3	
Erityislastentarhanopettajat	2012	152		71		41		26		26		10		326	
	2013	164		76		40		25		26		0		331	
	2014	148		65		40		23		0		0		276	
	2015	151		63		40		23		0		0		277	
	2016	170		59		40		24		6		0		299	
Lastentarhanopettajat	2012	1 269	-0,7	677	7,8	657	0,6	380	2,2	511	7,4	434	2,4	3 927	2,5
	2013	1 266	-0,2	697	3,0	662	0,8	378	-0,5	517	1,2	583	34,3	4 103	4,5
	2014	1 316	3,9	710	1,8	666	0,7	412	9,0	495	-4,3	549	-5,8	4 148	1,1
	2015	1 356	3,0	753	6,1	658	-1,3	425	3,2	536	8,3	545	-0,7	4 273	3,0
	2016	1 537	13,3	794	5,4	683	3,9	395	-7,1	561	4,7	536	-1,6	4 506	5,5
Lastentarhanopettajien osuus (%) hoito- ja kasvatushenkilöstöstä	2012	40,1		38,6		41,8		41,8		39,4		45,3		40,7	
	2013	41,7		41,6		42,8		40,7		39,8		45,3		42,0	
	2014	41,7		41,3		43,0		43,5		37,9		45,4		42,0	
	2015	41,0		42,0		42,8		43,2		37,1		45,4		41,6	
	2016	40,7		41,3		43,2		42,4		38,2		45,5		41,5	

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2012-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

JATKUU: 3B/1 Kunnallisen varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2012 – 2016 (kunnalliset päiväkodit, johtajat ja hoito- ja kasvatushenkilöstö)¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU ¹	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
Lastenhoitajat ¹	2012	2 134	4,5	1 189	5,9	973	0,5	566	4,0	825	10,3	538	-4,6	6 224	3,9
	2013	2 010	-5,8	1 083	-8,9	939	-3,5	587	3,7	818	-0,8	706	31,2	6 143	-1,3
	2014	2 057	2,3	1 101	1,7	936	-0,3	563	-4,1	801	-2,1	663	-6,1	6 121	-0,4
	2015	2 171	5,5	1 127	2,3	926	-1,0	557	-1,1	903	12,7	659	-0,6	6 343	3,6
	2016	2 492	14,8	1 213	7,6	944	2,0	538	-3,4	896	-0,8	638	-3,2	6 721	6,0
Muu hoito- ja kasvatushenkilöstö	2012	1		0		1		0		2		1		5	
	2013	0		0		0		0		2		0		2	
	2014	2		0		0		1		9		0		12	
	2015	3		0		6		31		16		0		56	
	2016	3		0		6		31		22		3		65	
HOITO- JA KASVATUSHENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2012	3 565	..	1 937	..	1 672	..	972	..	1 364	..	985	..	10 494	..
	2013	3 448	-3,3	1 856	-4,2	1 640	-1,9	990	1,9	1 363	-0,1	1 290	31,0	10 587	0,9
	2014	3 530	2,4	1 876	1,1	1 642	0,1	999	0,9	1 305	-4,3	1 214	-5,9	10 566	-0,2
	2015	3 686	4,4	1 943	3,6	1 629	-0,8	1 036	3,7	1 462	12,0	1 206	-0,7	10 962	3,8
	2016	4 205	14,1	2 066	6,3	1 674	2,7	988	-4,6	1 485	1,6	1 177	-2,4	11 594	5,8
Hoito- ja kasvatushenkilöstön varahenkilöitä yhteensä	2012	62		131		11		53		27		0		284	31,5
	2013	52		133		6		51		29		0		271	-4,6
	2014	57		142		6		47		29		0		281	3,7
	2015	69		138		2		45		28		82		363	29,4
	2016	84		135		2		42		28		82		373	2,7
Hoito- ja kasvatushenkilöstön osuus (%) päiväkodin henkilöstöstä	2012	83,1		89,1		88,6		79,9		90,6		86,3		85,9	
	2013	80,2		89,6		85,0		82,0		91,5		82,6		84,3	
	2014	87,0		91,8		86,0		83,4		92,2		83,8		87,5	
	2015	87,7		92,3		85,7		84,6		94,4		88,2		88,8	
	2016	88,4		90,6		89,1		84,4		92,7		89,0		89,1	
Laskennallisia lapsia hoito- ja kasvatushenkilöä kohden	2012	7,0		6,2		7,0		6,4		6,6		7,0		6,7	
	2013	7,5		6,8		7,2		6,5		6,7		7,1		7,1	
	2014	7,7		7,0		7,2		6,4		7,5		7,2		7,3	
	2015	7,6		7,0		7,3		6,1		6,8		7,1		7,1	
	2016	7,0		6,8		7,0		6,2		6,8		7,1		6,9	

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2012-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2012 – 2016¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	ESPOO	VANTAA ²	TURKU	TAMPERE	OULU	KUUSIKKO
Avustajat (erityispäivähoidon peruste)	2012	177	134	158	77	107	24	676
	2013	188	130	176	52	87	90	723
	2014	152	117	162	53	78	87	649
	2015	188	133	170	52	78	89	709
	2016	180	148	106	54	81	87	656
<i>Erityistä tukea tarvitsevia lapsia erityis- tmv. avustajaa kohden</i>	2012	6,9	5,9	4,7	7,0	4,7	13,5	6,1
	2013	6,4	6,7	4,0	10,9	6,3	6,6	6,2
	2014	8,0	7,9	5,5	10,5	7,5	5,3	7,1
	2015	8,8	7,5	5,3	8,1	7,6	6,6	7,2
	2016	10,6	6,7	9,0	8,1	7,2	7,2	8,4
Muut lapsiryhmän avustajat	2012	0	62	7	0	0	7	76
	2013	19	57	11	10	0	0	97
	2014	0	25	9	0	0	9	43
	2015	1	0	10	0	0	12	23
	2016	1	0	10	0	0	0	11
Laitos- ja vaatehuollon henkilöstö	2012	298	0	0	168	28	14	508
	2013	236	0	0	156	23	34	449
	2014	222	0	0	138	20	34	414
	2015	212	29	0	137	22	31	431
	2016	231	43	0	129	4	31	437
Avustaminen ja laitoshuolto yhteensä	2012	475	196	165	245	135	45	1 260
	2013	443	187	187	218	110	124	1 269
	2014	374	142	171	191	98	130	1 106
	2015	401	161	179	189	100	132	1 163
	2016	412	191	116	183	85	117	1 104
Muut työntekijät ²	2012	248	41	82	0	7	111	489
	2013	408	29	135	0	16	147	735
	2014	154	26	129	8	12	105	433
	2015	113	0	101	0	15	30	258
	2016	141	23	90	0	32	28	313
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN MUU HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2012	723	237	246	245	142	156	1 748
	2013	851	216	322	218	126	272	2 004
	2014	528	168	300	199	110	235	1 539
	2015	514	161	280	189	115	162	1 421
	2016	553	214	206	183	117	145	1 417

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2012-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

² Vantaan luku sisältää vuodesta 2014 alkaen taidepedagogit ja oppimisen ja kasvun tuen lastenhoitajat.

JATKUU: 3B/2 Kunnallisen varhaiskasvatuksen muu henkilöstö vuosina 2012 – 2016¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
VARHAISKASVATUKSEN TUKEMISEN ERITYISHENKILÖSTÖ															
Kiertävät erityislastentarhanopettajat (kelto)	2012	22		24		20		11		16		7		99	
	2013	21		24		20		14		16		29		124	
	2014	17		25		20		14		0		0		76	
	2015	17		25		20		0		0		0		62	
	2016	17		25		20		0		0		0		62	
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevat lapset/kelto	2012	1 017,6		462,0		532,8		499,9		487,5		944,6		639,4	
	2013	1 101,0		475,6		525,0		398,6		495,0		286,0		539,4	
	2014	1 417,1		470,2		536,2		394,6		.		.		902,8	
	2015	1 441,8		483,0		517,9		.		.		.		1 105,3	
	2016	1 497,5		503,0		529,8		.		.		.		1 134,9	
Lapsia kunnan järjestämässä ja tukemassa varhaiskasvatuksessa/kelto	2012	1 158,5		638,1		584,0		650,0		555,1		1 167,7		765,8	
	2013	1 253,0		648,5		578,8		520,5		573,8		376,9		652,5	
	2014	1 613,4		638,7		595,0		.		.		.		1 099,9	
	2015	1 652,6		654,3		585,9		.		.		.		1 367,0	
	2016	1 719,0		662,2		608,0		.		.		.		1 404,2	
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN KOKO HENKILÖSTÖ															
KUNNALLISTEN PÄIVÄKOTIEN KOKO HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2012	4 288	5,8	2 173	3,1	1 886	0,1	1 217	3,9	1 506	8,8	1 141	5,1	12 211	4,5
	2013	4 299	0,3	2 072	-4,7	1 930	2,3	1 208	-0,7	1 489	-1,1	1 562	36,9	12 559	2,9
	2014	4 058	-5,6	2 044	-1,3	1 910	-1,1	1 198	-0,8	1 415	-5,0	1 449	-7,2	12 073	-3,9
	2015	4 201	3,5	2 104	3,0	1 901	-0,4	1 225	2,3	1 549	9,5	1 368	-5,6	12 348	2,3
	2016	4 758	13,3	2 279	8,3	1 879	-1,2	1 171	-4,4	1 602	3,4	1 322	-3,3	13 011	5,4

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2012-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2012 – 2016

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)
Perhepäivähoitajat	2012	179	-7,5	89	-16,0	95	-3,1	92	-6,1	59	-6,3	85	1,8	599	-6,7
	2013	165	-7,8	80	-10,1	79	-16,8	90	-2,2	51	-13,6	82	-3,5	547	-8,7
	2014	149	-9,4	76	-5,0	75	-5,1	79	-12,2	45	-11,8	69	-15,9	493	-9,8
	2015	147	-1,3	69	-9,2	70	-6,7	57	-27,8	39	-13,3	75	8,7	457	-7,3
	2016	142	-3,4	56	-18,8	53	-24,3	46	-19,3	28	-28,2	76	1,3	401	-12,3
Kolmiperhepäivähoitajat	2012	15		1		0		22		0		0		38	
	2013	14		1		0		11		0		11		37	
	2014	11		1		0		8		0		14		34	
	2015	12		0		0		8		0		13		33	
	2016	11		2		0		4		0		12		29	
KOTONA TAPAHTUVAN PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2012	194	-9,6	90	-15,9	95	-3,1	114	-3,4	59	-6,3	85	1,8	637	-6,9
	2013	179	-7,8	81	-10,0	79	-16,8	101	-11,4	51	-13,6	93	9,4	584	-8,3
	2014	160	-10,4	77	-4,9	75	-5,1	87	-13,9	45	-11,8	83	-10,8	527	-9,7
	2015	159	-0,6	69	-10,4	70	-6,7	65	-25,3	39	-13,3	88	6,0	490	-7,0
	2016	153	-3,8	58	-15,9	53	-24,3	50	-23,1	28	-28,2	88	0,0	430	-12,2
<i>Lapsia kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa hoitajaa kohden</i>	2012	3,6		3,1		3,3		3,4		3,5		3,0		3,4	
	2013	3,5		3,3		3,7		3,3		3,6		4,2		3,6	
	2014	3,7		3,2		3,5		3,3		3,5		3,7		3,5	
	2015	3,5		3,3		3,2		3,7		3,4		3,0		3,4	
	2016	3,5		2,9		3,1		3,8		3,2		3,3		3,3	

JATKUU: 3B/3 Kunnallisessa perhepäivähoidossa järjestetyn varhaiskasvatuksen henkilöstö vuosina 2012 – 2016

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI		ESPOO		VANTAA		TURKU		TAMPERE		OULU		KUUSIKKO	
			Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)		Muutos (%)
Ryhmäperhepäivähoitajat	2012	153		152		30		0		8		23		366	
	2013	117		115		21		0		11		25		289	
	2014	112		100		19		0		9		23		263	
	2015	140		83		43		0		10		15		291	
	2016	141		70		31		0		1		9		252	
Muu ryhmäperhepäivähoidon kasvatushenkilöstö	2012	9		84		36		0		4		5		138	
	2013	33		86		37		0		4		11		171	
	2014	30		97		29		0		4		9		169	
	2015	30		102		15		0		4		8		159	
	2016	29		64		17		0		1		9		119	
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2012	162		236		66		0		12		28		504	
	2013	150		201		58		0		15		36		460	
	2014	142		197		48		0		13		32		432	
	2015	170		185		58		0		14		23		450	
	2016	170		134		48		0		2		18		371	
Lapsia ryhmäperhepäivähoidossa hoitajaa kohden	2012	3,8		3,6		3,9		.		5,3		3,4		3,7	
	2013	4,0		4,0		4,5		.		4,1		4,5		4,1	
	2014	4,2		3,7		4,9		.		4,4		4,5		4,1	
	2015	3,4		3,8		4,0		.		4,2		4,0		3,7	
	2016	3,2		4,7		4,0		.		4,0		3,4		3,9	
VARHAISKASVATUKSEN TUKEMISEN ERITYISHENKILÖSTÖ															
PERHEPÄIVÄHOIDON OHJAAJAT (Henkilöt, joiden vastuulla on vain perhepäivähoitoa. Johtajat, joiden vastuulla on perhepäivähoitoa ja muita hoitomuotoja, sisältyvät hallinnollisten päiväkodin johtajien määrään)	2012	19		7		0		6		0		0		32	
	2013	20		6		0		5		0		0		31	
	2014	15		4		0		3		0		0		22	
	2015	13		4		0		2		0		0		19	
	2016	11		5		0		2		0		0		18	
KUNNALLISEN PERHEPÄIVÄHOIDON KOKO HENKILÖSTÖ															
KUNNALLISEN PERHEPÄIVÄHOIDON HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2012	374	-2,2	333	-1,2	161	-3,6	120	-2,4	71	-10,1	113	-1,3	1 172	-2,6
	2013	349	-6,8	288	-13,5	137	-14,8	106	-11,7	66	-7,0	129	13,7	1 074	-8,3
	2014	317	-9,0	278	-3,6	123	-10,4	90	-15,1	58	-12,1	115	-10,5	981	-8,7
	2015	342	7,9	258	-7,2	128	3,7	67	-25,6	53	-8,6	111	-3,5	958	-2,3
	2016	334	-2,3	196	-23,9	101	-20,8	52	-22,4	30	-43,4	106	-4,6	819	-14,5

3B/4 Kunnallisen varhaiskasvatuksen koko henkilöstö vuosina 2012 – 2016¹

Henkilöstö täysiaikaisiksi työntekijöiksi muutettuna. Lukumäärät on pyöristetty kokonaisluvuiksi.		HELSINKI	Muutos (%)	ESPOO	Muutos (%)	VANTAA	Muutos (%)	TURKU	Muutos (%)	TAMPERE	Muutos (%)	OULU ¹	Muutos (%)	KUUSIKKO	Muutos (%)
KUNNALLISEN VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ															
KUNNALLISEN VARHAISKASVATUKSEN KOKO HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	2012	4 662	5,1	2 506	2,5	2 047	-0,2	1 337	3,3	1 577	7,8	1 254	4,5	13 383	3,8
	2013	4 648	-0,3	2 360	-5,8	2 067	1,0	1 314	-1,7	1 555	-1,4	1 690	34,8	13 634	1,9
	2014	4 375	-5,9	2 321	-1,6	2 033	-1,7	1 288	-2,0	1 473	-5,3	1 564	-7,5	13 054	-4,3
	2015	4 543	3,8	2 362	1,7	2 029	-0,2	1 292	0,3	1 602	8,8	1 479	-5,4	13 306	1,9
	2016	5 092	12,1	2 475	4,8	1 980	-2,4	1 223	-5,3	1 632	1,9	1 428	-3,4	13 830	3,9
Kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtajat (hallinnolliset ja lapsiryhmässä työskentelevät sekä perhepäivähoidon ohjaajat yhteensä)	2012	187		121		87		56		66		42		559	
	2013	195		120		87		56		62		55		575	
	2014	187		113		88		54		58		56		555	
	2015	190		116		86		49		63		55		559	
	2016	187		118		86		52		57		54		554	
Lapsia/kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtaja	2012	119,7		91,6		119,4		98,2		118,2		146,2		113,2	
	2013	118,9		95,1		120,7		99,7		127,7		149,2		116,2	
	2014	128,8		104,5		118,8		102,3		144,2		143,7		122,8	
	2015	129,0		104,5		121,0		113,0		133,3		140,3		122,9	
	2016	136,1		107,0		120,1		102,9		150,8		138,0		126,0	
Henkilökuntaa/kunnallisen varhaiskasvatuksen yksikköjohtaja	2012	24,9		20,7		23,5		23,9		23,9		29,9		23,9	
	2013	23,9		19,7		23,8		23,5		25,1		30,6		23,7	
	2014	23,4		20,6		23,1		23,9		25,4		28,2		23,5	
	2015	23,9		20,4		23,6		26,4		25,4		26,9		23,8	
	2016	27,2		21,1		23,0		23,5		28,6		26,3		25,0	

¹ Henkilöstötiedot ovat ilman varahenkilöiden lukumäärää. Oulun osalta vuosien 2012-2014 luvuissa (koskee pääasiassa lastenhoitajien lukumäärää) on kuitenkin mukana varahenkilöt.

Liite 4 Yhteenvedo kuutoskaupunkien varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskyselyistä

Kunta	HELSINKI	ESPOO	VANTAA	TURKU	TAMPERE	OULU
Kyselyn/Julkaisun nimi		KAPA - Kaupunki- ja kuntapalvelut 2016		Asiakaspalaute	Palvelukykykysely	Oulun sivistys- ja kulttuuripalveluissa toteutetaan asiakaskyselyt joka toinen vuosi. Seuraava asiakaskysely toteutetaan huhtikuussa 2017.
Selvityksen kohde		kaupunki- ja kuntapalvelut yhdeksässä Suomen kunnassa		Kunnalliset ja yksityiset palvelut	Palvelukykykysely	
Kyselyn toteutusajankohta		2016		viikot 49-52/2016	Kevät 2016	
Tulosten julkaisuvuosi		2016		2017	2016	
Kyselyn kohderyhmä		18 - 79 v asukkaat		Varhaiskasvatuspalveluja käyttävät perheet	Uusille ja päivähoitopaikka vaihtaneille asiakkaille	
Tavoiteltu vastaajamäärä		4 000		suurempi kuin 1263 edellisenä vuonna	487	
Kyselyyn vastanneiden määrä		1 280		833	219	
Vastausprosentti		32,0 %		15,0 %	45,0 %	
Kuusikon yhteisen palvelumittarin kysymys (arvosana asteikolla 1-5)						
1. Olen saanut riittävästi tietoa ja neuvontaa				4,24	4,05	
2. Olen saanut asiallista kohtelua				4,49		
3. Saamani palvelu on ollut asiantuntevaa				4,38		
4. Saamani palvelu on vastannut tarpeitani				4,36	4,01	
5. Olen saanut palvelua riittävän nopeasti				4,35		
6. Olen voinut osallistua nykyisen palveluni suunnitteluun ja arviointiin				4,36		
7. Saamani palvelu on parantanut elämäntilannettani				4,18		
Yleisarvioni palvelusta (arvosana asteikolla 4-10)		KYSYMYS: Miten hyvin lasten päivähoido on hoidettu asuinkunnassa? Arvosana: 4,07 (asteikolla 1-5)		8,76	8,6	

Liite 5 Varhaiskasvatuksen asiantuntijatyöryhmän jäsenet vuonna 2017

Työryhmän puheenjohtaja

Maija-Liisa Rantanen
Palvelualuejohtaja
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
maija-liisa.rantanen@turku.fi

Helsinki

Satu Järvenkallas
Varhaiskasvatusjohtaja
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Varhaiskasvatus ja esiopetus
satu.jarvenkallas@hel.fi

Carola Harju
Erityissuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
carola.harju@hel.fi

Elina Niemelä
Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Varhaiskasvatus ja esiopetus
elina.niemela@hel.fi

Heidi Tapojärvi
Suunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
heidi.tapojarvi@hel.fi

Mari Suoja
Henkilöstön kehittämisspällikkö
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
mari.suoja@hel.fi

Pia Hasari
Laskenta-asiantuntija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
pia.hasari@hel.fi

Maarit Frank
Rahoitussuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Hallinto- ja tukipalvelut
maarit.frank@hel.fi

Camilla Zakowski
Erityissuunnittelija
Helsingin kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala
Ruotsinkieliset palvelut
camilla.zakowski@hel.fi

Espoo

Virpi Mattila
Varhaiskasvatuksen johtaja
Espoon sivistystoimi
Suomenkielinen varhaiskasvatus
virpi.mattila@espoo.fi

Anne Peltonen
Erityissuunnittelija
Espoon sivistystoimi
Suomenkielinen varhaiskasvatus
anne.peltonen@espoo.fi

Jaana Turunen
Talousasiantuntija
Espoon sivistystoimi
Esikunta
jaana.m.turunen@espoo.fi

Vantaa

Sole Askola-Vehviläinen
Varhaiskasvatuksen johtaja
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
sole.askola-vehvilainen@vantaa.fi

Sari Ekholm
Controller-asiantuntija
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
sari.ekholm@vantaa.fi

Helena Bastman
Taloussuunnittelija
Vantaan sivistystoimi
Varhaiskasvatuspalvelut
helena.bastman@vantaa.fi

Turku

Anne Siipola
Palvelupäällikkö
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
anne.siipola@turku.fi

Kirsi Kanninen
Laskentasuunnittelija
Turun sivistystoimiala
Varhaiskasvatuspalvelut
kirsi.kanninen@turku.fi

Tampere

Tuija Viitasaari
Kasvatus- ja opetuspäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
tuija.viitasaari@tampere.fi

Jaana Hartman
Erikoissuunnittelija
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
jaana.hartman@tampere.fi

Elli Rasimus
Asiakaspalvelupäällikkö
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
elli.rasimus@tampere.fi

Kristiina Järvelä
Tuotantojohtaja
Tampereen hyvinvointipalvelut
Varhaiskasvatus ja perusopetus
kristiina.jarvela@tampere.fi

Oulu

Ulla Rissanen
Varhaiskasvatuksen palvelujohtaja
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
ulla.rissanen@ouka.fi

Sari Nyberg
Varhaiskasvatuksen asiantuntija
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
sari.nyberg@ouka.fi

Anne Jokiniemi
Sovelluskoordinaattori
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
anne.jokiniemi@ouka.fi

Karita Mäki
Controller
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
karita.maki@ouka.fi

Taina Koistinen
Taloussihteeri
Oulun sivistys- ja kulttuuripalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
taina.koistinen@ouka.fi

Työryhmän sihteeri

Aino Hiekkavuo
Projektitutkija
Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
Kaupunkitutkimus ja -tilastot
aino.hiekkavuo@hel.fi

